

ISSN 1398-2826 ISBN 978 87 7532 593 1

1

Daniels Bog

Januar · Februar · Marts 2020

Dansk Bogforlag

BIBELSTUDIUM

BIBELSTUDIUM

FOR SABBATSSKOLEN

1. kvartal

Daniels Bog

Forfatter

Elias Brasil de Souza

BIBELSTUDIUM FOR SABBATSSKOLEN

Udgiver: Adventistkirken, sabbatsskoleafdelingen

Hovedforfatter: Elias Brasil de Souza

Oversættelse: Marit Birch Petersen

Korrektur: Elsebeth Daugaard

Grafisk opsætning: Bente Skov Schledermand

Tryk: Øko-Tryk, Skjern

© 2020 General Conference of Seventh-day Adventists®. Alle rettigheder forbeholdes. Ingen del af *Bibelstudium for sabbatsskolen* må redigeres, ændres, omformes, tilpasses, oversættes, gengives eller udgives af nogen enkeltperson eller organisation uden forudgående skriftlig godkendelse fra The General Conference of Seventh-day Adventists®. Divisionskontorerne under The General Conference of Seventh-day Adventists® har ret til at sørge for oversættelse af *Bibelstudium for sabbatsskolen* efter særlige retningslinjer. Ophavsretten til sådanne oversættelser og deres udgivelse forbliver hos Generalkonferensen. *Seventh-day Adventist*, *Adventist* og flamme-logoet er registrerede varemærker tilhørende The General Conference of Seventh-day Adventists® og må ikke benyttes uden forudgående godkendelse af Generalkonferensen.

	Solnedgangstider	4
	Andagtsvers	5
	INDLEDNING TIL 1. KVARTAL	6
4. januar	1. Fra at læse til at forstå	8
11. januar	2. Fra Jerusalem til Babylon	16
18. januar	3. Fra hemmelighed til åbenbaring	24
25. januar	4. Fra ildovn til palads	32
1. februar	5. Fra stolthed til ydmyghed	40
8. februar	6. Fra arrogance til ødelæggelse	48
15. februar	7. Fra selskab med løver til selskab med engle	56
22. februar	8. Fra det oprørte hav til himlens skyer	64
29. februar	9. Fra besmittelse til renselse	72
7. marts	10. Fra syndsbekendelse til trøst	80
14. marts	11. Fra krig til sejr	88
21. marts	12. Fra nord og syd til det herlige land	96
28. marts	13. Fra støv til stjerner	104

SOLNEDGANGSTIDER

	Tejn	København	Ringsted	Odense	Vejle	Århus	Herning	Hjørring	Tórshavn
JANUAR									
3.	15.43	15.49	15.54	16.00	16.01	15.56	16.01	15.48	15.14
10.	15.53	16.00	16.04	16.10	16.11	16.06	16.11	15.59	15.28
17.	16.05	16.12	16.16	16.22	16.24	16.19	16.24	16.12	15.45
24.	16.19	16.26	16.30	16.36	16.38	16.33	16.38	16.27	16.04
31.	16.33	16.40	16.44	16.50	16.52	16.48	16.53	16.43	16.25
FEBRUAR									
7.	16.48	16.55	16.59	17.05	17.07	17.03	17.08	16.59	16.45
14.	17.03	17.10	17.14	17.20	17.23	17.18	17.24	17.15	17.06
21.	17.17	17.26	17.29	17.35	17.38	17.34	17.39	17.32	17.26
28.	17.32	17.40	17.44	17.50	17.53	17.49	17.54	17.48	17.45
MARTS									
6.	17.46	17.55	17.59	18.04	18.07	18.04	18.09	18.04	18.05
13.	18.01	18.10	18.13	18.18	18.22	18.19	18.24	18.19	18.24
20.	18.15	18.24	18.27	18.32	18.36	18.33	18.38	18.34	18.43
27.	18.28	18.38	18.41	18.46	18.50	18.48	18.53	18.50	19.02
APRIL									
3.	19.42	19.52	19.55	20.00	20.04	20.02	20.07	20.05	20.20
10.	19.56	20.06	20.09	20.14	20.18	20.16	20.21	20.20	20.39
17.	20.10	20.20	20.23	20.28	20.32	20.31	20.36	20.35	20.58
24.	20.24	20.34	20.36	20.42	20.46	20.45	20.50	20.51	21.18
MAJ									
1.	20.37	20.48	20.50	20.56	21.00	20.59	21.04	21.06	21.37
8.	20.51	21.02	21.04	21.09	21.14	21.13	21.18	21.21	21.57
15.	21.04	21.15	21.17	21.22	21.27	21.27	21.32	21.36	22.16
22.	21.15	21.27	21.29	21.34	21.40	21.40	21.44	21.49	22.35
29.	21.26	21.38	21.40	21.45	21.40	21.51	21.56	22.01	22.51
JUNI									
5.	21.35	21.47	21.48	21.54	21.59	22.00	22.05	22.11	23.05
12.	21.41	21.53	21.55	22.00	22.06	22.06	22.11	22.18	23.15
19.	21.45	21.57	21.58	22.03	22.09	22.10	22.15	22.22	23.21
26.	21.45	21.57	21.59	22.04	22.10	22.10	22.15	22.22	23.20

ANDAGTSVERS

JANUAR	Matt 26,38	Matt 26,39	Matt 26,40	Matt 20,22	Luk 22,43	Luk 22,44
	Matt 26,45	Luk 22,48	Matt 26,48	Mark 14,50	Joh 16,32	Luk 18,32
	Joh 1,10-11	Es 53,3	Mark 14,54	Joh 18,16	Luk 22,56-57	Matt 26,73-74
	Luk 22,61-62	Joh 13,38	2 Tim 2,12	Luk 22,63-64	Mark 15,1	Matt. 27,13-14
	Es 53,7	Luk 23,5	Luk 23,4	1 Pet 2,23	Jak 1,8	Matt 27,19
	Luk 23,21					

FEBRUAR	Mark 15,15	Matt 6,24	ApG 26,28	1 Kong 18,21	Matt 27,29-30	Joh 19,6
	Joh 19,10	Joh 19,11	Joh 19,12	Joh 19,16	Es 53,8	Mark 15,31
	Gal 3,13	Es 53,5	Hebr 9,14	Hebr 9,24	Hebr 4,15-16	Hebr 9,28
	Luk 23,34	Luk 23,43	Joh 19,26-27	Joh 19,28	Mark 15,34	Luk 23,46
	Joh 19,30	1 Kor 15,21-22	1 Kor 15,17-20	ApG 24,15	ApG 8,37-38	

MARTS	1 Thess 4,16	Åb 20,4-5	Luk 20,36	Åb 21,8	Rom 6,4	Rom 6,5
	Kol 2,12-13	Gal 3,27	Kol 3,1	1 Kor 12,13	Joh 3,5	Luk 24,15,32
	Es 41,10	2 Kor 6,16	Joh 14,23	Joh 17,24	Matt 28,20	1 Thess 4,17
	Jud 5	Joh 5,38	Joh 7,17	Matt 14,31	1 Kor 13,12	Rom 11,33
	Joh 20,29	Matt 28,18-20	Joh 17,18	Åb 22,17	Es 40,9	Es 52,10
Dan 7,27						

APRIL	Es 52,7	ApG 1,4	Joh 14,16	Joh 14,26	ApG 1,8	Joh 16,7
	Gal 3,14	ApG 1,14	Ef 4,8	ApG 2,4	ApG 7,55	Joh 3,34
	ApG 5,32	1 Joh 3,24	Luk 11,13	1 Tim 1,15	ApG 4,12	Hebr 5,9
	Hebr 7,25	ApG 2,38	Hebr 2,3	Åb 5,9	ApG 3,19	Matt 18,3
	Ez 18,31	Rom 12,2	Jer 17,14	2 Mos 36,26	Es 1,18	Es 28,16

MAJ	ApG 4,11	Kol 1,18	Joh 14,6	1 Joh 3,5	Kol 1,27	Kol 2,10
	Ordsp 12,22	Luk 6,45	Ordsp 3,3	Kol 3,9	Ef 4,15	Ef 4,29
	Sl 19,14	ApG 5,29	Jer 7,23	Jak 1,22	Sl 111,10	Jak 2,10
	Es 48,18	Åb 22,14	Mark 8,35	2 Tim 3,12	Matt 24,21-22	Matt 10,28
	Rom 8,18	Matt 5,10	Åb 2,10	Es 48,17	Dom 31,8	Sl 23,2-3
	2 Mos 15,13					

JUNI	Sl 119,105	Joh 16,13	Sl 25,5	Jer 2,13	Dom 8,11	Jer 17,5
	Hebr 3,12	Luk 21,34	1 Kor 10,12-13	Es 55,7	Ez 33,31	Es 5,8
	Luk 12,15	Klages 5,10	1 Tim 6,17	1 Joh 2,15	Ef 5,5	Sl 126,6
	2 Kor 9,6	Gal 6,9-10	Gal 5,13	Jak 5,20	Matt 25,23	Dan 12,3
	Joh 3,16	Hebr 11,6	Rom 5,1	1 Joh 5,4	Joh 20,31	2 Tim 1,12

Daniel, profet for endens tid

Da det nittende århundrede gik over i det tyvende, bredte der sig en følelse af optimisme i den vestlige verden. Gennem videnskab og teknologi gik menneskeheden frem mod en gylden tidsalder, en fremtid med fantastiske muligheder, hvor krig, pest, fattigdom og sult endelig ville slutte. Det var i det mindste, hvad man håbede.

Men det tyvende århundrede kom til at vise, at dette håb ikke alene var forkert, men også dumt og naivt. Det er med til at forklare, hvorfor vi gik ind i det enogtyvende århundrede uden nogen udbredt optimisme om en bedre fremtid.

Fra en verdslig synsvinkel synes verden stadigvæk at være i en temmelig elendig forfatning, og det er endnu værre, at der ikke er store chancer for, at det bliver bedre. Mennesker ser ud til at have lige så stor tilbøjelighed til griskhed, undertrykkelse, vold, erobring, udnyttelse og selvudslettelse nu, som vore forfædre i tidligere tider havde. Samtidigt har mange af vores store teknologiske fremskridt, som ofte er til stor gavn for menneskeheden, også været med til at fremme griskhed, undertrykkelse, vold, erobringer, udnyttelse og selvudslettelse.

Dette bør selvfølgelig ikke komme som en overraskelse, når vi kender tekster som Jer 17,9, der fortæller: "hertet er det mest bedrageriske af alt, det er uheldeligt, hvem kan gennemskue det?" Eller "For folk skal rejse sig imod folk, og land imod land, og sted efter sted skal der komme hungersnød og jordskælv" (Matt 24,7).

Men midt i al denne fortvivelse og ulykke har vi Daniels Bog, som vi skal studere i dette kvartal. Denne bog er i særlig grad relevant for os, som lever i "endetiden" (Dan 12,9); for på Daniels Bogs hellige sider finder vi stærke, fornuftige, trosbekræftende beviser for ikke alene vores tro på Gud, men også på Jesus Kristus og hans død på korset sammen med løftet om hans genkomst og alt det, hans genkomst medfører.

Tænk over det. I Daniels Bog (kap. 2,7,8,1) har vi fra forskellige synsvinkler fået følgende rækkefølge af verdensriger: Babylon, Medo-Persien, Grækenland, Rom og Guds evige rige efter Jesu genkomst. Fra vores synsvinkel i dag kan vi se, at alle de verdslige

riger er kommet og gået, som det blev forudsagt. Eller som i Roms tilfælde kom det, og er forblevet, nøjagtigt som Daniel skrev. Det beskrives som fødderne og tæerne i Dan 2,33.41 og viser sig i de endnu splittede nationer i Europa i tillæg til romerkirken. Vi har altså en bekræftelse af en bibelsk profeti, der er lige så omfattende og solid som verdenshistorien, og som ingen, der levede på Babylons eller Grækenlands eller det tidlige Romerriges tid, kunne have haft.

Når vi lever på det tidspunkt på den profetiske tidslinje, som vi gør, kan vi også se, at Daniel havde ret med hensyn til alle disse riger. Vi har derfor endnu større grund til at stole på den eneste af hans forudsigelser, som endnu ikke er kommet, nemlig Guds evige rige efter Jesu genkomst.

Daniels Bog er stadigvæk et mægtigt, trosbekræftende dokument, især for syvendedags adventister, som på dens sider finder tekster, som er skelsættende for vores kirke. Det gælder især Dan 8,14: "Han svarede mig: '2300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen få sin ret tilbage.'" Denne tekst er parallel med Dan 7,22.26-27, som viser, at efter den store dom i himlen, som blev fældet "til fordel for den Højstes hellige", vil Guds evige rige blive oprettet. Og i modsætning til denne verdens forbigående riger, vil Guds rige vare i al evighed.

Sammen med denne store oversigt kan vi også se, hvilket nært forhold, vi hver især kan have til Kristus. Fra Nebukadnesars drøm til Daniels befrielse fra løvekulen viser bogen os, at Gud er os meget nær. Det udtrykkes med Daniels ord til kong Belshassar: han er "den Gud, som holder dit liv og alle dine veje i sin hånd" (Dan 5,23).

Kort sagt er Daniels Bog, som vi skal studere dette kvartal, den samme, som blev skrevet for flere tusind år siden – en mægtig åbenbaring af vor Herre Jesu Kristi kærlighed og karakter.

Elias Brasil de Souza er leder af Biblical Research Institute, Syvende Dags Adventistkirkens General-konferens. Han har en PhD i gammeltestamentlig eksegese og teologi fra Andrew University.

Fra at læse til at forstå

Ugens vers

"Filip løb derhen, og da han hørte manden læse af profeten Esajas, spurgte han: 'Forstår du også det, du læser?'" (ApG 8,30).

Introduktion

Vores kirke opstod ud fra siderne i Daniels Bog, som vi skal studere i dette kvartal. Her fra begyndelsen af vores studium er det klogt at huske følgende punkter som en skabelon, der kan hjælpe os igennem vores studium.

1. Kristus er centrum i Daniels Bog, ligesom han er det i hele Bibelen.
2. Daniels Bog er opbygget på en måde, der både viser stor litterær skønhed, og hjælper os til at forstå, hvad den først og fremmest fokuserer på.
3. Der er forskel på klassiske og apokalyptiske profetier. Det vil hjælpe os til at skelne mellem Daniels profetier og andre profeters udsagn, som fx Esajas, Amos og Jeremias.
4. Tidsprofetierne i Daniels Bog strækker sig over meget lange perioder, og måles efter år-dag princippet.
5. Daniels Bog giver os ikke kun profetisk information; den er også højt relevant for vores personlige liv i dag.

Ugens tekster

- Luk 24,25-27
- 2 Pet 3,11-13
- Jon 3,3-10
- 4 Mos 14,34
- Dan 9,23; 10,11-12

Kristus er centrum i Daniels Bog

Luk 24,25-27
Joh 5,39
2 Kor 1,19-20

På hvilke måder er Kristus centrum i Skriften?

Der er ingen tvivl om, at Jesus står centralt i Skriften, og det indbefatter også Daniels Bog. For eksempel viser kapitel 1, om end på en begrænset og ufuldkommen måde, at Daniels erfaring ligner Kristi erfaring. Han forlod Himlen for at leve i vores syndige verden, og udsættes for mørkets magter. Daniel og hans venner bliver givet Kristus-lig visdom fra himlen, så de kan møde den babyloniske kulturs udfordringer. Kapitel 2 beskriver endetidens (eskatologiske) sten (Dan 2,34), som en angivelse af, at Kristi rige til sidst vil erstatte alle denne verdens riger.

Kapitel 3 åbenbarer Kristus, som vandrer sammen med sine trofaste tjenere i ildovnen. Kapitel 4 viser, hvordan Gud for en tid fjerner Nebukadnesar fra magten, så kongen kan forstå, at "det er himlen, der er hersker" (Dan 4,23). Udtrykket "det er himlen, der er hersker" minder os om, at Kristus, som "Menneskesønnen" (Dan 7,13) bliver givet herredømmet og kongeriget, som det fremgår af kapitel 7. Kapitel 5 viser os kong Belshassars skæbne og Babylons fald, da perserne besejrede det om natten under kongens udskjelser og fest. Det er et billede på Satans nederlag og udslettelsen af endetidens Babylon ved Kristus og hans engle. Kapitel 6 viser os et plot imod Daniel, som minder om de falske anklager, der blev rettet mod Jesus af ypperstepræsterne. Kong Dareios forsøger til og med uden held at redde Daniel, ligesom Pilatus uden held forsøger at redde Jesus (Matt 27,17-24). Kapitel 7 beskriver Kristus som Menneskesønnen, som modtager riget og hersker over sit folk. Kapitel 8 viser os Kristus som offeret, hvis død på ny stadfæster pagten mellem Gud og hans folk. Og kapitlerne 10-12 præsenterer Kristus som Mikael, den store fyrste, der bekæmper de onde magter og med sin sejr befrier Guds folk fra dødens magt.

Lad os derfor huske, at Kristus er centrum i Daniels Bog. I hvert eneste kapitel i bogen er der erfaringer eller tanker, der peger på Kristus.

Hvordan kan vi både i medgang og modgang lære at have Kristus som centrum i vores liv? Hvorfor er det vigtigt, at han er det?

Til at
tænke over

Daniels Bogs opbygning

Daniels Bog blev skrevet til dels på aramæisk, til dels på hebraisk. Opsætningen af den aramæiske del (kap. 2-7) har følgende opbygning, som er med til at understrege bogens centrale budskab:

- A** Nebukadnesars syn om de fire verdensriger (Dan 2)
- B** Gud befrier Daniels venner fra ildovnen (Dan 3)
- C** Dommen over Nebukadnesar (Dan 4)
- C'** Dommen over Belshassar (Dan 5)
- B'** Gud befrier Daniel fra løvekulen (Dan 6)
- A'** Daniels syn om fire verdensriger (Dan 7)

Denne form for litterær opbygning er med til at understrege hovedpointen ved at placere den i midten af skemaet, i dette tilfælde i C og C' (Dan 4 og 5): Gud fjerner riget fra Nebukadnesar (midlertidigt) og fra Belshassar (endegyldigt). Kap. 2-7 fokuserer på Guds suverænitets; det er ham, der både indsætter og fjerner jordens konger.

En af de mest effektive måder at fremhæve et budskab er gentagelse. Gud giver Faraos to drømme om Egyptens umiddelbare fremtid i 1 Mos 41,1-7. I den første drøm bliver syv fede køer spist af syv magre. I den anden bliver syv tykke aks med godt korn spist af syv tynde aks. Begge drømme har samme pointe: syv år med overflod efterfulgt af syv dårlige år.

I Daniels Bog er der en grundlæggende opbygning, der gentager sig i fire profetiske cyklusser. Dette viser os Guds ultimative suverænitets. Hver af de store profetiske skitser beskrives fra en helt bestemt synsvinkel, men dækker den samme historiske periode fra profetens egen tid frem til endetiden. Det ser vi i følgende skema:

Daniel 2	Daniel 7	Daniel 8-9	Daniel 10-12
Babylon	Babylon		
Medo-Persien	Medo-Persien	Medo-Persien	Medo-Persien
Grækenland	Grækenland	Grækenland	Grækenland
Rom	Rom	Rom	Rom
Oprettelsen af Guds rige	Himmelsk dom, som fører til den nye jord	Renselse af helligdommen	Mikael fremstår

Dan 2,44

Sl 9,8-13

2 Pet 3,11-13

Hvilket håb kan vi finde i disse tekster med henblik på vores langsigtede perspektiv?

Apokalyptiske profetier i Daniels Bog

De profetiske syner, som beskrives i Daniels Bog, er anderledes end de fleste andre gammeltestamentlige profetier. Profetierne i Daniels Bog kaldes *apokalyptiske profetier* i modsætning til de andre, som kaldes *klassiske profetier*. En forståelse af forskellen mellem disse to genrer er afgørende for en korrekt forståelse af bibelske profetier.

Apokalyptiske profetier indeholder nogle særlige træk, som adskiller dem fra de såkaldte klassiske profetier:

Syner og drømme. I apokalyptisk profeti benytter Gud hovedsageligt drømme og syner til at videregive sit budskab til profeten. I klassisk profeti modtager profeten "Herrens Ord", som kan indbefatte syner. Dette udtryk findes med små variationer ca. 1600 gange hos de klassiske profeter.

Sammensat symbolik. I klassisk profeti er der en begrænset mængde symbolik og i reglen kun symboler, der er realistiske. I apokalyptisk profeti viser Gud profeten symboler og billeder, der ligger uden for menneskers virkelighed, som fx sammensatte dyr eller monstre med vinger og horn.

Ubetinget guddommelig suverænitet. I modsætning til klassisk profeti, hvis opfyldelse ofte er betinget af menneskelig reaktion i forbindelse med Guds pagt med Israel, er apokalyptiske profetier ubetingede. I apokalyptisk profeti åbenbarer Gud verdensrigers opståen og fald fra Daniels tid til endetiden. Denne form for profeti hviler på Guds forudviden og suverænitet og opfyldes uafhængigt af menneskers valg.

Jon 3,3-10
Dan 7,6

Er der tale om klassiske eller apokalyptiske profetier i disse tekster? Begrund dit svar.

Det kan være en stor fordel at kende til de brede profetiske genrer. For det første opdager vi, hvordan Gud benytter forskellige metoder til at kommunikere profetiske budskaber (Hebr 1,1). For det andet hjælper denne viden os til at sætte større pris på Bibelens skønhed og kompleksitet. For det tredje er det en hjælp til at fortolke bibelske profetier ind i hele Bibelens budskab og på rette måde forklare "sandhedens ord" (2 Tim 2,15).

Hos 3,4-5
Amos 8,11
Zak 9,1

På baggrund af tekster som disse forventer nogle kristne i dag, at de afsluttende begivenheder i verdens historie vil finde sted i Mellemøsten. Kan kendskab til forskellen mellem apokalyptisk og klassisk profeti hjælpe os med en klar tolkning af disse skriftsteder?

Guds tidsmålestok

Et andet vigtigt begreb, som vi må have i tanke, når vi læser Daniels Bog, er den historiske tilgang til apokalyptiske profetier. Denne tilgang, også kendt som historicisme, er lettere at forstå, hvis vi sammenligner den med modstridende synspunkter som *præterisme*, *futurisme* og *idealisme*.

Præterisme har en tendens til at betragte profetiske begivenheder, der forkyndes i Daniels Bog, som skete de alle i fortiden. *Futurisme* påstår, at de samme profetier endnu venter på at blive opfyldt i fremtiden. *Idealisme* mener, at apokalyptiske profetier er symboler på generelle åndelige sandheder uden specifikke historiske referencer.

Historicisme derimod siger, at Gud i apokalyptisk profeti åbenbarer en ubrudt rækkefølge i historien fra profetens tid indtil endetiden. Når vi studerer Daniels Bog, vil vi opdage, at alle de store syner i bogen (Dan 2,7,8,11) gentager denne historiske oversigt fra forskellige synsvinkler og med nye detaljer. Adventistpionererne, også Ellen White, forstod de bibelske profetier i Daniels Bog og Åbenbaringen ud fra den synsvinkel.

4 Mos 14,34
Ez 4,5-6

Hvad repræsenterer en "dag" i reglen i profetisk sprogbrug?

Når vi studerer Daniels Bog, må vi også huske, at profetisk tid måles ud fra år-dag princippet. Det vil sige, at en dag i profetierne i reglen svarer til et år i historisk tid. Profetien om de 2300 aftener og morgener bør fx forstås som en henvisning til 2300 år (Dan 8,14). På samme måde bør profetien om de 70 uger forstås som 490 år (Dan 9,24-27).

Denne tidsmålestok ser af indlysende grunde ud til at være korrekt: **(1)** Siden synerne er symbolske, må den opgivne tid også være symbolsk. **(2)** Siden de begivenheder, der beskrives i synerne, strækker sig over lange tidsperioder og helt frem til "endetiden", bør de tidsafsnit, der korresponderer med disse profetier, fortolkes på tilsvarende måde. **(3)** År-dag princippet bekræftes i Daniels Bog. Vi finder et tydeligt eksempel i profetien om de 70 uger, som strakte sig fra kong Artaxerxes' dage til Jesu komme som Messias. Den mest indlysende og rigtige måde at få de profetiske tidsperioder i Daniels Bog til at give mening, er at fortolke dem ud fra år-dag princippet.

Til at
tænke over

Nogle af disse tidsprofetier strækker sig over hundreder, ja tusinder af år. Hvad bør det lære os om tålmodighed?

Betydningen af Daniels Bog i dag

Selv om Daniels Bog blev skrevet for over 2500 år siden, er den stadigvæk dybt relevant for Guds folk i det 21. århundrede. Vi vil se på tre områder, hvor Daniels Bog kan være relevant for os.

Gud er herre over vores liv. Selv når ting går galt, er Gud suveræn og arbejder gennem menneskers tilfældige handlinger for på bedste måde at sørge for sine børn. Daniels erfaring i Babylon minder om Josefs i Egypten og Esters i Persien. Disse tre unge var fanger i fremmede lande og under hedenske nationers overvældende magt. Overfladisk set har de set svage og gudsforladte ud. Men Gud gav dem styrke og brugte dem på mægtig vis. Når vi møder prøvelser, lidelse og modgang, kan vi se tilbage på, hvad Gud gjorde for Daniel, Josef og Ester. Vi kan hvile i visheden om, at Herren er vores Herre, og at han ikke har forladt os midt i vores prøvelser og fristelser.

Gud styrer historiens gang. Fra tid til anden føler vi os urolige over en forvirret og formålsløs verden, som er fuld af synd og ondskab. Men Daniels budskab er, at Gud har kontrol med det hele. I hvert eneste kapitel i Daniels Bog bliver det slået fast, at Gud styrer historiens gang. Ellen White siger: "I menneskeslægtenes historiske annaler synes folkeslagenes trivsel og rigernes opståen og fald at være afhængige af menneskets vilje og dygtighed. Begivenhedernes opståen synes for en stor del at være afhængige af dets magt, ærgerrighed og luner. Men i Guds ord drages forhængen til side, og vi ser bag ved og oven over og igennem hele dette spil og modspil af menneskers interesser og magt og lidenskaber, hvordan barmhjertighedens Gud ved sine virkemidler stille og tålmodigt får alt til at gå efter sin vilje" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 175).

Gud giver en rollemodel for sit folk i endetiden. Daniel og hans venner tjener som forbilleder for dem, der lever i et samfund, der har et verdensbillede i strid med Bibelens. Når de presses til at gå på kompromis med deres tro og gøre indrømmelser over for det babyloniske system på områder, som ville fornægte deres overgivelse til Gud, forbliver de trofaste mod Guds ord. Deres erfaring i troskab og absolut overgivelse til Gud giver os opmuntring, når vi møder modgang eller til og med forfølgelse for evangeliets skyld. Samtidigt viser Daniel, at det er muligt at yde noget til både stat og lokalsamfund og forblive overgivet til Gud,

Til at
tænke over

Læs Dan 9,23; Dan 10,11-12; Matt 10,29-31. Hvad siger disse vers om Guds interesse for vores personlige kampe?

Til videre studium

"Bibelen var tænkt som en vejledning for alle, der ønsker at lære deres skabers vilje at kende. Gud gav mennesker profetiens sikre ord. Engle og endog Kristus selv kom for at lade Daniel og Johannes vide, hvad der skulle ske i fremtiden. Disse betydningsfulde emner, som angår vor frelse, blev ikke indhyllet i mystik. De blev ikke åbenbaret på en sådan måde, at den ærlige sandhedssøger kunne blive forvirret eller vildledt. Ved profeten Habakkuk sagde Herren: 'Skriv synet tydeligt på tavler, så det er let at læse' (Hab 2,2). Guds ord taler tydeligt til alle, som studerer det under bøn. Hver ærlig sjæl vil finde sandhedens lys. 'Lys stråler frem for de retfærdige' (Sl 97,11). Og ingen menighed kan vokse i hellighed, hvis dens medlemmer ikke søger efter sandheden som efter skjulte skatte" (Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, s. 421).

"Studer historien om Daniel og hans venner. Selv om de levede, hvor de gjorde, og hele tiden mødte fristelser til at tilfredsstille selvet, ærede og herliggjorde de Gud i deres daglige tilværelse. De besluttede sig for at undgå al ondskab. De nægtede at stille sig selv på fjendens vej. Og Gud velsignede deres urokkelige troskab med rige velsignelser" (*Manuscript Releases*, [No. 224], 4. bind (Ellen G. White Estate, 1990), s. 169-170).

Spørgsmål
til drøftelse

1. Når vi studerer Daniels Bog, vil denne tanke komme meget stærkt: Gud er ikke alene hersker over alle nationer; men han kender også hver enkelt af os dybt personligt og indgående. Som vi fx kommer til at se i Dan 2, var han i stand til at give en he-densk konge en drøm. For at kunne få adgang til et menneskes sind, mens vedkommende sover, og placere en drøm i vedkom-mendes sind, kræves der en nærhed, som vi ikke engang kan be-gynde at gøre os forestillinger om. Vi vil også se, at drømmens indhold samtidigt viser, at Gud i sidste ende har kontrol selv med verdens store riger og ved, hvordan alt kommer til at ende. Hvordan kan vi finde håb og trøst i disse beskrivelser af virkelig-heden? Hvad får det dig til at føle, når du indser, at Gud kender dig så godt, at han til og med kender dine tanker? Hvorfor bliver løftet fra korset så vigtigt i denne sammenhæng?
2. Drøft i klassen forskellen mellem klassiske og apokalyptiske profetier. Hvilke andre eksempler fra Bibelen kan I finde på begge kategorier?

2

Fra Jerusalem til Babylon

Ugens vers

"Gud gav disse fire unge mænd forstand og indsigt i al slags skrift og visdom. Og Daniel forstod sig på alle slags syner og drømme" (Dan 1,17).

Introduktion

Bibelen holder sig ikke tilbage i sin beskrivelse af den faldne menneskeheds svagheder. Fra 1 Mos 3 og fremefter bliver menneskenes synd og dets sørgelige resultater tydeligt beskrevet. Men samtidigt ser vi også eksempler på mennesker, som udviste stor troskab mod Gud, selv når de mødte stærke begrundelser for ikke at være trofaste. Nogle af de mest gribende eksempler på en sådan troskab finder vi i Daniels Bog.

Men lad os huske, når vi studerer Daniels Bog, at bogens virkelige helt er Gud. Vi er så vant til historier, der understreger Daniels og hans venners troskab, at vi måske glemmer at fremhæve Guds trofasthed, som vejledte disse fire unge mænd og holdt dem oppe, når de stod ansigt til ansigt med det babyloniske riges magt og fristelser. At være trofast i sit eget land er i sig selv en udfordring; men det er endnu værre, når man møder presset i et fremmed land, en fremmed kultur og en fremmed religion. Men de menneskelige forkæmpere møder udfordringerne, fordi de ligesom apostlen Paulus "ved, hvem [de] tror på" (2 Tim 1,12), og sætter deres lid til ham.

Ugens tekster

- 2 Kong 21,10-16
- Dan 1
- Gal 2,19-20
- Matt 16,24-26
- 2 Kor 4,17
- Jak 1,5

Guds overherredømme

Ved første øjekast ser Daniels Bog ud til at begynde med en alvorlig gengivelse af nederlag. Juda har overgivet sig til Nebukadnesar og karrene fra templet er blevet taget fra Jerusalem og ført til landet Sinear. Ordet Sinear bruges i 1 Mos 11,2 til at beskrive Babelstårnets beliggenhed. Sinear er et faretruende tegn; for det hentyder til et projekt, der byggede på åben genstridighed mod Gud. Men selv om Babelstårnets bygmestre ikke havde held med deres forsøg på at nå himlen, tydede de ydre omstændigheder på Daniels tid på, at kong Nebukadnesar og hans guder, som befandt sig i landet Sinear, havde vundet over Israels pagts Gud.

Men de indledende linjer i Daniels Bog gør det klart, at Jerusalems nederlag ikke skyldes den babyloniske konges overlegne magt, men at "Herren gav Judas konge Jojakim i hans [Nebukadnesars] magt" (Dan 1,2). Mange år tidligere havde Gud sagt, at hvis hans folk glemte ham og brød pagten, ville han sende dem som fanger til et fremmed land. Så Daniel ved, at bag ved og over Babylons militære magt leder himlens Gud historiens gang. Det er denne klare forståelse af Guds suverænitæt, som holder disse unge mænd oppe og giver dem styrke og mod til at møde det babyloniske verdensriges fristelser og pres.

2 Kong 21,10-16
2 Kong 24,18-20
Jer 3,13

Hvorfor gav Gud Juda og Jerusalem i babyloniernes hænder?

Vi, som møder det 21. århundredes udfordringer i vores liv, har brug for at genopdage den opfattelse af Gud, der så levende beskrives i Daniels Bog. Ifølge den bog styrer den Gud, vi tjener, ikke alene historiens kræfter gennem sit overherredømme, men han griber også barmhjertigt ind i sine tjeneres liv for at give dem hårdt tiltrængt hjælp, når de har brug for det. Og vi skal senere se, at det, Gud gjorde for de jødiske fanger, vil han også gøre for sit folk i endetiden, uanset hvilke angreb der vil komme over dem og deres tro.

Til at
tænke over

Hvilke udfordringer møder din tro i dag enten fra ydre kilder, fra kirken selv, eller fra dine egne personlige karakterbrist? Hvordan kan du lære at holde fast i Guds styrke, så du kan sejre over det, du møder?

Tro under pres

Daniels Bog 1

Hvilket pres lægges der på de unge mænd for at få dem til at indordne sig?

Da disse fire unge mænd ankommer til Babylon, bliver de udsat for de mest alvorlige udfordringer på deres tro og overbevisning. De bliver udvalgt til at gennemføre en speciel oplæring, så de kan tjene kongen. Oldtidens konger ville ofte udvælge nogle af deres bedste fanger til at gøre tjeneste i den konges palads, som havde taget dem til fange, og derved flytte deres loyalitet til kongen og rigets guder. Hensigten var at opnå en form for omvendelse gennem indoktrinering, som ville føre til en ændret verdensopfattelse hos fangerne. Som en del af processen fik de jødiske fanger nye navne. Et nyt navn tilkendegav et ændret tilhørsforhold og en ny skæbne. Ved at give fangerne nye navne ønskede babylonierne at sikre sig herredømmet over dem og tvinge dem til at overtage Babylons værdier og kultur. Deres oprindelige navne, som henviste til Israels Gud, blev udskiftet med navne, der ærede fremmede guder. I tillæg til det besluttede kongen, at de unge mænd skulle spise ved hans bord. I oldtiden havde det stor betydning at få lov til at spise ved kongens bord. Det betød udelt troskab over for kongen og betegnede afhængighed af ham. Maden var i reglen ofret til kongerigets gud eller guder, og at spise den havde en dyb religiøs betydning. Det betød, at man accepterede og deltog i kongens tilbedelse af sine guder.

Daniel og hans venner befinder sig altså i ret udfordrende omstændigheder. Det kræver intet mindre end et mirakel for dem at forblive tro mod Gud og overleve imperiets overvældende magt. Og for at gøre sagen endnu mere kompliceret, stod byen Babylon selv som et monumentalt udtryk for menneskelig formåen. De babyloniske templers arkitektoniske skønhed, de hængende haver og Eufrat, som bugtede sig gennem byen, dannede et billede af uovervindelig magt og herlighed. Daniel og hans venner bliver tilbudt en mulighed for forfremmelse og anledning til at nyde dette systems fordele og rigdom. De kan ophøre med at være jødiske fanger og blive kongeligt ansatte. Vil de gå på kompromis med deres principper for at begive sig ind på en let vej til herlighed?

Hvordan kunne disse unge mænd have fundet undskyldninger for at gå på kompromis med deres overbevisning? Kan du i dag møde tilsvarende, måske mere snedige udfordringer?

Til at tænke over

En fast beslutning

Dan 1,7-20

Vi ser to faktorer i spil her: Daniels frie vilje til at vælge og Guds indgriben. Hvilket vigtigt princip er også til stede?

Tilsyneladende protesterer de fire jødiske fanger ikke over deres nye navne. Sandsynligvis var der ikke noget, de kunne gøre ved det, bortset fra at blive ved med at bruge deres hebraiske navne indbyrdes. Men med hensyn til mad og vin fra kongens bord står det i deres magt at spise den eller lade være. De fire unge mænds frie vilje spiller altså en stor rolle i situationen.

Men hvis hofchefen kunne forandre deres navne, kunne han også forandre deres mad. Der er to mulige årsager til, at de fire ikke ønskede at spise fra kongens bord.

For det første kunne maden fra kongens bord indbefatte urent kød (3 Mos 11). For det andet ville maden først være blevet ofret som et måltidsoffer til et afgudsbillede, inden den blev sendt til kongens bord. Når Daniel derfor, uden at benytte sig af forskellige kneb eller usandheder, gør det klart, at hans anmodning har et religiøst motiv, dvs. hoffets mad vil gøre ham og hans venner urene (Dan 1,8), udviser han meget stort mod.

Når vi studerer samtalen mellem Daniel og hofchefen, træder flere vigtige punkter frem. For det første ser Daniel ud til at forstå den vanskelige stilling, dette sætter hofchefen i. Han foreslår derfor en prøve. Ti dage med en alternativ kost burde være nok til at vise denne koster fordele og fjerne hofchefens frygt. For det andet ser vi hos Daniel en overbevisning om, at der ville være et positivt resultat på så kort tid, ved hans absolutte tillid til Gud. For det tredje peger valget af en kost bestående af grønsager og vand tilbage til den føde, som Gud ved Skabelsen gav menneskene (se 1 Mos 1,29). Denne kendsgerning kan også have haft indflydelse på Daniels valg. For hvilken anden kostplan kunne vel være bedre end den, Gud oprindeligt gav os?

Hvad er det ved Daniels frie vilje til at vælge, der baner vejen for, at Gud kan handle, som han gør (se Dan 1,9)? Hvad kan vi lære om betydningen af vores frie vilje til at vælge? Hvordan bør vores tillid til Gud påvirke vores valg?

Til at tænke over

Vise og uden legemsfejl

Daniel og hans venner blev valgt til kongens tjeneste, fordi de passede ind i den profil, som Nebukadnesar havde opstillet. Ifølge kongens krav skulle paladsets embedsmænd være "uden legemsfejl, smukke" (Dan 1,4). Det er interessant, at ofre og mennesker, der gjorde tjeneste i helligdommen skulle være "lydefri" og "uden legemsfejl" (3 Mos 22,17-25; 21,16-24). Babylons konge ser ud til at sammenligne sig med Israels Gud, idet han kræver tilsvarende egenskaber hos dem, der gør tjeneste i hans palads. På den anden side kan disse egenskaber utilsigtet antyde, at Daniel og hans venner var levende ofre for Gud, idet de blev udsat for det babyloniske riges udfordringer.

Gal 2,19-20
Matt 16,24-26
2 Kor 4,17

Hvad siger disse vers om, hvordan vi kan forblive tro midt i alle de fristelser, vi måtte møde?

Gud belønnede de fire jødiske fangers troskab, og ved afslutningen af den ti dage lange prøvetid "så de bedre ud og var mere velnærede end alle de unge mænd, der fik deres mad fra det kongelige taffel" (Dan 1,15). Gud gav sine fire tjenerne "forstand og indsigt i al slags skrift og visdom. Og Daniel forstod sig på alle slags syner og drømme" (Dan 1,17). Denne gave vil komme til at spille en stor rolle i Daniels profetiske opgave.

På samme måde, som Gud belønnede sine tjeneres tro ved det babyloniske hof, giver han os visdom, når vi møder verdens udfordringer. Fra Daniel og hans venners erfaring kan vi lære, at det faktisk er muligt at forblive ubesmittet af de ødelæggende elementer i vores samfund. Vi lærer også, at vi ikke behøver at isolere os fra verden og dens kulturelle liv for at tjene Gud. Daniel og hans venner levede ikke alene i en kultur, der var bygget på løgn og fejl og myter, men blev også oplært i disse løgne og fejl og myter. Men de forblev alligevel trofaste.

Til at
tænke over

Uanset, hvor vi bor, bliver vi midt i kulturelle og sociale påvirkninger, som står i modsætning til det, vi tror på, udfordret til at forblive tro eller gå på kompromis. Kan du identificere nogle af de negative påvirkninger i din kultur? Spørg dig selv: "Hvor god er jeg til at modstå dem?"

Afsluttende eksamen

Dan 1,17-21

**Hvori ligger forklaringen på de fire unge mænds succes?
(Se også Job 38,36; Ordsp 2,6; Jak 1,5).**

Efter tre års oplæring ved det "babyloniske universitet" blev de fire jøder ført frem for kongen til deres afsluttende eksamen. Ikke alene er de sundere end de andre, de overgår dem også i kundskab og visdom. De fire bliver øjeblikkeligt ansat i kongens tjeneste. Vi må ikke glemme, at denne "forstand og indsigt" utvivlsomt også indbefattede en hel del hedenskab. Men de lærer det alligevel, og tydeligvis lærer de det også godt, selv om de ikke tror på det.

Nebukadnesar har måske troet, at deres færdigheder har noget at gøre med paladsets kost og det oplæringsprogram, som de fire har gennemgået. Men Daniel og hans venner ved, og beretningen viser tydeligt, at deres ekstra gode resultater ikke har noget med det babyloniske system at gøre. Alt kommer fra Gud. Hvilket eksempel på, hvad Gud kan gøre for dem, der stoler på ham! Vi behøver ikke frygte den overvældende magt, som medier, regeringer og andre instanser har, selv om de ser ud til at kunne ødelægge vores identitet som Guds børn. Når vi sætter vores lid til Gud, kan vi være sikre på, at han vil passe på os i vanskelige situationer og bevare os på trods af alt. Nøglen for os ligger i at træffe de rette valg, når vores tro bliver udfordret.

Når vi ser på Daniel 1, lærer vi nogle vigtige ting om Gud:

- 1 Gud har kontrol med historien.
- 2 Gud giver visdom, så vi kan navigere os igennem de fjendtlige omgivelser i vores kultur og vores samfund.
- 3 Gud hædrer dem, som med deres indre overbevisning og livsstil stoler på ham.

Kapitlet afsluttes med at påpege, at "Daniel blev der til kong Kyros' første regeringsår" (Dan 1,21). Omtalen af Kyros her er vigtig. Den giver os et glimt af håb midt i oplevelsen af landflygtighed. Kyros er den, Gud har udvalgt til at befri Guds folk og give dem lov til at vende tilbage til Jerusalem. Selv om kapitlet begynder med et tilsyneladende nederlag og landflygtighed, afsluttes det med et glimt af håb og hjemkomst. Sådan er vores Gud. Selv midt i de mest vanskelige tidspunkter i vores liv åbner han altid et vindue af håb, så vi kan se den herlighed og glæde, der ligger på den anden side af vores lidelse og smerte.

Til videre studium

"Daniel og hans venner i Babylon var i deres ungdom tilsyneladende mere begunstigede af skæbnen, end Josef var det den første tid af sit liv i Egypten; men alligevel var deres karakter genstand for prøvelser, som næppe var mindre hårde. Fra det forholdsvis jævne liv i deres hjem i Judæa blev disse unge mænd, som var af kongelig herkomst, ført til den prægtigste af alle byer, til dens mægtigste herskers hof, og blev udvalgt til at oplæres til kongens særlige tjeneste. Det var stærke fristelser, som omgav dem ved dette fordærvede og overdådige hof. Den kendsgerning, at de, som dyrkede Jehova, var fanger i Babylon, at de hellige kar fra Guds hus var blevet anbragt i templet for Babylons guder, at Israels konge selv var en fange i babyloniernes vold, blev pralende fremhævet af sejrherrene som bevis for, at deres religion og deres skikke stod over hebræernes religion og skikke. Under disse omstændigheder og netop ved hjælp af de ydmygelser, som Israels forkastelse af hans bud havde fremkaldt, gav Gud Babylon beviser på sit herredømme, på det hellige i sine krav og på de visse følger af at være lydige. Og dette vidnesbyrd gav han på den eneste måde, hvorpå det kunne gives, ved hjælp af dem, som stadig holdt fast ved deres troskab mod ham" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 51).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Tal sammen i klassen om de forskellige kulturelle og sociale udfordringer, som I som kristne udsættes for i jeres samfund. Hvilke udfordringer møder I? Hvordan kan menigheden som et hele lære at reagere på dem?**
- 2. Tænk over, hvor let det ville have været for Daniel og de andre at gå på kompromis med deres tro. Babylonierne var trods alt sejrherrene. Den jødiske nation var blevet besejret. Hvilke andre "beviser" var der brug for til at vise, at Babylons guder var større end Israels Gud, og at Daniel og hans venner skulle acceptere det faktum? Hvilke vigtige bibelske sandheder holdt de mon fast ved, som hjalp dem og gav dem styrke på dette tidspunkt? (Se Jer 5,19; Jer 7,22-34). Hvad siger det om, hvor vigtigt det er at kende Bibelen og forstå "den nærværende sandhed"?**
- 3. Hvorfor er troskab vigtig, ikke kun for os selv, men også for dem, som ved vores trofaste vidnesbyrd om Guds karakter kan lære ham at kende?**

3

Fra hemmelighed til åbenbaring

Ugens vers

"Daniel priste himlens Gud. Han sagde: Lovet være Guds navn fra evighed til evighed, ham tilhører visdommen og styrken" (Dan 2,20).

Introduktion

I havet omkring Grønland er der isbjerge af forskellig størrelse. Nogle gange flyder de små isflager i en retning, mens de kæmpestore isbjerge flyder i en anden. Det, der sker, er, at overfladevinde driver de små, mens de store ismasser bæres af sted af de dybe havstrømme.

Når vi ser på nationers opståen og fald ned igennem historien, minder det om overfladevinde og dybe havstrømme. Vindene re-præsenterer alt det, der kan forandres, og er uforudsigeligt ligesom menneskenes vilje. Men samtidigt med disse vindstød og storme findes der en anden kraft, som er langt stærkere og meget lig de dybe havstrømme. Det er den sikre bevægelse, der skyldes Guds vise og overordnede formål. Ellen White skrev: "Men ligesom stjernerne på deres fastsatte baners store kredsløb kender Guds planer hverken til hast eller opsættelse" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 17).

Selv om nationers, ideologiers og politiske partiers opståen synes at ske kun på grund af menneskers myndighed, viser Daniel 2, at det i virkeligheden er himlens Gud, som styrer menneskenes historie frem imod dens store afslutning.

Ugens tekster

- Dan 2,1-16
- ApG 17,28
- Dan 2,17-49
- Sl 138
- Joh 15,5
- 5 Mos 32,4
- 1 Pet 2,4

Guds nærvær

Dan 2,1-16

Hvilken krise står Daniel og hans venner over for på grund af den drøm, som Gud har givet kongen?

Drømme blev taget meget alvorligt i oldtidens verden. Når en drøm var uhyggelig, indikerede det ofte en kommende ulykke. Det er derfor forståeligt, at Nebukadnesar bliver urolig over en drøm, som yderligere bliver forværret ved, at han ikke længere kan huske den. Babyloniske eksperter troede, at guderne kunne åbenbare betydningen af drømme, men med drømmen i Daniels Bog kunne eksperterne intet gøre, fordi kongen havde glemt sin drøm. Hvis drømmens indhold blev fortalt, ville de kunne give en forklaring, som tilfredsstillede kongen. Men i denne særlige situation, hvor drømmetyderne ikke er i stand til at fortælle kongen, hvad hans drøm handler om, er de tvunget til at erkende, at "der findes ingen, som kan opfylde kongens krav, undtagen guderne, og deres bolig er ikke hos menneskene" (Dan 2,11).

Overvældet af frustration befaler kongen, at alle Babylons vismænd skal slås ihjel. En sådan grusom handling var ikke ukendt i datidens verden. Historiske kilder bekræfter, at Dareios I fik alle stjernetydere henrettet på grund af en sammensværgelse, og Xerxes fik alle arbejdere dræbt, da en bro, de havde bygget, kollapsede. Da Nebukadnesar udstedte sin befaling, havde Daniel og hans venner netop afsluttet deres uddannelse, og var indtrådt i kongens inderste cirkel af eksperter. Derfor gjaldt kongens dødsbefaling også dem. Originalsproget indikerer faktisk, at henrettelserne starter med det samme, og Daniel og hans venner var de næste, der stod for tur. Men med "kloge og velovervejede ord" (Dan 2,14) henvendte Daniel sig til Arjok, chefen for kongens livvagt, som havde ansvar for at udføre henrettelserne. Til sidst beder Daniel om at få foretræde for kongen selv for at løse drømmens hemmelighed. Det er interessant, at kongen, som havde beskyldt stjernetyderne for at forsøge at "vinde tid", med det samme giver Daniel den tid ("frist"), han beder om. Daniel er helt enig med stjernetyderne om, at intet menneske er i stand til at tyde en sådan hemmelighed; men profeten kender en Gud, som både kan åbenbare drømmens indhold og dens betydning.

Til at tænke over

Teologer taler om Guds "immanence" (her oversat med "nærvær"), som siger, at selv om Gud er adskilt fra skaberværket, kan han stadig stå det meget nært. Hvad fortæller det om Guds nærhed, at han giver kong Nebukadnesar en drøm? (Se også ApG 17,28).

Bønnen

Daniel får med det samme fat på sine tre venner, så de kan bede sammen. Han forklarer, at de vil blive henrettet, hvis Gud ikke åbenbarer drømmen for dem. Hver gang vi står over for et stort problem, bør vi huske, at vores Gud er stor nok til at løse selv de mest vanskelige udfordringer.

Dan 2,17-23

Hvilke to slags bønner bliver bedt?

Der omtales to slags bønner i dette kapitel. Den første er en anmodning, hvor Daniel beder Gud om at åbenbare drømmens indhold og dens betydning (Dan 2,17-19). Ordene i denne bøn er ikke givet i teksten; men vi får at vide, at Daniel og hans venner bad "himlens Gud om i sin barmhjertighed at åbenbare denne hemmelighed, så Daniel og hans venner ikke skulle tilintetgøres sammen med Babylons øvrige vismænd" (Dan 2,18). Mens de beder, svarer Gud på deres bøn, og åbenbarer indholdet og betydningen af kongens drøm. Vi kan stole på, at hver gang vi søger Gud om "i sin barmhjertighed" at høre os, vil vores bønner også blive besvaret, selv om det ikke er på en så dramatisk måde, som vi ser her. Daniels Gud er også vores Gud.

Som reaktion på, at Gud havde svaret på deres anmodning, brød Daniel og hans venner ud i en bøn med lovprisning og tak. De lovpriste Gud, fordi han er al visdoms kilde, og fordi han har styr på naturen og verdenshistorien. Der er en vigtig lektie for os her. Vi beder og trygler Gud om mange ting; men hvor ofte takker og lovpriser vi ham for at besvare vores bønner? Jesu erfaring med de ti spedalske er en meget passende illustration på menneskers utaknemlighed. Af de ti, som blev helbredt, kom kun en tilbage for at "give Gud æren" (Luk 17,18). Daniels reaktion minder os ikke kun om betydningen af tak og lovprisning, men åbenbarer også for os, hvordan den Gud er, som vi beder til. Når vi beder til ham, kan vi stole på, at han vil gøre det, der er bedst for os. Derfor bør vi altid lovprise og takke ham.

Til at tænke over

Læs SI 138. Hvad kan du bruge fra denne takkebøn, som kan hjælpe dig til at blive mere taknemlig over for Gud, uanset hvordan din situation er?

Billedstøtten, 1. del

Dan 2,24-20

Hvad siger Daniel, som det er vigtigt for os altid at huske? (Se også Joh 15,5).

Som svar på bønnen åbenbarede Gud drømmens indhold og betydning. Daniel tøver ikke med at fortælle kongen, at løsningen på hemmeligheden kommer fra "Gud i himlen". Inden Daniel fortæller drømmens indhold og dens betydning, omtaler han kongens uudtalte tanker og bekymringer, som han havde haft, mens han lå søvnløs på sit leje. Denne indirekte oplysning er med til at understrege budskabets troværdighed; for disse oplysninger, som kun kongen kendte til, må være blevet givet til Daniel gennem en overnaturlig magt. Men når Daniel går videre med at gengive indholdet af drømmen, risikerer han at forårsage endnu en krise; for drømmen er egentlig ikke nogen god nyhed for Nebukadnesar.

Dan 2,31-49

Hvad siger drømmen om Nebukadnesars riges skæbne?

Drømmen består af en mægtig billedstøtte. Dens "hoved var af fint guld, dens bryst og arme var af sølv, dens mave og hofter af kobber, dens ben af jern, og dens fødder dels af jern, dels af ler" (Dan 2,32-33). Til sidst rammer en sten "billedstøttens fødder af jern og ler" (Dan 2,34), og hele støtten bliver ødelagt og spredt som avner for vinden. Daniel forklarer kongen, at de forskellige metaller repræsenterer riger, der vil afløse hinanden ned igennem historien. For Nebukadnesar er budskabet tydeligt. Babylon vil forsvinde med al sin magt og herlighed og blive erstattet af et andet rige, der vil blive efterfulgt af andre, indtil et helt anderledes rige vil erstatte dem alle, nemlig Guds evige rige, som aldrig skal forgå.

Til at tænke over

Tænk over, hvor flygtigt og midlertidigt alt menneskeligt er. Tænk over det store håb, vi har i Jesus og i ham alene (se Joh 6,54; 2 Kor 4,18).

Billedstøtten, 2. del

Dan 2,31-49

Læs drømmen og dens fortolkning igen. Hvad lærer den os om Guds forudviden mht. verdenshistorien?

Profetien i Nebukadnesars drøm giver en generel profetisk oversigt, og fungerer som ramme for de mere detaljerede profetier i Dan 7, 8 og 11. Daniel 2 er en apokalyptisk profeti; en definitivt forudsigelse om, hvad Gud havde forudset, og ville få til at ske i fremtiden.

1. Hovedet af guld repræsenterer Babylon (626-539 f.Kr.). Intet andet metal kunne mere passende beskrive Babylons guldriges magt og rigdom. Bibelen omtaler den som "et guldbæger i Herrens hånd" (Jer 51,7; sml. Åb 18,16). Den gamle historiker Herodot fortæller, at en overflod af guld smykkede byen.

2. Bryst og arme af sølv står for Medo-Persien (539-331 f.Kr.). På samme måde som sølv er mindre værd end guld, opnåede det medo-persiske rige aldrig samme pragt som Babylon. Sølv var i øvrigt et passende symbol for perserne; for de benyttede sølv i deres skattesystem.

3. Mave og hofter af kobber symboliserer Grækenland (331-168 f.Kr.). Ezekiel 27,13 beskriver, at grækerne handlede med kobberkar. Græske soldater var kendt for deres rustninger af kobber. Deres hjelme, skjolde og kampøkser bestod af kobber. Herodot fortæller, at Psamtik I af Egypten i nogle græske pirater, som invaderede Egypten, så en opfyldelse af et orakel, der havde forudsagt "mænd af kobber komme ind fra havet".

4. Ben af jern er en meget passende beskrivelse af Romerriget (168 f.Kr.-476 e.Kr.). Som Daniel forklarede, repræsenterede jernet Romerrigets knusende magt, som varede længere end nogen af de tidligere riger. Jern var et perfekt metal til at beskrive dette rige.

5. Fødder dels af jern, dels af ler repræsenterer et delt Europa (479 e.Kr. - Jesu genkomst). Blandingen af jern og ler giver et meget passende billede af, hvad der skete efter Romerrigets opløsning. Der er blevet gjort mange forsøg på at skabe et forenet Europa lige fra ægteskaber mellem forskellige kongehuse til dagens Europæiske Union; men splittelse og uenighed har haft overtaget, og ifølge denne profeti vil det blive ved på denne måde, indtil Gud opretter sit evige rige.

Stenen

Dan 2,34-35.
44-45

Hvad lærer disse vers os om vores verdens endelige skæbne?

Drømmens fokus handler om, hvad der vil ske "ved dages ende" (Dan 2,28). Hvor mægtige og velstående metal- (og ler-) rigerne end har været, er de intet andet end et forspil til oprettelsen af stenriget. Metal og ler kan til en vis grad være menneskefremstillet; men stenen i drømmen kommer urørt af menneskehænder. Selv om alle de tidligere riger får en ende, vil det rige, som stenen repræsenterer, vare evigt. Billedet af en klippe symboliserer ofte Gud (fx 5 Mos 32,4; 1 Sam 2,2; Sl 18,31), og stenen kan også være et billede på Messias (Sl 118,22; 1 Pet 2,4.7). Der er derfor ikke noget mere passende billede end en sten til at symbolisere oprettelsen af Guds evige rige.

Nogle hævder, at stenriget blev oprettet under Jesu gerning her på jorden, og at udbredelsen af evangeliet står som en indikation for, at Guds rige har overtaget hele verden. Men stenriget bliver kun til, efter at de fire store riger er faldet, og menneskenes historie er nået til de splittede rigers tid, som repræsenteres ved billedstøttens fødder og tæer. Den kendsgerning udelukker, at den del af profetien opfyldes i det første århundrede; for Jesu jordiske gerning fandt sted under Romerrigets herredømme, altså under det 4. rige.

Men stenen bliver til et bjerg. Det vil sige, "stenen, der ramte billedstøtten, blev til et stort bjerg, der fyldte hele jorden" (Dan 2,35). Et sådant bjerg får os til at tænke på Zions bjerg, hvor templet lå som en konkret repræsentation af Guds jordiske rige på Det Gamle Testaments tid. Det er interessant, at den sten, som blev revet løs fra et bjerg, selv blev til et bjerg. Dette bjerg, som ifølge teksten allerede eksisterer, peger mest sandsynligt på det himmelske Zion, den himmelske helligdom, hvorfra Kristus vil komme for at oprette sit evige rige. Og dette rige vil opnå sin ultimative opfyldelse i det Jerusalem, som skal komme ned fra himlen (Åb 21,1-22,5).

Til at
tænke over

Daniel 2 har haft ret i alle rigerne indtil nu. Hvorfor er det derfor logisk og klogt også at stole på dets profeti om det kommende sidste rige, Guds evige rige? Hvorfor er det irrationelt ikke at tro på den profeti?

Til videre studium

Billedstøtten i Daniel 2 er lavet af guld og sølv – metaller, som har forbindelse med økonomisk magt. Kobber og jern blev anvendt til redskaber og våben, og ler blev brugt til at skrive på og til husholdningsgenstande. Billedstøtten giver os på sin vis en fremstilling af menneskeheden og dens færdigheder. Det er meget passende, at billedstøttens forskellige legemsdele beskriver verdensrigernes rækkefølge og den splittelse, som vil være fremherskende i de sidste dage. Stenen bliver modsat beskrevet som noget, der ikke var fremstillet "ved menneskehånd" (Dan 2,45). Det er en kraftig påmindelse om den overnaturlige afslutning, som verden og alle vores menneskelige bedrifter vil få.

Men "uden hjælp vil menneskeheden historie for det menneskelige øje se ud som et kaotisk vekselspil mellem forskellige magter ... Daniel forsikrer os om, at Gud står bag det hele, betragter det hele og bevæger sig inden for det for at opnå det, han ser, er det bedste" (William H. Shea, *Daniel: A Reader's Guide* (Nampa, ID: Pacific Press, 2005), s. 98).

Spørgsmål
til drøftelse

1. **Hvor er det godt at vide, at midt i denne verdens kaos og lidelse har Gud styr på det hele og vil føre det hele til en fantastisk afslutning. Giv eksempler på, hvad vi kan gøre for at være med til at mindske den lidelse, som findes i vores syndige verden.**
2. **Hvordan kan vi forklare, at Daniel og hans venner havde et så tæt samarbejde med og tilsyneladende så stor loyalitet over for en hedensk leder, som havde forårsaget så store ødelæggelser for Daniels eget folk?**
3. **Nogle har den opfattelse, at når stenen ikke blev revet løs med menneskehånd, henviser det til evangeliets udbredelse i verden. Dette kan af flere årsager ikke være rigtigt, bl.a. fortæller Dan 2,35, at stenen knuser alle foregående nationer, der "blev ført bort af vinden som avner på en tærskelplads om sommeren, og var sporeløst forsvundet." Det skete ikke efter korset. Nogle forsøger at identificere stenen med menigheden, men stenens rige erstatter al form for menneskeligt styre, og omfatter hele verden. Kun Jesu genkomst kan igangsætte den proces, der beskrives som denne drøms klimaks. Hvorfor er Jesu genkomst den eneste fornuftige fortolkning på det, stenen gør ved dagens ende?**

4

Fra ildovn til palads

Ugens vers

"Kommer det dertil, så kan vores Gud, som vi dyrker, redde os. Han kan redde os ud af ovnen med flammende ild og ud af din magt, konge" (Dan 3,17).

Introduktion

"Fyldt med Helligånden erklærer disse unge mænd på denne måde deres tro for hele nationen: han, som de tilbeder, er den eneste sande og levende Gud. At vise deres tro på denne måde er den mest veltalende præsentation af de principper, de følger. For at kunne vise afgudsdyrkere den levende Guds storhed og magt må hans tjenere åbenbare deres egen ærefrygt for Gud. De må gøre det helt klart, at han er den eneste, de ærer og tilbeder, og at intet, ikke engang frygten for at miste livet, kan få dem til at give efter for afgudsdyrkelse. Disse lærdomme spiller en direkte og vigtig rolle for vores erfaringer i de sidste tider" (Ellen White, *In Heavenly Places*, s. 149). Det kan godt være, vi synes, at dette at stå over for dødstrusler på grund af tilbedelse stammer fra en tid uden videnskabelig forståelse og fyldt med overtro; men Skriften åbenbarer, at i endetiden, når verden er meget "veludviklet", vil der ske noget lignende, og til den tid i verdensomspændende målestok. Ud fra vores studium af denne betretning kan vi altså opnå indsigt i de problemer, som Guds folk ifølge Skriften vil møde.

Ugens tekster

- Dan 3
- Åb 13,11-18
- 2 Mos 20,3-6
- 5 Mos 6,4
- 1 Kor 15,12-26
- Hebr 11

Billedstøtten af guld

Dan 3,1-7

Hvad mon det var, der motiverede kongen til at fremstille billedstøtten?

Der kan være gået omkring tyve år mellem drømmen i Daniel 2 og fremstillingen af billedstøtten af guld. Men det lader til, at kongen ikke kan glemme drømmen og det faktum, at Babylon er dømt til at blive erstattet af andre magter. Kongen er ikke tilfreds med kun at være hovedet af guld; han ønsker at blive symboliseret af en billedstøtte helt af guld for at fortælle sine undersåtter, at hans rige vil vare hele vejen ned igennem historien.

Denne stolte holdning minder om de menneskers, som byggede Babelstårnet. I deres arrogance forsøgte de at udfordre Gud selv. Og Nebukadnesar er ikke mindre arrogant. Han har opnået meget som hersker i Babylon, og han kan ikke leve med tanken om, at hans rige en dag skal gå til grunde. I et forsøg på at ophøje sig selv bygger han en billedstøtte, som skal symbolisere hans magt og derved måle hans undersåtters loyalitet. Selv om det ikke er tydeligt, om billedstøtten skal repræsentere kongen selv eller en afgud, må vi huske, at i oldtiden var skellet mellem politik og religion ofte meget uklart, hvis det i det hele taget fandtes.

Vi bør også huske, at Nebukadnesar har haft to muligheder for at lære den sande Gud at kende. For det første har han testet de unge jødiske mænd, og har fundet, at de er ti gange visere end Babylons vismænd. Dernæst, efter at ingen andre eksperter var i stand til at minde ham om, hvad han drømte, har Daniel fortalt ham, hvad han havde tænkt, drømt og drømmens betydning. Og kongen har været nødt til at erkende Daniels Guds overmagt. Men overraskende nok forhindrer disse tidligere teologiske lærdomme ikke Nebukadnesar i at vende tilbage til afgudsdyrkelse. Hvorfor? Mest sandsynligt på grund af stolthed. Syndige mennesker er ikke villige til at erkende, at det, de materielt og intellektuelt opnår, er tomhed og dømt til at forsvinde. Ofte handler vi som små "Nebukadnesarer", når vi lægger alt for stor vægt på det, vi selv udretter, og glemmer, hvor ubetydeligt det er set i evighedsperspektiv.

Til at tænke over

Hvordan kan vi, måske nærmest umærkeligt, komme til at falde i den samme fælde som Nebukadnesar?

Kald til tilbedelse

Dan 3,8-15
Åb 13,11-18

Hvilke paralleller ser vi mellem det, der skete på Daniels tid og det, der vil ske i fremtiden?

Billedstøtten af guld opstilles i Dura-dalen, som på akkadisk betyder et indhegnet sted. Dette "indhegnede" sted giver indtryk af at være en kæmpe stor hellighed. Og som om det ikke var nok, minder ildovnen i nærheden om et alter. Babylonisk musik er en del af liturgien. Syv slags musikinstrumenter nævnes som for at give indtryk af fuldkommenhed og effektivitet i tilbedelsesprogrammet.

I dag bliver vi fra alle sider bombarderet med opfordringer til at overtage nye livsstilsformer, nye ideologier, afstå fra vores loyalitet mod Guds autoritet, som den udtrykkes i hans ord, og overgive vores troskab til nutidige efterfølgere af Babylons rige. Verdens fristelser kan til tider synes overvældende; men vi bør minde os selv om, at vores yderste troskab tilhører vores Gud, som har skabt alt.

Ifølge den profetiske kalender lever vi i de sidste tider af vores jords historie. Åb 13 forkynder, at jordens indbyggere vil blive kaldt til at tilbede dyrets billede. Denne magt vil få "alle, store og små, rige og fattige, frie og trælle, til at sætte et mærke på deres højre hånd eller deres pande" (Åb 13,16).

Seks forskellige kategorier siges at erklære deres troskab over for dyrets billede: "store og små, rige og fattige, frie og trælle." Dyrets tal, som er 666, lægger også vægt på tallet seks. Det viser, at den billedstøtte, som Nebukadnesar lod opstille, kun er en illustration på, hvad det eskatologiske Babylon vil gøre i de sidste tider (se Dan 3,1 for brugen af tallene seks og tres). Det er derfor vigtigt, at vi nøje lægger mærke til, hvad der sker i beretningen, og hvordan Gud mægtigt styrer denne verdens begivenheder.

Til at
tænke over

Tilbedelse er ikke kun at bøje sig ned for noget eller nogen og åbenlyst erklære vores troskab. Hvordan kan vi, mere i det skjulte og umærkelige, komme til at tilbede noget andet end Gud?

Testet i ild

For de tre jødiske mænd er den afgudstilbedelse, som kongen kræver, en åbenlys forfalskning af tempeltilbedelsen i Jerusalem, som de havde oplevet i deres tidligere år. Selv om de har høje offentlige stillinger og er loyale mod kongen, sætter deres troskab mod Gud en grænse for deres loyalitet over for mennesker. De er villige til at blive ved med at tjene kongen som trofaste administratorer; men de kan ikke deltage i tilbedelsesceremonien.

2 Mos 20,3-6
5 Mos 6,4

Hvad siger disse tekster, som helt sikkert har haft indflydelse på det standpunkt, som de tre jødiske mænd tog?

Idet de fulgte kongens befaling, faldt alle ned og tilbad guldbilledet, da musikken spillede. Kun de tre, Shadrak, Meshak og Abed-Nego, turde være u lydige mod kongen. Med det samme bliver det fortalt til kongen. Anklagerne forsøger at gøre kongen vred ved at sige: (1) det var kongen selv, som havde sat disse mænd til at styre provinserne i Babylon; (2) de jødiske mænd dyrker ikke kongens gud; og (3) de tilbeder ikke den guldstøtte, kongen har opstillet (Dan 3,12). Men på trods af sin vrede mod dem giver kongen dem endnu en chance. Kongen er villig til at gentage hele proceduren, så disse tre mænd kan ændre deres overbevisning og tilbede billedstøtten. Hvis de nægter, vil de blive kastet i ovnen med flammende ild. Kong Nebukadnesar afslutter sin appel med en meget arrogant udfordring: "Hvem er den gud, der så kan redde jer ud af min magt?" (Dan 3,15).

Velsignet med overnaturligt mod svarer de kongen: "Kommer det dertil, så kan vores Gud, som vi dyrker, redde os. Han kan redde os ud af ovnen med flammende ild og ud af din magt, konge. Og selv om han ikke gør det, skal du vide, konge, at vi ikke vil dyrke din gud, og at vi ikke vil tilbede den guldstøtte, du har opstillet" (Dan 3,17-18).

Til at
tænke over

Selv om de ved, at deres Gud kan redde dem, har de ingen garanti for, at han vil gøre det. Men uanset, så nægter de at adlyde kongens befaling, selv om de ved, at de kunne komme til at blive brændt levende. Hvordan kan vi få en sådan tro?

Den fjerde mand

Dan 3,19-27

Hvad sker der? Hvem er denne fjerde person i ilden?

Da Nebukadnesar havde smidt de trofaste jøder ind i ilden, overraskes han, da han ser en fjerde person inde i ovnen. Så godt han kan, identificerer kongen den fjerde som "en gudssøn" (Dan 3,25).

Kongen kan ikke sige mere; men vi ved, hvem den fjerde person er. Han viste sig for Abraham før ødelæggelsen af Sodoma og Gomorra, kæmpede med Jakob ved bækken Jabbok og viste sig for Moses i en brændende tornebusk. Han er Jesus Kristus i sin præ-inkarnerede skikkelse, som kommer for at vise, at Gud står sammen med sit folk i deres vanskeligheder.

Ellen White siger: "Men Herren glemte ikke dem, der tilhørte ham. Da hans vidner blev kastet ind i ovnen, viste Frelseren sig for dem i egen person, og de vandrede samme midt i ilden. Flammerne mistede evnen til at fortære, da han, som er herre over varme og kulde, kom til stede" (*Profeter og konger*, s. 247).

Og Gud siger gennem profeten Esajas: "Går du gennem vand, er jeg med dig, gennem floder, skyller de ikke sammen over dig; går du gennem ild, bliver du ikke forbrændt, flammen brænder dig ikke" (Es 43,2).

Vi elsker beretninger som disse; men de rejser også spørgsmål om andre, som ikke på mirakuløs måde blev reddet fra forfølgelse på grund af deres tro. Sådanne mennesker kender til den samme erfaring, som Esajas og Zakarias havde. De blev begge dræbt af ugudelige konger. Hele vejen ned igennem Bibelens historie og helt til vores tid har trofaste kristne været udsat for frygtelige lidelser, som ikke endte med en mirakuløs befrielse, men i en smertefuld død. Her har vi en beretning, hvor de trofaste blev reddet ved et mirakel; men vi ved, at sådan går det normalt ikke.

Hvad er på den anden side den mirakuløse befrielse, som alle Guds trofaste efterfølgere vil få, uanset hvad deres skæbne her måtte være? Se 1 Kor 15,12-26.

Til at tænke over

Hemmeligheden ved en sådan tro

Når vi tænker over den erfaring, Shadrak, Meshak og Abed-Nego oplevede, kan vi spørge os selv: "Hvad er hemmeligheden ved en så stærk tro?" Hvordan kunne de være villige til at blive brændt levende frem for at tilbede billedstøtten? Tænk over alle de forskellige måder, de kunne have fundet gode begrundelser for at bøje sig i overensstemmelse med kongens ordre. Men selv om de vidste, at de kunne komme til at dø, som det var sket for mange andre, stod de alligevel fast på deres overbevisning.

Hebr 11

Hvad lærer det os om, hvad tro er?

For at kunne udvikle en sådan tro må vi forstå, hvad tro er. Nogle mennesker har en kvantitativ opfattelse af tro; de måler deres tro på baggrund af de svar, de ser ud til at få fra Gud. De kører til indkøbscentret og beder Gud om at finde en parkeringsplads til dem. Hvis de finder en plads, når de når derhen, drager de den slutning, at de har en stærk tro. Hvis alle parkeringspladser var optaget, kan de komme til at mene, at deres tro ikke er stærk nok til, at Gud vil lytte til deres bønner. Denne opfattelse af tro er farlig; for den forsøger at manipulere Gud, og tager ikke Guds almagt og visdom i betragtning.

Men sand tro, som den viste sig hos Daniels venner, måles ved kvaliteten af vores forhold til Gud og den derpå følgende absolutte tillid til Gud. Ægte tro forsøger ikke at ændre Guds vilje, så den passer med vores vilje. I stedet overgiver den vores vilje til Guds vilje. Vi så, at de tre jødiske mænd ikke vidste med sikkerhed, hvad Gud havde beredt for dem, da de besluttede sig for at modsætte sig kongens befaling og forblive tro imod Gud. Det er dette, som virkelig kendetegner en moden tro. Vi udviser sand tro, når vi beder Gud om det, vi ønsker, men har tillid til, at han vil gøre det, der er bedst for os, selv om vi i øjeblikket ikke forstår, hvad der sker, eller hvorfor det sker.

Til at
tænke over

Hvordan kan vi opøve vores tro hver dag selv i de små ting, som kan hjælpe den til at vokse, så vi med tiden kan blive parate til større udfordringer? Hvorfor er prøvelserne i de små ting på mange måder de vigtigste?

Til videre studium

"Der kan drages betydningsfulde lærdomme fra de unge hebræeres oplevelser på Dura-sletten. I vor tid vil mange af Guds tjenere – til trods for deres uskyld – blive ydmyget og mishandlet af misundelige og fanatiske mennesker, som handler efter Satans tilskyndelse. Menneskenes vrede vil særlig blive rettet imod dem, der holder sabbatten i overensstemmelse med det fjerde bud, og til sidst vil der blive udstedt et verdensomspændende dekret om, at disse mennesker fortjener døden.

Den trængselstid, som ligger foran Guds folk, kræver en urokkelig tro. Hans børn skal gøre det klart, at de tilbeder Herren alene, og at intet – selv døden – kan få dem til at give efter og tilbede falske guder. Den trofaste vil regne syndige, dødelige menneskers befallinger for intet i sammenligning med den evige Guds ord. De vil adlyde sandheden, selv om det skal koste dem fængsel, landsforvisning eller selve livet" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 248).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Læs 1 Pet 1,3-9. Hvorfor redder Gud nogle og ikke andre fra lidelser? Eller er svaret på sådanne spørgsmål noget, vi ikke vil få her og nu? Hvorfor må vi stole på Guds godhed, selv om vi bliver skuffede, i de tilfælde, hvor der ikke sker mirakuløse befrielser,?**
- 2. Hvilke lærdomme havde vi fået, hvis denne beretning var endt med de unge hebræeres død i ildovnen?**
- 3. Ud fra vores forståelse af begivenhederne i de sidste tider, hvad kommer sagen til at dreje sig om, og hvad bliver det ydre tegn på, hvem vi tilbeder?**
- 4. Læs Luk 16,10. Hvordan hjælper Jesu ord i denne tekst os til at forstå, hvad det virkelige betyder at leve af tro?**
- 5. Læs igen Dan 3,15, hvor Nebukadnesar siger: "Hvem er den gud, der så kan redde jer ud af min magt?" Hvordan ville du besvare det spørgsmål?**

Fra stolthed til ydmyghed

Ugens vers

"Hvor store er ikke hans tegn, hvor vældige er ikke hans undere! Hans kongerige er et evigt rige, hans herredømme varer i slægt efter slægt" (Dan 3,33).

Introduktion

Stolthed bliver ofte betegnet som den oprindelige synd. Den viser sig først hos Lucifer, en engel i himlens tronsal. Gud siger gennem Ezekiel: "Dit hjerte blev hovmodigt over din skønhed, du fordærvede din visdom og strålende glans. Jeg kastede dig til jorden, gav dig hen til konger, så de kunne fryde sig over dig" (Ez 28,17).

Stolthed førte til Lucifers fald, og han benytter nu stolthed til at lede talløse andre ned ad den samme ødelæggende vej. Vi er alle syndere, afhængige af Gud for at kunne eksistere. Enhver gave, vi har, og alt det vi kan udrette med de gaver, kommer fra Gud alene. Hvordan vover vi da at være stolte, pralende eller arrogante, når ydmyghed i stedet bør dominere alt, hvad vi gør?

Det tog lang tid for Nebukadnesar at forstå, hvor vigtig ydmyghed er. Selv da den fjerde person viste sig i ildovnen, ændrede det ikke hans liv. Kun da Gud tog kongeriget fra ham og sendte ham ud for at leve sammen med markens dyr, indså kong Nebukadnesar sin sande status.

Ugens tekster

- Dan 3,31-4,30
- Ordsp 14,31
- 2 Kong 20,2-5
- Jon 3,10
- Dan 4,31-34
- Fil 2,1-11

Dette er det store Babylon

Dan 3,31-4,30

Hvad skete der med kongen, og hvorfor?

Gud giver Nebukadnesar endnu en drøm. Denne gang glemmer kongen ikke drømmen. Men da de babyloniske eksperter igen kommer til kort, tilkalder kongen Daniel, så han kan tyde drømmen. I sin drøm ser kongen et stort træ, som nåede op til himlen. Et himmelsk væsen befaler, at træet skal fældes. Kun rodstubben skal blive tilbage i jorden og vædes af himlens dug. Men det, der har bekymret Nebukadnesar mest, har nok været den del af drømmen, hvor det himmelske væsen siger: "Hans menneskehjerte skal forvandles, han skal få et dyrehjerte. Syv tider skal gå hen over ham" (Dan 4,13). Da Daniel indser drømmens alvor, udtrykker han høfligt ønsket om, at drømmen henviser til kongens fjender. Men tro imod det budskab, som drømmen indeholder, siger Daniel, at drømmen i virkeligheden handler om kongen selv.

I Bibelen bliver træer ofte brugt som symbol på konger, nationer og riger (Ez 17,31; Hos 14; Zak 11,1-2; Luk 23,31). Det store træ er altså et passende symbol på en arrogant konge. Gud giver Nebukadnesar magt og herredømme; men han nægter fortsat at anerkende, at alt det, han har, kommer fra Gud.

Dan 4,27

Læg mærke til denne tekst. Hvad siger kongen, som viser, at han stadigvæk ikke fatter den advarsel, som Herren har givet ham?

Måske er det farligste ved stolthed, at den kan få os til at glemme, hvor afhængige vi er af Gud i alt. Og når vi glemmer det, er vi på en farlig åndelig kurs.

Til at
tænke over

Hvad har du udrettet og opnået i dit liv? Kan du glæde dig over det uden at være stolt? Hvordan?

Profetens advarsel

Dan 4,24

Udover advarslen om, hvad der skal ske, hvad siger Daniel også, at kongen skal gøre, og hvorfor? Se også Ordsp 14,31.

Daniel fortolker ikke kun drømmen for kongen, han viser ham også en vej ud af situationen: "Derfor, konge, tag imod mit råd: Hør op med dine synder, og vær retfærdig, hør op med dine overtrædelser, og vær barmhjertig mod de hjælpeløse; så vil du kunne leve længe i tryghed" (Dan 4,24).

Nebukadnesar udfører et enormt byggearbejde i Babylon. Haverne, kanalerne og hundredevis af templer og andre byggeprojekter har gjort byen til et af oldtidens verdens underværker. Men denne skønhed og pragt er til dels opnået ved udnyttelse af slaver og undertrykkelse af de fattige. Imperiets rigdom bliver desuden brugt til at tilfredsstille kongen og fornøje hans hof. Nebukadnesars stolthed forhindrer ham ikke kun i at anerkende Gud; men det gør ham også blind over for de lidelser og problemer, som de fattige og trængende udsættes for. Når vi tænker på den særlige omtanke, som Gud har for de fattige, er det ingen overraskelse, at Daniel, blandt alle de synder han kunne have fremhævet over for kongen, vælger at omtale hans manglende barmhjertighed mod de hjælpeløse.

Budskabet til Nebukadnesar er ikke nyt. De gammeltestamentlige profeter advarer ofte Guds folk mod at undertrykke de fattige. Først blandt de synder, der fører til kongens landflygtighed, er hans manglende omsorg for de fattige. Omsorg for de fattige er trods alt det største udtryk for kristen barmhjertighed, og modsat vil udnyttelse og forsømmelse af de fattige være et angreb på Gud selv. Ved at tage os af de trængende, erkender vi, at alt tilhører Gud. Det betyder, at vi ikke er ejere, men kun forvaltere af Guds ejendom.

Ved at tjene andre med vores ejendele ærer vi Gud og anerkender, at han er Herre. I sidste ende er det Guds ejerskab, der bør afgøre vores ejendes værdi og funktion. Og det var på det punkt, Nebukadnesar fejlede. Det samme gør vi, medmindre vi anerkender Guds herredømme over alt det, vi udretter, og stadfæster vores anerkendelse af denne realitet ved at hjælpe mennesker i nød.

Den Højeste er hersker

Nebukadnesar blev bedt om at angre og søge Guds tilgivelse. Det nægtede han, og himlens dom over ham eksekveres på grund af hans vedholdende stolthed (Dan 4,28-33). Mens kongen går omkring i sit palads og lovpriser sig selv for det, han har opnået, bliver han ramt af en mental tilstand, som kræver, at han bliver bortvist fra det kongelige palads. Måske blev han ramt af en mental sygdom, som kaldes lycantropi eller zoantropi. En sådan tilstand fører til, at patienten opfører sig som et dyr. I vores moderne tid bliver denne sygdom kaldt "artsdysfori". Man har følelsen af, at ens krop tilhører den forkerte art, og derfor opstår et ønske om at være et dyr.

2 Kong 20,2-5
Jon 3,10
Jer 18,7-8

Hvad siger disse tekster om kongens chancer for at kunne have afværget straffen?

Desværre var Nebukadnesar tvunget til at lære på den barske måde. Mens Nebukadnesar var konge, var han ikke i stand til at tænke over sit forhold til Gud. Ved at fratage ham den kongelige autoritet og sende ham ud for at leve blandt dyrene på marken, giver Gud Nebukadnesar en mulighed for at erkende sin fuldkomne afhængighed af ham. Den afgørende lektie, som Gud ønsker at lære den stolte konge er, at "det er himlen, der er hersker" (Dan 4,23). Guds dom over kongen har en langt større hensigt i Guds plan, som det tydeligt kommer til udtryk i den himmelske vægters udtalelse: "for at de levende skal forstå, at den Højeste er hersker over det jordiske kongerige, og at han giver det, til hvem han vil, og kan sætte den ringeste blandt mennesker over det" (Dan 4,14).

Den straf, som ramte Nebukadnesar skulle med andre ord også være en lektie for os alle sammen. Siden vi tilhører gruppen "de levende", bør vi vise større opmærksomhed mod den vigtige lektie, som vi skal lære, nemlig at "Den Højeste er hersker over det jordiske kongerige."

Hvorfor er det så vigtigt for os at lære, at den Højeste er hersker? Hvordan burde denne kundskab fx påvirke den måde, vi behandler de mennesker, vi har magt over?

"Jeg løftede mine øjne til himlen"

Dan 4,31-34

Hvordan og hvorfor ændres kongens situation?

Gud tillader, at kongen bliver ramt af en mærkelig sygdom; men til sidst er han mere end villig til igen at give ham en sund mental tilstand. Det er interessant, at alt forandres, når den syge konge ved afslutningen af de syv år, som var forudsagt af profeten, løfter sine øjne til himlen (Dan 4,31).

"I syv år vakte Nebukadnesar forundring hos sine undersåtter. I disse syv år blev han ydmyget over for hele verden. Da denne tid var gået, fik han sin forstand igen. Han vendte ydmygt blikket op imod Himlens Gud og erkendte, at det var ham, der havde straffet ham. Han indrømmede offentligt sin skyld og gav udtryk for den store nåde, som Gud havde vist ham ved at give ham forstanden tilbage" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 252).

Der er ingen tvivl om, at der kan ske store forandringer, når vi løfter vores øjne til himlen. I samme øjeblik, hans forstand vender tilbage, viser kongen, at han har lært sin lektie.

Denne beretning handler mere om Gud og hans barmhjertighed end om Nebukadnesar. Kongen har forspildt tre tidligere anledninger til at tage imod Israels Gud som Herre i sit liv. Han havde haft anledningen, da han blev klar over de fire unge hebraiske fangers usædvanlige visdom (Dan 1), da Daniel tolkede hans drøm (Dan 2), og da de tre jødiske mænd blev reddet fra ovnen med flammende ild (Dan 3). Hvis den sidste af disse erfaringer ikke kunne gøre ham ydmyg, hvad kunne så? Men på trods af kongens stædighed giver Gud ham en fjerde chance. Endelig vinder Gud kongens hjerte og genindsætter ham i hans kongelige embede (Dan 4). Beretningen om Nebukadnesar viser, at Gud giver os den ene mulighed efter den anden for at genoprette forholdet til ham. Mange århundreder senere skrev Paulus: Gud vil, "at alle mennesker skal frelles og komme til erkendelse af sandheden" (1 Tim 2,4). Vi ser et tydeligt eksempel på den sandhed i denne beretning.

Hvordan er du blevet ydmyget af Gud? Hvad har du lært af de erfaringer? Hvilke forandringer kan du have brug for at foretage, så du ikke igen behøver at lære den lektie?

Til at tænke over

Ydmyg og taknemmelig

Den angrende konge erkærer: "Jordens beboere er for intet at regne" (Dan 4,32). Hvilken vigtig pointe kommer han med, når vi husker sammenhængen?

Hvordan kan vi vide, at Nebukadnesar virkelig tog imod den sande Gud? Vi finder et stort bevis derpå i den kendsgerning, at Nebukadnesar selv er forfatter af Daniel 4. Det meste af dette kapitel lader til at være en afskrift af et brev, som kongen sendte rundt i sit store rige. I det brev fortæller kongen om sin stolthed og sindssyge, og han indser ydmygt, at Gud havde grebet ind i hans liv. Oldtidens herskere ville sjældent skrive noget negativt om sig selv. Alle de kongelige dokumenter fra dengang, som vi kender til, forherliger kongen. Et dokument som det, vi finder i Dan 4, hvor kongen vedkender sig sin stolthed og sin dyriske opførsel, tyder derfor på en ægte omvendelse. Ved at skrive et sådant brev, hvor han genfortæller sin oplevelse og ydmygt bekender Guds overherredømme, virker kongen som missionær. Han kan ikke længere holde sin erfaring og det, han har lært fra den sande Gud, for sig selv. Det, vi har set i kongens bøn og lovprisning (Dan 4,31-34), åbenbarer, at hans erfaring var ægte.

Kongen har nu nogle helt andre værdinormer og indser de begrænsninger, menneskers magt har. I en dybtfølt takkebøn ophøjer kongen Daniels Gud og indrømmer, at "jordens beboere er for intet at regne (Dan 4,32). Det vil sige, at mennesker har intet i sig selv, de kan være stolte af. Dette sidste glimt af Nebukadnesar i Daniels Bog viser os en ydmyg og taknemmelig konge, som synger Guds pris og advarer os imod stolthed.

Gud bliver selvfølgelig også i dag ved med at forandre menneskers liv. Uanset, hvor stolte eller syndige mennesker måtte være, er der hos Gud barmhjertighed og kraft til at vende oprørske syndere om til børn af himlens Gud.

Læs Fil 2,1-11. Hvad finder vi heri, som burde udslette al stolthed i vores liv?

Til at tænke over

Til videre studium

"Den en gang så stolte monark var blevet Guds ydmyge barn, og den tyranniske, hovmodige hersker var blevet en vis og medfølende konge. Den mand, der havde foragtet og bespottet Himlens Gud, anerkendte nu den Højestes magt og bestræbte sig på at fremme Herrens ære og sine undersåtters lykke. Da kongernes Konge og herrernes Herre straffede Nebukadnesar, lærte denne omsider den lektie, som alle herskere må lære – at sand storhed består i sand godhed. Han erkendte, at Herren er den levende Gud, og sagde: 'Jeg, Nebukadnesar, lovsynger, ophøjer og ærer nu himlens konge. Alle hans handlinger er rigtige, og hans veje er retfærdige. Den, der vandrer i hovmod, kan han ydmyge' (Dan 4,34).

Nu havde Gud nået sit mål: at det største rige på jorden skulle ære ham. Udstedelsen af den offentlige proklamation, hvori Nebukadnesar erkender Guds nåde, godhed og myndighed, er den sidste handling, som den hellige skrift omtaler fra hans liv" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 252).

Spørgsmål
til drøftelse

1. **"Stolthed fører til alle andre laster. I stolthed er sindet i en tilstand af fuldstændig modstand mod Gud. Virker dette som en overdrivelse? Hvis du synes det, så tænk over det ... Jo mere stolthed, man har, jo mere afskyelig synes man, at andres stolthed er. Den letteste måde at finde ud af, hvor stolt du er, er faktisk ved at spørge dig selv: 'Hvor meget afskyr jeg, at andre affærdiger mig eller nægter at lægge mærke til mig eller maser sig på eller ser ned på mig eller fremhæver sig selv? Pointen er, at ethvert menneskes stolthed kæmper mod alle andres stolthed. Jeg er sur over den, der fremhævede sig ved festen, fordi jeg selv ønskede at være den, der blev lagt mærke til. To alen af samme stykke bliver aldrig enige'"** (C.S. Lewis, *Mere Christianity* [New York: Touchstone, 1996], s. 110). **Hvad siger Lewis her, som måske kan hjælpe dig til at blive opmærksom på stolthed i dit eget liv?**
2. Et tema, vi finder både i Dan 4 og i nogle af de foregående kapitler, er Guds overherredømme. Hvorfor er det så vigtigt at forstå dette emne? Hvordan kan sabbatten hjælpe os til bedre at forstå dette afgørende sandhedspunkt?

Fra arrogance til ødelæggelse

Ugens vers

"Han lader tider og tidsrum skifte, han afsætter konger og ind-sætter konger; han giver vismændene visdom og de forstandige forstand" (Dan 2,21).

Introduktion

I Dan 5 giver Guds ord os et stærkt eksempel på menneskeligt overmod, der ender på en rystende og dramatisk måde. Man kan sige, at der gik lang tid, før Nebukadnesar lærte sin lektie; men han lærte den trods alt til sidst. Hans barnebarn, Belshassar, gjorde det ikke. Ved at benytte karrene fra templet i Jerusalem under et stort gilde, vanhelligede han dem. En sådan vanhelligelse er ikke alene ensbetydende med en protest imod Gud, men også med et angreb på Gud selv. Belshassar fylder på denne måde sit syndeskylds bæger og handler på samme måde som det lille horn (se Dan 8), der angriber Guds helligdoms grundvold. Ved at fjerne herredømmet fra Belshassar viser Gud, hvad han vil gøre med sit folks fjender i de allersidste tider. De begivenheder, der fortælles i Dan 5, fandt sted i 539 f.Kr. den nat, da Babylon blev overvundet af den medo-persiske hær. Da sker overgangen fra guld til sølv, som blev forudsagt i Dan 2. Endnu en gang bliver det tydeligt, at Gud styrer denne verdens gang.

Ugens tekster

- Dan 5
- Åb 17,4-6
- Sl 96,5
- Kol 1,15-17
- Rom 1,16-32
- Præd 8,11
- Åb 14,8

Belshassars gilde

Dan 5,1-4
Dan 1,1-2

Hvad er så forfærdeligt ved det, Belshassar gør? Hvordan viser det hans sande karakter? Sammenlign hans handlinger med Åb 17,4-6. Hvilke paralleller kan du finde?

Kongen befaler, at de hellige kar fra templet i Jerusalem skal benyttes som drikkebægre. Nebukadnesar havde bortført karrene fra templet i Jerusalem; men han havde placeret dem i sin guds skatkammer. Det viser, at han i det mindste respekterede deres hellighed. Men Belshassar bruger de hellige kar som drikkebægre på en ufatteligt krænkende måde.

Mens kongen og hans stormænd drak fra de hellige kar, "lovsang de deres guder af guld, sølv, kobber, jern, træ og sten" (Dan 5,4). Det er værd at lægge mærke til, at der omtales seks forskellige materialer. Babylonierne benyttede trestalssystemet (et system, der bygger på tallet 60) i modsætning til decimalsystem, som bygger på tallet 10, og som vi bruger i dag. De seks kategorier af guder repræsenterer derfor totaliteten af alle Babylons guder og dermed hele deres religionssystem. Det er interessant, at rækkefølgen af disse materialer følger den samme rækkefølge, som statuen i Nebukadnesars drøm var lavet af, bortset fra, at træ erstatter leret. Ligesom i drømmen kommer sten til sidst, og selv om det her er en beskrivelse af det materiale, som afguder blev fremstillet af, fremkalder sten også Guds dom over verdslige riger (se Dan 2,44-45), som Babylon er et symbol på.

Denne fest er et passende symbol på endetidens Babylon, som det beskrives i Johannes' Åbenbaring. Ligesom Belshassar holder kvinden i endetidens Babylon et guldbæger, og tilbyder folkeslagene en giftig drik. Ved hjælp af falsk lære og et forvrænget tilbedelsessystem lokker det moderne Babylon verden ud i ondskab (Åb 17,4-6), uden at det er klar over den dom, som snart vil ramme hende. Men en dag vil dommen komme.

Til at
tænke over

Hvordan vanhelliger vores verdenssamfund og kultur Guds ords sandheder? Hvordan kan vi være på vagt, så vi ikke tager del i en sådan vanhelligelse, selv på umærkeligt vis? Del dine svar med klassen på sabbatten.

En uindbudt gæst

Dan 5,5-8

Hvad sker der, og hvorfor reagerer kongen, som han gør? Hvordan ligner denne beretning den, vi finder i Dan 2, og hvorfor er denne parallel vigtig? (Se Sl 96,5; Kol 1,15-17).

Ligesom Nebukadnesar gjorde i de tidligere krisesituationer (Dan 2,2; 4,7), tilkalder Belshassar besværgerne, stjernetyderne og himmelgranskerne for at tyde den mystiske skrift. For at sikre sig, at de gør deres bedste, lover kongen dem overdådig ære: (1) purpurfarvede klæder, som i oldtiden kun blev båret af kongelige personer (Est 8,15); (2) en guldkæde, som var et tegn på høj social rang (1 Mos 41,42); og (3) den tredjemægtigste stilling i riget. Denne sidste belønning genspejler meget nøjagtigt de historiske omstændigheder i Babylon på den tid. Belshassar var den næst mægtigste, fordi han var medregent sammen med sin far Nabonid, og derfor tilbyder han den tredjemægtigste stilling som belønning. Men på trods af de fristende belønninger er vismændene endnu en gang ude af stand til at give en forklaring.

Så oveni alle sine andre synder forsøger kongen at finde visdom hos den forkerte kilde. De babyloniske eksperter kan ikke tyde budskabet. Som vi skal se i afsnittet til i morgen, er det skrevet på deres eget sprog aramæisk; men de kan ikke forstå ordene. Det minder os om, hvad Gud siger gennem Esajas: "de vises visdom skal ødelægges, de kloges klogskab tilintetgøres" (Es 29,14). Efter at have citeret dette vers, siger Paulus i 1 Kor 1,20-21: "Hvor er de vise henne, hvor er de skriftkloge, hvor er denne verdens kloge hoveder? Har Gud ikke gjort verdens visdom til dårskab? For da Gud i sin visdom ikke ville, at verden skulle kende ham gennem sin egen visdom, besluttede Gud at frelse dem, som tror, ved den dårskab, der prædikes om."

Nogle sandheder er for vigtige til at blive overladt til menneskers forsøg på selv at tyde dem. Derfor åbenbarer Guds selv disse sandheder for os.

Til at tænke over

Tænk over, hvad belønningen ville blive, og hvor værdiløs den i virkeligheden var, når vi ved, hvad der snart skulle ske. Det bør minde os om, hvor forbigående denne verdens rigdom kan være, og hvorfor vi altid bør have evigheden for øje i alt, hvad vi foretager os.

Ind kommer dronningen

Dan 5,9-12

Hvad siger dronningen om Daniel, som kongen allerede burde have vidst? Hvad fortæller det om ham, at han tilsyneladende er uvidende om Daniels eksistens?

Mens der på grund af den mystiske skrift på væggen opstår forvirring i gildesalen, kommer dronningen ind og giver den omtågede konge instrukser. Hun minder kongen om Daniel, hvis evne til at tyde drømme og løse gåder blev tydeligt vist på kong Nebukadnesars tid. Hvis Belshassar var ligeså klog som sin forgænger, ville han have vidst, hvem han skulle henvende sig til for at finde meningen med det mystiske budskab på væggen. Dronningens indgriben viser sig at være nødvendig for kongen, som på dette tidspunkt synes at være helt ude af stand til at finde ud af, hvad han skal gøre. Hendes ord lyder som en irettesættelse af Belshassar over at have overset den eneste person i riget, som kan tyde den mystiske skrift. Hun giver også kongen en mundtlig anbefaling af Daniel: profeten har "de hellige guders ånd i sig ... skarpsindighed, indsigt og visdom ... besidder en fremragende ånd, forstand og indsigt, evnen til at tyde drømme, løse gåder og besvare vanskelige spørgsmål" (Dan 5,11-12). På Nebukadnesars tid var han den øverste af mirakelmagerne, besværgerne, stjernetyderne og himmelgranskerne.

Igen må vi undre os over, hvorfor Belshassar har overset Daniel. Teksten giver ikke et direkte svar på det spørgsmål; men vi må formode, at Daniel efter at have tjent kongen i det mindste indtil hans tredje regeringsår (Dan 8,1. 27) ikke længere er i aktiv tjeneste. En afgørende faktor kan være Daniels alder. På dette tidspunkt er han sandsynligvis omkring 80 år, og kongen har måske ønsket at udskifte den gamle ledelse med en yngre generation. Kongen har måske bevidst valgt at ignorere Daniel, fordi han ikke ønskede at overgive sig til Daniels Gud. Uanset, hvad årsagen eller kombinationen af årsager måtte være, er det stadigvæk slående, at en person med en så omfattende portefølje som Daniels, så hurtigt kunne blive glemt.

Til at tænke over

Læs Rom 1,16-32. Hvordan ser vi, at de principper, der udtrykkes i denne tekst, gør sig gældende ikke kun i beretningen om Belshassar, men også i verden i dag?

Vejet og fundet for let

Dan 5,13-28

Hvad siger Daniel er årsagen til den skæbne, som snart skal ramme kongen?

Tvunget af omstændighederne bliver kongen nødt til at henvende sig til Daniel; men han gør det med stor modvilje. Måske siger det mere om kongens holdning over for Daniels Gud end over for Daniel selv.

Daniels svar på kongens tilbud om belønning siger meget om Daniels prioriteter og karakter. Det er også sandsynligt, at Daniel, som kender betydningen af de mystiske ord, indser, hvor værdiløs kongens belønning er.

Dernæst kommer Daniel med tre anklager mod kongen. *For det første* har Belshassar totalt ignoreret Nebukadnesars erfaring. Ellers ville han have ydmyget sig og angret ligesom sin forgænger. *For det andet* har Belshassar brugt karrene fra templet i Jerusalem til at drikke vin af og lovprise sine afguder. Her nævner Daniel de seks slags materiale, som blev brugt til at fremstille afguder, i samme rækkefølge som tidligere nævnt. *For det tredje* har kongen ikke æret den Gud, som "holder dit liv og alle dine veje i sin hånd" (Dan 5,23).

Efter at have omtalt kongens synder går Daniel over til at tyde skriften. Her opdager vi, at den guddommelige graffiti består af tre aramæiske udsagnsord, hvoraf det første bliver gentaget. Deres grundlæggende betydning burde være kendt af kongen og hans vismænd: MENÉ: "talt", TEQÉL: "vejet" og PERÉS: "delt".

Med den medo-persiske hær lige uden for Babylons porte må kongen og hans vismænd have frygtet et ildevarslende budskab i skriften; men vismændene turde ikke komme med et negativt budskab til kongen. Kun Daniel viser sig at være i stand til at fortolke ordene, så de gav et meningsfyldt budskab, og så kan han fortælle kongen hele betydningen: "Mené: Gud har talt dit kongeriges dage og gjort ende på det. Teqél: du er vejet på vægten og fundet for let. Perés: dit kongerige er blevet delt og givet til mederne og perserne" (Dan 5,27-28).

Det var ikke ligefrem et opmuntrende og glædeligt budskab.

Dommen kommer hurtigt over kongen. Hvordan kan vi lære at stole på Gud i sager, hvor der for nuværende ikke endnu er kommet retfærdighed og dom? (Se Præd 3,17; Præd 8,11; Matt 12,36; Rom 14,12).

Til at tænke over

Babylons fald

Dan 5,29-31
Åb 14,8; 16,19;
18,2

Hvad kan vi lære af Babylons fald på Belshassars tid, som peger frem til Babylons fald i endetiden?

Med alle sine fejl var Belshassar trods alt en mand, der stod ved sine ord. Selv om han fik dårlige nyheder, var han tilfreds med den tydning, som Daniel gav, og han gav ham alle de lovede gaver. Ved at indrømme sandheden i Daniels budskab kan det se ud til, at kongen også accepterer, at Daniels Gud er den sande Gud. Det er interessant, at Daniel nu tager imod de gaver, han tidligere har nægtet at modtage, måske fordi disse gaver ikke længere kan påvirke hans fortolkning. Desuden er disse gaver uden betydning, siden riget er ved at gå under. Måske som en slags udtryk for høflighed tager profeten imod kongens gaver, idet han ved, at han kun i nogle få timer kommer til at være den tredjestørste person i riget.

Nøjagtigt som profeten har sagt, falder Babylon. Og det sker hurtigt. Mens kongen og alle hans gæster drikker, falder byen uden kamp. Ifølge historieskriveren Herodot gravede perserne en kanal, som førte Eufrat uden om byen, og marcherede ind i byen på det tørre flodleje. Samme nat blev Belshassar dræbt. Hans far, kong Nabonid, havde allerede forladt byen og overgivet sig til de nye herskere. På det tidspunkt ophørte det største imperium, som verden nogensinde havde kendt, med at eksistere. Babylon, hovedet af guld, er ikke mere.

"Belshassar havde fået mange anledninger til at kende og følge Guds vilje. Han havde set sin bedstefar Nebukadnesar udstødt af menneskenes samfund. Han havde set, hvordan den stolte monarks intelligens, som han pralede af, var blevet taget fra ham af Gud, som havde givet ham den. Han havde set, hvordan kongen blev fjernet fra sit rige og tvunget til at leve sammen med markens dyr. Men Belshassars kærlighed til underholdning og selvophøjelse udviskede de lektier, han aldrig burde have glemt; og han begik tilsvarende synder som dem, der bragte tydelig straf over Nebukadnesar. Han forspildte de anledninger, som så nådigt blev givet ham, og forsøgte at benytte de muligheder, som var inden for hans rækkevidde, til at lære sandheden at kende" (Ellen White, *Bible Echo*, 25. april 1898).

Til at
tænke over

Hvilke anledninger har vi til at "lære sandheden at kende"? Hvad betyder det? Kan vi på noget tidspunkt sige, at vi kender al den sandhed, vi har brug for at kende?

Til videre studium

I oldtiden var det almindeligt med store fester ved kongernes hof. Konger elskede at arrangere gilder med overdådighed og luksus for at fremvise deres storhed og selvsikkerhed. Selv om vi ikke kender alle detaljer omkring Belshassars fest, ved vi, at den fandt sted, mens den medo-persiske hær var klar til at angribe Babylon. Menneskeligt set var der ingen grund til panik. Babylon havde befæstede mure, et fødelager, der var tilstrækkeligt til flere år, og masser af vand; for Eufrat løb tværs igennem byen. Belshassar ser derfor ikke noget problem i at arrangere en fest, mens fjenden omringer byen. Han beordrer en mindeværdig fejring, som snart udvikler sig til et orgie. Hvilket mægtigt eksempel på menneskeligt overmod, især når det ses i modsætning til Guds magt. Gennem Daniel fortæller Gud kongen, at på trods af de mange muligheder, han havde haft for at lære sandheden at kende, havde han ikke æret "den Gud, som holder dit liv og alle dine veje i sin hånd" (Dan 5,23).

"Nationernes historie taler til os i dag. Gud har tildelt hver eneste nation og hvert enkelt menneske en plads i sin store plan. I dag bliver både mennesker og nationer prøvet med det lod, som han, der aldrig tager fejl, holder i sin hånd. Alle afgør selv deres skæbne, og Gud holder kontrol med alt for at gennemføre sin vilje" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 259).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Drøft i klassen jeres svar på søndagsafsnittets spørgsmål om, hvordan det samfund og den kultur, vi lever i, vanhelliger Guds sandhed. Hvordan sker det, og hvordan bør vi som kirke og enkeltpersoner reagere på disse krænkelser?**
- 2. Læs Dan 5,23. Hvilke vigtige åndelige principper finder vi i det vers? Hvordan advarer teksten fx os om trods imod Gud? Eller hvad lærer den os om Gud, ikke alene som skaber, men også som opretholder af vores liv?**
- 3. Selv uden at forstå, hvad skriften på væggen betød, var Belshassar skrækslagen (Dan 5,6). Hvad siger det om at leve med en dårlig samvittighed?**

7

Fra selskab med løver til selskab med engle

Ugens vers

"Da søgte rigsråderne og satrapperne at finde noget at anklage Daniel for i hans forhold til kongedømmet. Men de kunne ikke finde nogen fejl at anklage ham for; han var pålidelig, og der fandtes ikke nogen som helst forsømmelighed eller fejl hos ham" (Dan 6,5).

Introduktion

Efter at Medo-Persien overtager Babylon, bliver Dareios opmærksom på Daniels visdom, og beder ham om at være en del af den nye regering. Den aldrende profet udmærker sig så meget i sine offentlige pligter, at den nye konge udnævner ham til den øverste administrator i hele den medo-persiske regering.

Men som kapitlet skrider frem, ser vi, at Daniel udsættes for følgerne af det, der med rette kan kaldes den "ultimate oprindelige synd" – misundelse. Men inden beretningen ender, vil vi se, at Daniel er trofast, ikke alene i sine verdslige pligter under mederne og perserne, men allervigtigst også mod Gud. Vi kan være ret sikre på, at hans troskab mod Gud har en direkte indflydelse på hans troskab også på de andre områder. Beretningen siger ikke, at Guds folk vil undgå prøvelser og lidelser. Men den garanterer, at i kampen mod det onde vil det gode til sidst sejre, og Gud vil til sidst retfærdiggøre sit folk.

Ugens tekster

- Dan 6
- 1 Sam 18,6-9
- Matt 6,6
- ApG 5,27-32
- Mark 6,14-29
- Hebr 11,35-38

Misundelige mennesker

Selv i himlens fuldkomne omgivelser var Lucifer misundelig på Kristus. "Lucifer var misundelig og jaloux på Jesus Kristus. Når alle englene bøjede sig for Jesus for at anerkende hans suverænitæt og retmæssige herredømme, bøjede han sig sammen med dem; men hans hjerte var fyldt med misundelse og had" (Ellen White, *The Story of Redemption*, s. 14). Misundelse er en så farlig følelse at nære, at selv i De Ti Bud er der sammen med buddene om drab og at tyveri et bud imod begær og misundelse (se 2 Mos 20,17).

Hvilken rolle spiller misundelse i alle disse beretninger?

Dan 6,1-6
1 Mos 37,11
1 Sam 18,6-9

Daniels administrative evner imponerer kongen, men fremkalder misundelse hos de andre embedsmænd. De laver en sammensværgelse om at komme af med ham ved at anklage ham for korrupsion. Men uanset, hvor meget de leder, er de ikke i stand til at finde fejl ved Daniels administration. "De kunne ikke finde nogen fejl at anklage ham for; han var pålidelig, og der fandtes ikke nogen som helst for-sømmelighed eller fejl hos ham" (Dan 6,5). Det aramæiske ord, som oversættes med "pålidelig", kan også oversættes med "trofast".

Daniel er ulastelig. De andre embedsmænd er ikke i stand til at komme med en falsk anklage imod ham. Men de opdager også, hvor trofast Daniel er over for sin Gud, og hvor lydige han er mod sin Guds lov. De indser hurtigt, at for at kunne få fat på Daniel, bliver de nødt til at skabe en situation, hvor Daniel står i et dilemma og bliver nødt til at vælge at adlyde enten Guds lov eller kongerigets lov. Ud fra det, de andre embedsmænd havde lært om Daniel, var de overbeviste om, at han under de rette omstændigheder ville vælge at adlyde Guds lov frem for rigets lov. Hvilket vidnesbyrd om Daniels trofasthed!

Hvilke kampe har du haft mht. misundelse, og hvordan har du taklet dem? Hvorfor er misundelse en så farlig og lammende åndelig fejl?

Til at
tænke over

Sammensværgelsen imod Daniel

Dan 6,7-10

Hvad er tanken bag dekretet? Hvordan passer det sammen med kongens forfængelighed?

Dareios forekommer tåbelig, når han udsteder et dekret, som han hurtigt fortryder. Han går lige i den fælde, som hans embedsmænd har opstillet. De var smarte nok til at spille på de politiske omstændigheder i det nyoprettede rige. Dareios har decentraliseret regeringen og indsat 120 satrapper, for at gøre styret mere effektivt. Men i det lange løb indebærer en sådan handling en stor risiko. En indflydelsesrig guvernør kan med lethed ægge til oprør og dele kongeriget. Derfor synes det at være en god strategi at indføre en lov, der i tredive dage tvinger alle til kun at bede til kongen. Det vil fremme troskab over for kongen og forhindre enhver tilskyndelse til oprør. Men embedsmændene vildleder kongen ved at påstå, at dette forslag støttes af "alle" rigsråder, fyrster, satrapper, ministre og statholderne. Det er en tydelig fejl; for Daniel er ikke inkluderet. Desuden kan tanken om at blive tilbedt som en gud have tiltalt kongen.

Der er ingen beviser for, at persiske konger nogensinde påstod at være guddommelige. Men dekretet kan have haft til hensigt at gøre kongen til den eneste repræsentant for guderne i tredive dage. Det betyder, at bøn til guderne skal gå gennem ham. Desværre undersøger kongen ikke motivationen for forslaget. Han opdager derfor ikke, at den lov, som tilsyneladende skulle forhindre sammensværgelser, i sig selv var en sammensværgelse for at skade Daniel.

To sider ved denne lov fortjener vores opmærksomhed. For det første er straffen for at overtræde den at blive kastet i løvekulen. Siden denne form for straf ikke bekræftes andre steder, kan det have været en straf brugt til lejligheden, opfundet af Daniels fjender. Mellemøstlige konger i oldtiden holdt løver i bur for ved særlige anledninger at slippe dem løs for at blive jagtet. Der var derfor ingen mangel på løver, som kunne lemlæste enhver, der turde overtræde kongens dekret. For det andet kan dekretet ikke omstødes. Persiens og Mediens loves uforanderlige karakter omtales også i Est 1,19 og 8,8. Diodorus Siculus, en af oldtidens græske historikere, omtaler en begivenhed, hvor Dareios III (som ikke må forveksles med den Dareios, der omtales i Daniels Bog), skiftede mening, men ikke kunne omstøde en dødsdom, han havde fældet over en uskyldig mand.

Daniels bøn

"Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig" (Matt 6,6).

Dan 6,11

Hvorfor beder Daniel ikke bare i stilhed, hvor ingen kan se ham?

Daniel er en erfaren statsmand, men frem for alt er han Guds tjener. Han er det eneste medlem af regeringen, som kan forstå, hvad der ligger bag kongens dekret. For Dareios udgør dekretet en mulighed for at styrke sit riges sammenhold; men for de medsammensvorne er det en strategi til at komme af med Daniel.

De virkelige årsager og motiver bag komplotet ligger selvfølgelig i den kosmiske strid mellem Gud og det ondes magter. På dette tidspunkt (539 f.Kr.) har Daniel allerede modtaget de syner, som er nedtegnet i Dan 7 (553 f.Kr.) og 8 (551 f.Kr.). Han forstår derfor kongens dekret, ikke kun som en menneskelig politisk sag, men som en del af den kosmiske strid. Synet om Menneskesønnen, der overdrager riget til den Højstes folk, og englens trøstende hjælp (Dan 7) kan have givet ham mod til at møde krisen uden tøven. Måske har han også tænkt over sine venners erfaring, da de havde mod nok til at modsætte sig Nebukadnesars dekret (Dan 3).

Han forandrer derfor ikke sine andagtsvaner, men fortsætter med at bede tre gange dagligt med ansigtet vendt mod Jerusalem. På trods af forbudet mod at bede til nogen anden end kongen, menneske eller gud, forsøger Daniel ikke at skjule sit bønneliv i de kritiske 30 dage. Han er i absolut mindretal; for han er den eneste, blandt mange rigsråder og andre embedsmænd, som er på kollisionskurs med det kongelige dekret. Med sit åbenlyse bønneliv viser han, at hans troskab mod Gud står langt højere end hans troskab mod kongen og hans uigenkaldelige lov.

Til at
tænke over

Læs ApG 5,27-32. Selv om formaningen her er tydelig, er det vigtigt for os, når vi handler imod menneskers love, altid at være helt sikre på, at det vi gør virkelig er Guds vilje. Der har været mange mennesker, som har været villige til at dø frem for at svigte et tros punkt eller system, som vi mener, er forkert.

I løvekulen

Dan 6,12-24

Hvad siger kongen til Daniel, som viser, hvilket mægtigt trofast vidne om Gud Daniel er?

De medsammensvorne opdager hurtigt, at Daniel beder og gør lige netop det, som dekretet forbyder. Når de frembærer anklagen over for kongen, omtaler de Daniel på en nedværdigende måde: "Daniel, der hører til de bortførte fra Juda" (Dan 6,14). I deres øjne var den øverste satrap, kongens yndling, ikke mere end en fange. De fremstiller også Daniel, som om han er imod kongen ved at sige, at han "retter sig ikke efter dig, konge, og efter det dekret, du har udstedt skriftligt." Det går nu op for kongen, at han er blevet fanget ved at underskrive dekretet. Teksten siger: "Lige til solnedgang anstrengte han sig for at hjælpe ham" (Dan 6,15). Men han kan intet gøre for at redde profeten fra den foreskrevne straf. Medernes og persernes uforanderlige love må følges til punkt og prikke. Kongen befaler derfor, om end tøvende, at Daniel skal kastes i løvekulen. Men samtidigt udtrykker Dareios en smule håb, der næsten lyder som en bøn: "Måtte din Gud, som du uophørligt dyrker, redde dig!" (Dan 6,17).

Bibelen fortæller ikke, hvad Daniel foretog sig blandt løverne; men vi kan gå ud fra, at han bad. Og Gud belønner Daniels tro ved at sende sin engel til at beskytte ham. Næste morgen er Daniel fremdeles uskadt og parat til at genoptage sine opgaver i regeringen. Idet Ellen White kommenterer denne episode, siger hun: "Gud forhindrede ikke Daniels fjender i at kaste ham i løvekulen. Han tillod, at onde engle og onde mennesker gik så vidt i deres planer; men hans hensigt med at tillade det var, at han ville gøre sin tjeners redning så meget mere iøjnefaldende og sandhedens og retfærdighedens fjenders nederlag så meget mere fuldstændig" (*Profeter og konger*, s. 263).

Til at tænke over

Selv om denne beretning slutter godt, i hvert fald for Daniel, hvordan skal vi forholde os til og forstå alle de beretninger, også dem i Bibelen, som ikke ender med en befrielse? (Se fx Mark 6,14-29).

Retfærdiggørelse

Dan 6,24-28

Hvilket vidnesbyrd giver kongen om Gud?

Det er en vigtig pointe i denne beretning, at Dareios priser Gud og anerkender Guds suverænitæt. Dette er en kulmination, et klimaks af den lovprisning og et udtryk for den anerkendelse, der er blevet givet til Gud i de foregående kapitler (Dan 2,20-23; Dan 3,28-29; Dan 3,31-33.31-34). Ligesom Nebukadnesar reagerer Dareios på Daniels redning ved at lovprise Gud. Men han gør mere. Han omstøder sit tidligere dekret og befaler, at alle "skal frygte og skælve for Daniels Gud" (Dan 6,27).

Daniel blev reddet ved et mirakel, hans trofasthed belønnes, det onde straffet og Guds ære og magt bliver retfærdiggjort. Vi ser i denne beretning et mini-eksempel på, hvad der vil ske globalt: Guds folk bliver befriet, det onde straffet og Herren bliver retfærdiggjort over for hele universet.

Dan 6,25

Hvad finder vi problematisk i dette vers, og hvorfor?

Der er et foruroligende problem, og det handler om konerne og børnene, som så vidt vi ved, var uskyldige. Alligevel skal de lide den samme skæbne som de skyldige. Hvordan kan vi forklare det, der synes som en fejlhåndtering af ret og retfærdighed?

For det første bør vi lægge mærke til, at denne handling besluttes og udføres af kongen i overensstemmelse med persisk lov, som indbefatter familien i en skyldig persons straf. I overensstemmelse med et gammelt princip var hele familien ansvarlig for et familiemedlems forbrydelse. Det betyder ikke, at det var rigtigt. Det betyder kun, at denne beretning er i overensstemmelse med, hvad vi ellers ved om persisk lov.

For det andet må vi huske, at den bibelske beretning beskriver, hvad der skete, men godkender ikke nødvendigvis kongens handling. Bibelen forbyder faktisk meget klart, at børn skal henrettes på grund af deres forældres synd (5 Mos 24,16).

Til at tænke over

Hvilken trøst kan vi finde fra tekster som 1 Kor 4,5, når vi møder sådanne uretfærdigheder? Hvad siger teksten, og hvorfor er dens pointe så vigtig?

Til videre studium

Daniels befrielse bliver fortalt i Hebr 11. Dette kapitel, som kan kaldes "Troens Hall of Fame", siger, at profeter blandt andet "stoppede løvers gab" (Hebr 11,33). Det er fantastisk; men vi bør huske, at troens helte ikke kun er dem, der undgik døden som Daniel, men også dem, som modigt lider og dør, som Hebr 11 også fortæller om. Gud kalder nogle til at vidne ved at leve, andre ved at dø. Beretningen om Daniels befrielse betyder ikke, at befrielse er en selvfølge for alle. Det ser vi ud fra den store skare af mænd og kvinder, som har lidt martyrdøden på grund af deres tro på Jesus. Men Daniels mirakuløse befrielse viser os, at Gud er hersker, og han vil til sidst befri alle sine børn fra syndens og dødens magt. Det vil vi se endnu tydeligere i de næste kapitler af Daniels Bog.

Spørgsmål til drøftelse

1. **Franskmanden Jean Paul Sartre skrev engang, at "den bedste måde at betragte menneskeheden grundlæggende opgave er at sige, at mennesket er det væsen, hvis opgave det er at være Gud"** (Jean Paul Sartre, *Being and Nothingness: A Phenomenological Essay on Ontology*, Washington Square Press, 1956, s. 724). **Hvordan kan en sådan tanke hjælpe os til at forstå, hvorfor kongen handlede, som han gjorde? Hvorfor må vi alle, uanset hvor vi befinder os i tilværelsen, vogte os for den samme farlige tilbøjelighed, som også kan optræde i det skjulte? Er der andre måder, vi måske kunne tænke os at være "konger" på?**
2. **Hvilke vidnesbyrd giver vi over for andre om vores trofasthed mod Gud og hans lov? Vil mennesker, som kender dig mene, at du vil stå fast på din tro, selv om det skulle koste dig dit arbejde eller til og med dit liv?**
3. **Hvad ser vi i Daniel, som gør ham til den person, som Gud effektivt kan bruge til at fremme sin hensigt? Hvordan kan vi med Guds hjælp udvikle flere af de samme egenskaber?**
4. **Ville det have været berettiget for Daniel, i lyset af kongens dekret, at have ændret sine bedevaner? Eller ville det have været et farligt kompromis? Hvorfor?**

Fra det oprørte hav til himlens skyer

Ugens vers

"Men kongedømmet, herredømmet og magten i alle kongeriger under himlen bliver givet til den Højstes helliges folk. Dets kongerige er et evigt rige, og alle magter skal tjene og lyde det" (Dan 7,27).

Introduktion

Synet i Daniel 7 er emnet for vores studium i denne uge. Det er en parallel til drømmen i Daniel 2; men Daniel 7 udvider det, der blev åbenbaret i Daniel 2. Først af alt sker synet om natten. Det viser havet bragt i oprør af fire vinde. Mørke og vand minder om Skabelsen, men i dette tilfælde synes skabelsen at være forvrænget eller under angreb. For det andet er dyrene i synet enten urene eller blandede. Det repræsenterer en overtrædelse af den skabte orden. For det tredje bliver dyrene fremstillet som magter med herredømme. Det ser derfor ud til, at det herredømme, som Gud gav Adam i Edens have, er blevet overtaget af disse magter. For det fjerde bliver Guds herredømme genoprettet, når Menneskesønnen kommer, og det bliver givet til dem, det retmæssigt tilhører. Hvad Adam mistede i haven, får Menneskesønnen tilbage i den himmelske dom.

Dette er en panoramisk oversigt over den bibelske billedbrug, som er baggrund for dette meget symbolske syn. Heldigvis bliver nogle af de vigtige detaljer i synet forklaret af en engel, så vi kan forstå de store hovedlinjer i denne fantastiske profeti.

Ugens tekster

- Dan 7
- 2 Thess 2,1-12
- Rom 8,1
- Mark 13,26
- Luk 9,26
- Luk 12,8
- 1 Tim 2,5

Fire dyr

Dan 7

Hvad er hovedpunkterne i det, Daniel bliver vist, og hvad handler synet om?

Hvert af de dyr, som Daniel ser, svarer til en sektion af den statue, der blev vist for Nebukadnesar; men nu bliver der givet flere detaljer om hvert rige. Det er interessant, at de skabninger, som symboliserer hedenske riger, alle er urene dyr. Med undtagelse af det fjerde dyr ligner Daniels beskrivelse en række kendte dyr. Dyrene er altså ikke tilfældige symboler; for hvert af dem har nogle egenskaber, der fremhæver nogle sider ved de riger, de repræsenterer.

Løve: En løve er en passende fremstilling af Babylon. Løver med vinger smykkede paladsets vægge og andre bygningsværker i Babylon. Løven i synet, får til sidst sine vinger revet af, står oprejst som et menneske og bliver givet et menneskehjerte. Denne proces symboliserer det babyloniske riges dekadence under dets sidste konger.

Bjørn: Bjørnen repræsenterer det medo-persiske rige. Det faktum, at det bliver rejst halvt op, indikerer persernes overlegenhed i forhold til mederne. De tre ribben mellem tænderne står for det medo-persiske riges tre store erobringer: Lydien, Babylon og Egypten.

Panter: Den hurtige panter repræsenterer det græske rige, som blev oprettet af Alexander den store. De fire vinger gør dette dyr endnu hurtigere, et meget passende billede på Alexander, som i løbet af nogle få år indlemmede hele den dakendte verden under sit herredømme.

Det frygtelige, rædselsvækkende dyr: De foregående tre dyr bliver sammenlignet med eksisterende dyr: "det var som en løve", "lignede en bjørn" og "så ud som en panter". Men det fjerde dyr beskrives ikke, som om det ligner noget. Dyret med de mange horn synes også langt mere grusomt og umætteligt end de foregående. Det er en meget passende repræsentation af Romerriget, som erobrede, herskede og nedtrådte verden med sine jernfødder.

Flere tusind år af menneskenes historie er kommet og gået, som det blev forudsagt. Vi kan finde trøst i tanken om, at oven over al denne kamp, ufred og til tider totalt kaos styrer Gud. Hvad siger det om Bibelens troværdighed?

Til at
tænke over

Det lille horn

Dan 7,7-8.
19-25

Hvilken magt repræsenterer det lille horn, som opstår direkte fra og forbliver en del af det fjerde dyr?

I går lærte vi, at det frygtelige dyr med ti horn, som styrede verden med stor grusomhed, repræsenterede det hedenske Romerrige. Vi må nu se på det lille horn og den magt, det repræsenterer. I synet bliver det fjerde dyr vist med ti horn, hvoraf de tre bliver revet af, så der blev plads til det lille horn. Det horn har øjne som et menneske og taler "store ord" (Dan 7,8). Det er tydeligt, at det lille horn opstår fra den magt, som repræsenteres af det rædselsvækkende dyr, som er det hedenske Rom. Hornet udvider på en måde eller fortsætter nogle af det hedenske Roms egenskaber. Det er altså en senere periode af den samme magt.

Daniel ser, at dette andet horn førte krig mod de hellige. Englen forklarer for ham, at det lille horn er en konge, som vil udføre tre illegale handlinger: (1) tale imod den Højeste, (2) underkue den Højestes hellige, (3) forsøge at ændre tider og lov. Som en følge deraf vil de hellige gives i hans magt. Dernæst giver englen en tidsramme for det lille horns aktiviteter: *én tid, to tider og en halv tid*. I denne profetiske tidsprofeti betyder ordet *tid* år, og perioden er derfor tre og et halvt profetiske år, som i overensstemmelse med år/dag princippet svarer til en periode på 1260 år. I den periode vil det lille horn angribe Gud, forfølge de hellige og forsøge at ændre Guds lov.

2 Thess 2,1-12

Hvilke ligheder er der mellem lovløshedens menneske og det lille horn? Hvilken magt mener vi, der er tale om, og hvorfor? Hvad er den eneste magt, der udsprang af det hedenske Rom, som er forblevet en del af Rom, og som strækker sig helt fra det hedenske Rom indtil verdens ende, dvs. at den stadigvæk eksisterer i dag?

Retten blev sat

Efter synet om de fire dyr og det lille horns aktiviteter så profeten en domsscene i himlen (Dan 7,9-10.13-14). Idet retten samles, bliver der sat troner frem, og den gamle af dage tager sæde. Den himmelske scene viser, at mens tusind tusinder og titusind titusinder himmelske væsener tjener den gamle af dage, bliver retten sat og bøgerne åbnet.

Det er vigtigt at lægge mærke til, at denne dom foregår *efter* de 1260 år, hvor det lille horn var i aktivitet (538-1798 e.Kr.; se fredags-afsnittet), men *før* oprettelsen af Guds endelige rige. Vi finder faktisk følgende rækkefølge tre gange i synet:

- 1 Det lille horns periode (538-1798)
- 2 Himmelsk dom
- 3 Guds evige rige

Dan 7,13-14.
21-22.26-27

På hvilken måde vil dommen falde ud til Guds folks fordel?

Det Gamle Testamente beskriver flere forskellige domsscener både fra tabernaklet og templet; men den dom, der her omtales, er anderledes. Dette er en kosmisk domshandling, som ikke alene vedrører det lille horn, men også den Højstes hellige, som til sidst vil modtage riget.

Daniel 7 beskriver ikke selve dommen, og giver heller ikke detaljer mht. dens begyndelse eller afslutning. Men den antyder, at dommen finder sted efter det lille horns angreb på Guds folk. Pointen er altså at understrege begyndelsen af en domshandling, som har kosmiske dimensioner. Fra Daniel 8 og 9 (se de kommende ugers studium) vil vi lære noget om tidspunktet for dommens begyndelse og en sammenhæng mellem denne dom og renselsen af den himmelske helligdom på den himmelske store forsoningsdag. Det synes ganske tydeligt her, at der vil finde en dom sted i himlen før Jesu genkomst, og den vil være til fordel for Guds folk (Dan 7,22).

Til at
tænke over

Hvorfor er en forståelse af, hvad Jesus gjorde for os på korset, så afgørende for, at vi kan have sikkerhed på dommens dag? Hvilket håb vil vi have, eller kan vi i det hele taget have, uden korset? Se Rom 8,1.

Menneskesønnens komme

Dan 7,13

Hvem er denne menneskesøn, og hvordan kan vi identificere ham? Se også Mark 13,26; Matt 8,20; Matt 9,6; Luk 9,26; Luk 12,8.

Mens domshandlingen går i gang, kommer en meget vigtig person ind på scenen: Menneskesønnen. Hvem er han? For det første viser Menneskesønnen sig som en individuel himmelsk person. Men som titlen antyder, har han også menneskelige egenskaber. Han er med andre ord en guddommelig-menneskelig person, der kommer for at spille en afgørende rolle i dommen. For det andet er billedet med, at Menneskesønnen kommer i himlens skyer, en almindelig brugt beskrivelse i Det Nye Testamente af Jesu genkomst. Men i Daniel 7 bliver Menneskesønnen ikke specifikt beskrevet som, at han kommer fra himlen ned til jorden, men at han bevæger sig horisontalt fra et sted i himlen til et andet for at kunne træde frem for den gamle af dage. For det tredje antyder beskrivelsen af Menneskesønnen, der kommer i himlens skyer, en synlig manifestation af Herren. Men dette billede minder også om ypperstepræsten, som omgivet af en sky af røgelse går ind i Det allerhelligste på Den store forsoningsdag for at rense helligdommen.

Menneskesønnen er også en kongelig person. Han modtager "herredømme, ære og kongerige", og "alle folk, stammer og tungemål tjente ham" (Dan 7,14). Udsagnsordet "tjener" kan også oversættes med "tilbeder". Det findes ni gange i Dan 1-7 (Dan 3,12.14.17-18.28; Dan 6,16.20; Dan 7,14.27) og udtrykker tanken om at vise ærefrygt over for en gud. Som en følge af forsøget på at forandre Guds lov forvrænger det religiøse system repræsenteret ved det lille horn den sande tilbedelse af Gud. Den dom, som fremstilles her, viser, at sand tilbedelse til sidst bliver genoprettet. Det tilbedelsessystem, som pavekirken blandt andet har oprettet, indsætter et syndigt menneske som mellemmand mellem Gud og menneskeheden. Daniel viser, at den eneste mellemmand, som er i stand til at repræsentere menneskeheden over for Gud, er Menneskesønnen. Bibelen siger: "For der er én Gud og én formidler mellem Gud og mennesker, mennesket Kristus Jesus" (1 Tim 2,5).

Når vi læser om Jesu liv og karakter i Bibelen, er det en stor trøst for os at vide, at han har en så central rolle i den dom, som beskrives i Dan 7.

Til at tænke over

Den Højestes hellige

Dan 7,18.
21-22.25.27

Hvad sker der ifølge disse vers med Guds folk?

"Den Højestes hellige" er en benævnelse for Guds folk. De angribes af den magt, som repræsenteres af det lille horn. Fordi de insisterer på at forblive trofaste mod Guds Ord, bliver de forfulgt under pavekirkens herredømme. Kristne blev også forfulgt af det hedenske Rom (det fjerde dyr); men den forfølgelse, som omtales i Dan 7,25, er en forfølgelse af de hellige under det lille horn, som kun opstår efter, at den hedenske fase af Romerriget er forbi.

Men Guds folk vil ikke for evigt blive udsat for forfølgelse af verdslige magter. Guds rige vil træde i stedet for denne verdens riger. Det er interessant, at i selve synet bliver "herredømme, ære og kongerige" (Dan 7,14) givet til Menneskesønnen. Men i den forklaring, som englen giver, er det "den Højestes hellige folk", der modtager kongeriget (Dan 7,18). Dette er ikke en modsigelse. Menneskesønnen er i familie med både Gud og menneskeheden, og hans sejr er derfor en sejr for dem, han repræsenterer.

Da ypperstepræsten spurgte Jesus, om han var Messias, Guds Søn, henviste Jesus til Salme 110,1 og Dan 7,13-14, idet han svarede: "Det er jeg. Og I skal se Menneskesønnen sidde ved den Almægtiges højre hånd og komme med himlens skyer" (Mark 14,62). Jesus er altså den, som repræsenterer os ved den himmelske domstol. Han har allerede besejret mørkets magter og deler sin sejr med dem, som kommer nær til ham. Der er derfor ingen grund til at frygte. Som apostlen Paulus siger: "Men i alt dette mere end sejrer vi ved ham, som har elsket os. For jeg er vis på, at hverken død eller liv eller engle eller magter eller noget nuværende eller noget kommende eller kræfter eller noget i det høje eller i det dybe eller nogen anden skabning kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre" (Rom 8,37-39).

Til at
tænke over

Læg mærke til, hvor nøjagtigt Daniels syn tusinder af år i forvejen beskriver historien. Det bør hjælpe os til at lære at stole på alle Guds løfter om fremtiden.

Til videre studium

Et hurtigt kig på historien viser, at efter Romerrigets fald, benyttede Roms biskop tre stammers fald som en anledning til at etablere sig selv som den eneste magt i Rom i år 538 e.Kr. I den proces overtog han adskillige af den romerske kejsers institutionelle og politiske funktioner. Ud af dette fremstod pavedømmet, som besad både verdslig og religiøs magt, indtil det blev afsat af Napoleon i 1798. Dette førte ikke til en ende på romerkirken, kun til den specificerede periode med forfølgelse. Paven hævdede ikke kun at være Kristi stedfortræder, men introducerede også adskillige doktriner og skikke, som er i strid med Bibelen. Blandt disse ændringer finder vi fx skærsilden, bodsøvelser, tvungen bekendelse over for en præst samt ændringen af sabbatsbuddet fra den syvende dag til søndag, altså forandringen af "tider og lov".

"Mennesket kan ikke imødegå fjendens anklager i sin egen kraft. Det står foran Gud i sine syndbesmittede klæder og bekender sin skyld. Men Jesus som er vor forsvarer, fremfører et effektivt argument til fordel for alle dem, der i anger og tro har overgivet deres sjæl til ham. Han fører deres sag og besejrer deres anklager ved hjælp af Golgatas uimodsigelige argumenter. Han har fået al magt i Himlen og på jorden, fordi han var fuldkommen lydige imod Guds lov, og beder sin Fader skænke det skyldige menneske nåde og tilgivelse. Han siger til sit folks anklager: 'Herren irttesætter dig, Satan. Disse mennesker har jeg købt med mit blod, og de er brændestykker, der er reddet ud af ilden.' Derpå giver han dem, der stoler på ham, denne forsikring: 'Se, jeg fjerner din skyld fra dig og giver dig festklæder på' (Zak 3,4)" (Ellen White, Profeter og konger, s. 286).

Spørgsmål til
drøftelse

Se på karakteregenskaberne hos den magt, der symboliseres ved det lille horn, som opstår fra og forbliver en del af det fjerde dyr. Hvilken magt er den eneste, som for så mange hundrede år siden voksede frem fra det hedenske Rom, og som udover at have forfulgt Guds folk stadigvæk eksisterer? Hvordan kan denne tydelige identifikation hjælpe os til at forstå hornets identitet?

Fra besmittelse til renselse

Ugens vers

"Han svarede mig: 2300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen få sin ret tilbage" (Dan 8,14).

Introduktion

"Synet i Daniel 8 blev givet til Daniel i år 548/547 f.Kr. Det giver nogle vigtige præciseringer med hensyn til dommen, som omtales i Daniel 7. I modsætning til synerne i Daniel 2 og 7 udelader synet i Daniel 8 Babylon og begynder med Medo-Persien. På det tidspunkt var Babylon for nedadgående, og perserne var ved at overtage som verdensmagt efter Babylon. Synet i Daniel 8 er parallelt med synet i Daniel 7. Sproget og symbolerne skifter i Daniel 8, fordi det sætter fokus på renselsen af den himmelske helligdom i forbindelse med den store forsoningsdag. Det væsentlige i Daniel 8 er derfor dets fokus på sider ved den himmelske helligdom. Daniel 7 viser os den himmelske domsscene og Menneskesønnen, som modtager riget; men Daniel 8 viser os renselsen af den himmelske helligdom. Som parallelterne mellem de to kapitler viser os, svarer renselsen af den himmelske helligdom i kapitel 8 til domsscenen i kapitel 7.

Ugens tekster

- Dan 8
- Dan 2,38
- 1 Mos 11,4
- 3 Mos 16
- Hebr 9,23-28

Vædderen og gedebukken

Hvad handler dette syn om, og hvordan svarer det til, hvad vi har set i Dan 2 og 7?

Ligesom i Daniel 2 og 7 får vi her et syn om de store verdensrigers opståen og fald, men ved hjælp af en række andre symboler. Denne symbolik er direkte knyttet til Guds helligdom. I dette tilfælde bruges en vædder og en gedebuk som symboler på grund af deres forbindelse med ritualerne i helligdommen på den store forsoningsdag, som for det gamle Israel var en domsdag. Væddere og geder blev brugt som offerdyr i helligdomstjenesten. Men kun på den store forsoningsdag bliver de to nævnt sammen. Disse to dyr er altså bevidst valgt i dette syn for at minde om den store forsoningsdag, som synet først og fremmest fokuserer på.

I synet så Daniel en vædder, der stangede mod tre forskellige retninger, mod vest, nord og syd (Dan 8,4). Denne trefoldige bevægelse antyder en udvidelse af dens magt: "Intet dyr kunne holde stand mod den, ingen kunne reddes ud af dens magt" (Dan 8,4). Englen forklarer, at vædderen med de to horn symboliserer Mediens og Persiens verdensrige (Dan 8,20), og de tre retninger er mest sandsynligt en bogstavelig retningsbeskrivelse af dette verdensriges tre største erobringer.

Derefter kommer der en gedebuk med et stort horn, som symboliserer Grækenland under Alexander det store (Dan 8,21). Gedebukken bevæger sig "uden at røre jorden" (Dan 8,5). Det angiver, at den bevæger sig meget hurtigt. Dette symbol fortæller om den hurtighed, hvormed Alexanders erobringer fandt sted. I Daniel 7 symboliseres det med en panter med vinger. Men profetien fortæller, at da gedebukkens "magt var på sit højeste, blev det store horn brækket af" (Dan 8,8) og erstattet af fire horn, som voksede frem til de fire verdenshjørner. Det gik i opfyldelse, da Alexander døde i Babylon i juni 323 f.Kr. i en alder af kun 33 år, og hans rige blev delt mellem hans fire generaler.

Tilsammen i Dan 2,38 og Dan 8,20-21 bliver tre af de fire verdensrigers i synerne navngivet. Hvordan er denne fantastiske kendsgerning med til at bekræfte rigtigheden af vores fortolkning af disse profetier?

Det lille horns vækst

Dan 8,8-12

I hvilke retninger vokser det lille horn, og hvorfor er det vigtigt at forstå betydningen af det?

Efter at have beskrevet fire horn, som udbredte sig til de fire verdenshjørner, siger den bibelske tekst, at fra et af de fire horn udgik der et lille horn. Spørgsmålet er, om dette horn/denne magt kom fra et af de fire horn, eller om det opstod fra et af de fire verdenshjørner. Den grammatiske struktur i originalteksten antyder, at det lille horn opstod fra et af de fire verdenshjørner. Og da denne magt opstår efter det græske verdensrige og de fire forskellige dele efter Alexander, er det en almindelig opfattelse, at det lille horn er Rom, først det hedenske, dernæst det pavelige Rom. "Dette lille horn repræsenterer Rom i begge dets faser, både hedensk og pavelig. Daniel så først Rom i dets hedenske, imperialistiske fase, som førte krig mod det jødiske folk og de første kristne, og dernæst i dets pavelige fase, som fortsætter ned til vores egen tid og ind i fremtiden" (*The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4. bind, s. 841).

Ifølge den bibelske tekst foretog det lille horn først en horisontal bevægelse og "voksede sig større og større mod syd og øst og mod det herlige land" (Dan 8,9). Disse tre retninger svarer til de tre hovedområder, som kom ind under det hedenske Roms herredømme.

I forbindelse med, at det lille horn får en hovedrolle i synet, bliver der lagt større vægt på detaljerne i dets magtudvidelse. Det svarer nøje til det lille horn i Daniel 7, som følgende sammenligninger viser:

- 1 Begge horn er til at begynde med små (Dan 7,8; Dan 8,9).
- 2 Begge bliver senere store (Dan 7,20; Dan 8,9).
- 3 Begge er forfølgende magter (Dan 7,21.25; Dan 8,10.24).
- 4 Begge ophøjer sig selv og er gudsbespottelige (Dan 7,8.20.25; Dan 8,10-11.25).
- 5 Begge angriber Guds folk (Dan 7,25; Dan 8,24).
- 6 Begge foretager aktiviteter, som er angivet med profetisk tidsregning (Dan 7,25; Dan 8,13-14).
- 7 Begge varer til endetiden (Dan 7,25-26; Dan 8,17.19).
- 8 Begge udsættes for en overnaturlig ødelæggelse (Dan 7,11.26; Dan 8 25).
- 9 Og endelig, da det lille horn i Daniel 7 symboliserer pavemagten, må den vertikale udvidelse af det lille horn i Daniel 8 symbolisere den samme magt. Og ligesom i Daniel 2 og 7 er den sidste store magt Rom, både i sin hedenske og pavelige fase.

Angreb på helligdommen

Dan 8,10-12

Hvilken aktivitet foretager det lille horn ifølge beskrivelsen?

I Dan 8,10 forsøger det lille horn på åndeligt plan at gentage de anstrengelser, som babelstårnets bygmestre foretog (1 Mos 11,4). Udtrykkene "hær" og "stjerner" bruges om Guds folk i Det Gamle Testamente. Israel angives som Herrens hær i 2 Mos 12,41. Daniel siger også, at Guds trofaste folk skinner "som himmelhvælvingens stråleglans" (Dan 12,3). Dette viser, at der ikke er tale om et angreb på himmellegemer, men om forfølgelse af Guds folk, hvis "borgerskab er i himlene" (Fil 3,20). Selv om tusindvis af kristne blev myrdet af hedenske kejsere, er fokus nu rettet mod det lille horns vertikale aktiviteter. Den endelige opfyldelse af denne profeti må hænge sammen med det pavelige Rom og dens forfølgelse ned igennem tiderne.

Dan 8,11 taler om en fyrste, som andre steder i Daniels Bog kaldes "en salvet fyrste", "Mikael, jeres fyrste", og "Mikael den store fyrste" (Dan 9,25; 10,21; 12,1). Ingen anden end Jesus Kristus kan være den, der omtales på den måde. Han er den tidligere omtalte hærs fyrste og vores ypperstepræst i himlen. Pavemagten og det religiøse system, den repræsenterer, forsøger at overtage Jesu rolle som præst.

I Dan 8,11 omtales også "det daglige offer" i forbindelse med den jordiske helligdom for at angive de forskellige og vedvarende sider af de rituelle tjenester, deriblandt også ofringer og forbøn. Det er gennem disse tjenester, syndere får tilgivelse og synden bliver behandlet i tabernaklet. Dette jordiske system symboliserer, at Kristus i den himmelske helligdom er mellemmand for menneskene. Som profetien forudsiger, udskifter pavemagten Kristi tjeneste som mellemmand med, at præsterne bliver menneskenes mellemmand. Ved hjælp af en sådan falsk tilbedelse fjerner det lille horn Kristi tjeneste som mellemmand og kaster symbolsk Kristi helligdom til jorden.

"Det kastede sandheden til jorden og havde held med, hvad det gjorde" (Dan 8,12). Jesus sagde: "Jeg er sandheden" (Joh 14,6) og pegede også på Guds Ord som sandhed (Joh 17,17). Som modsætning forbød pavemagten oversættelse af Bibelen til sprog, som folk kunne forstå, lagde fortolkning af Bibelen ind under kirkens autoritet og opstillede tradition som ligeværdig autoritet med Bibelen i tros-spørgsmål.

Til at tænke over

Hvad bør dette lære os om, hvor værdifuldt og vigtigt kendskabet til bibelsk sandhed er i modsætning til menneskelige traditioner?

Helligdommen får sin ret tilbage*

Efter det lille horns ødelæggende angreb bliver det fortalt, at helligdommen skal blive rensset.* Vi må huske, at den renselse af helligdommen, som omtales i Dan 8,14 svarer til domsscenen, som beskrives i Dan 7,9-14. Siden dommen finder sted i himlen, må helligdommen også være i himlen. Dan 7 beskriver Guds indgriben i menneskers anliggender ud fra et juridisk perspektiv, mens Dan 8 beskriver den samme begivenhed set fra helligdommen.

Den jordiske helligdom blev opført, så den var en model af den himmelske helligdom, og skulle illustrere de brede omrids af frelsesplanen. Hver dag bragte synderne deres ofre til helligdommen, hvor folket fik tilgivelse for de synder, de bekendte. Disse synder blev på en måde overført til helligdommen, og helligdommen blev forurenset. Det var derfor nødvendigt med en regelmæssig renselse, så helligdommen kunne blive rensset for de synder, der var "ophobet" deri. Den renselse blev kaldt Den Store Forsoningsdag, og fandt sted en gang om året (se 3 Mos 16).

Hvorfor er det nødvendigt, at den himmelske helligdom skal renses? Som en analogi kan vi sige, at synder, som Jesu efterfølgere har bedt om tilgivelse for, er blevet "overført" til den himmelske helligdom, ligesom de synder, som israelitterne angrede, blev overført til den jordiske helligdom. De mange dyr som blev slagtet på den store forsoningsdag symboliserede Jesu fremtidige død, som gjorde det muligt for syndere at blive frikendt på dommens dag.

Som når den jordiske helligdom blev rensset på forsoningsdagen, vil det også være, når den himmelske helligdom renses; men her er det Jesu blod, der frelser. Renselsen af helligdommen, som beskrives i Dan 8,14, er det himmelske modstykke til den jordiske helligdomstjeneste. Det grundlæggende budskab er: Vi har brug for Messias' blod for at få tilgivelse for vores synder og blive frikendt i dommen.

Hebr 9,23-28

Hvordan beskriver disse vers den frelse, vi har i Jesus gennem hans offer for os?

* Oversættelsen af Dan 8,14 varierer på forskellige sprog og gengivelser, fordi synet indeholder tre forskellige perspektiver, der alle er indeholdt i det svar, det himmelske væsen giver på spørgsmålet om, hvor længe der vil gå. Afhængigt af perspektivet kan alle disse tre sætninger opfattes som korrekte: **Historisk perspektiv:** "helligdommen skal komme til sin ret / få sin ret / genoprettes". **Juridisk perspektiv:** "helligdommen skal retfærdiggøres". **Helligdommens perspektiv:** "helligdommen skal renses".

Den profetiske tidstavle

Dan 8,13

Hvilket spørgsmål bliver stillet, og hvordan hjælper det os til at forstå svaret i det følgende vers?

Hvad betyder tidsprofetien på 2300 aftener og morgener? Først må vi lægge mærke til, at efter Daniel blev vist vædderen og gedebukken og det lille horns handlinger og ødelæggelser, bliver der i synet stillet et spørgsmål i Dan 8,13. Spørgsmålet handler specielt om, hvad der skal ske ved afslutningen af denne profetiske tidsperiode, ikke dens længde. Desuden kan den omtalte periode ikke begrænses til kun at henvise til det lille horns handlinger; for udtrykket "synet" indbefatter alt lige fra vædderen til det lille horns handlinger. Så det må henvise til en lang periode af faktisk historisk varighed.

Et himmelsk væsen spurgte: "Hvor længe gælder synet?" Dette indbefatter altså både vædderen, (Medo-Persien), gedebukken (Grækenland) og det lille horn og dens handlinger (Rom i både hedensk og pavelig udgave); og et andet himmelsk væsen svarede: "2300 aftener og morgener! Derefter skal helligheden få sin ret tilbage/blive rensat" (Dan 8,14). Som vi allerede har bemærket, er denne periode så lang, fordi den begynder helt tilbage på Medo-Persiens tid, og strækker sig ned igennem det græske verdensrige og Romerrigets hedenske og pavelige fase. Det drejer sig om tusinder af år. I overensstemmelse med den historiske fortolkningsmetode, som vi så på i lektie 1, bør denne profetiske periode fortolkes ud fra år/dag-princippet. Det betyder, at de 2300 aftener og morgener svarer til en periode på 2300 år. Ellers ville de 2300 dage kun svare til lidt over seks år, som er en så kort periode, at den umuligt kunne rumme alle de begivenheder, som synet beskriver. År/dag-princippet må derfor anvendes.

Daniel 8 giver os ikke oplysninger, der gør os i stand til at beregne begyndelsestidspunktet for denne tidsperiode. Det ville gøre os i stand til at fastsætte afslutningstidspunktet. Men Daniel 9 giver os denne vigtige oplysning, og den skal vi se på i næste uges lektie.

Til at tænke over

De 2300 år i profetien i Dan 8,13 er den længste tidsprofeti i Bibelen. Tænk over det: 2300 år! Det er lang tid, især i forhold til den korte tid, vi lever. Hvordan kan den kontrast lære os at være tålmodige over for Gud i vores forventning om tidspunktet for de afsluttende begivenheder i jordens historie?

Til videre studium

Herunder er et skema, som opsummerer det, vi har set på i forbindelse med rækkefølgen af de riger, der beskrives i Dan 2,7 og 8. Hvad fortæller det os om helligdommens renelse?

Daniels Bog 2	Daniels Bog 7	Daniels Bog 8
Babylon	Babylon	–
Medo-Persien	Medo-Persien	Medo-Persien
Grækenland	Grækenland	Grækenland
Det hedenske Rom	Det hedenske Rom	Det hedenske Rom
Det pavelige Rom	Det pavelige Rom	Det pavelige Rom
	Dom i himlen	Helligdommen renses
Jesu genkomst	Jesu genkomst	Jesu genkomst
Stenen, revet løs ikke ved menneskehånd	De hellige overtager riget	Knuses, ikke ved menneskehånd

Som vi kan se, er der paralleller mellem kapitlerne. Ikke alene bliver rigerne beskrevet som parallelle, men domsscenen i Daniel 7, som kommer efter de 1260 år (538 f.Kr.-1798 e.Kr.) med det pavelige Rom, er en direkte parallel til helligdommens renelse, som i Daniel 8 finder sted efter Rom. Den himmelske dom i Daniel 7, som fører til verdens ende, er identisk med renselsen af helligdommen i Daniel 8. Vi får to forskellige beskrivelser af den samme begivenhed, og begge finder sted efter perioden med 1260 års forfølgelse iværksat af det lille horns magt.

Spørgsmål til drøftelse

- Hvordan viser skemaet ovenover, at helligdommens renelse, som er det samme som dommen i Daniel 7, må finde sted efter profetien om de 1260 år med det lille horn, men før oprettelsen af Guds evige rige?**
- Profetien i Daniel 8 beskriver jordens historie som voldelig og fuld af ondskab. De to dyr, som symboliserer to verdensriger, kæmper med hinanden (Dan 8,5-7). Det lille horn, som opstår efter dem, er en voldelig og forfølgende magt (Dan 8,23-25). Bibelen gør ikke noget forsøg på at bagatellisere lidelsens virkelighed i vores verden. Kan det hjælpe os til at stole på Gud og hans godhed på trods af den ondskab, vi ser overalt omkring os?**

Fra bekendelse til trøst

Ugens vers

"Herre, hør! Herre, tilgiv! Herre, lyt og grib ind uden tøven! Gør det for din egen skyld, min Gud! For dit navn er udråbt over din by og dit folk" (Dan 9,19).

Introduktion

Daniel 9 indeholder en af de store bønner i Bibelen. I afgørende situationer i sit liv tyr Daniel til bøn for at magte de udfordringer, som ligger foran ham. Da Daniel og hans kollegaer stod over for at skulle henrettes på grund af en hedensk konges mystiske drøm, henvendte profeten sig til Gud i bøn (Daniel 2). Og da det kongelige dekret forbød tilbedelse af nogen anden gud end kongen, vedblev Daniel med sine daglige bønner vendt mod Jerusalem (Daniel 6). Lad os derfor huske, når vi ser på bønnen i Daniel 9, at synet om de 2300 aftener og morgener i Daniel 8 påvirkede profeten meget stærkt. Selv om de store linjer i den profeti blev forklaret, var Daniel ikke i stand til at forstå den tidsperiode, som blev givet i samtalen mellem de to himmelske væsener. "2300 aftener og morgener! Derefter skal heligheden få sin ret tilbage" (Dan 8,14). Det er ikke før i kapitel 9, at der bliver givet mere lys til profeten, og også denne gang sker det som svar på inderlig bøn.

Ugens tekster

- Dan 9
- Jer 25,11-12; 29,10
- 2 Kong 19,15-19
- Matt 5,16
- Jak 5,16

Guds Ords afgørende betydning

Dan 9,1-2

Daniel siger, at han "blev opmærksom på angivelsen i bøgerne" af den profeti, han så nøje studerede. Hvilken bibelsk bog eller bøger hentyder han til?

Når vi ser nøjere på Daniels bøn, bliver det tydeligt, at den udspringer af hans grundige studium af Guds tidligere åbenbaringer til Moses og profeterne. Idet han ud fra bogrullen med Jeremias' Bog har set, at hans periode med landflygtighed skal vare halvfjerds år (se Jer 25,11-12; Jer 29,10), indser han, hvor betydningsfuldt det historiske øjeblik er, som han lever i.

Lad os huske, at Daniel beder sin bøn i 539 f.Kr., det år, hvor det persiske rige overtager magten efter Babylon. Der er gået næsten 70 år, siden Nebukadnesar erobrede Jerusalem, og ødelagde templet. Ifølge Jeremias' profeti skal Guds folk altså snart vende hjem til deres eget land. Daniel, som har tillid til Guds Ord, ved, at der snart skal ske noget helt afgørende for hans folk, og at landflygtigheden i Babylon i overensstemmelse med Guds løfte snart vil slutte og folket vende hjem.

Fra sit studium af de dele af Skriften, som han har til rådighed, indser Daniel også, hvor alvorlige hans folks synder er. De har brudt pagten, og har derved ødelagt deres forhold til Gud. Den uundgåelige konsekvens deraf er derfor landflygtighed (3 Mos 26,14-45). Det er Daniels studium af Guds åbenbaring, der giver ham en forståelse af den tid, han lever i, og en følelse af, hvor tvingende nødvendigt det er at bønfalde Gud på folkets vegne.

Idet vi nærmer os afslutningen af vores jords historie, har vi mere end nogensinde brug for at studere og leve i overensstemmelse med Guds Ord. Kun Skriften kan give os den autoritative forklaring på den verden, vi lever i. Bibelen fortæller trods alt beretningen om den store strid mellem godt og ondt, og åbenbarer på den måde, at menneskehedens historie vil få sin afslutning. Det onde vil blive udryddet og Guds evige rige bliver oprettet. Des mere vi studerer Bibelen, des bedre kan vi forstå den situation, verden i dag befinder sig i. Vi kan også se vores plads i den, og hvorfor vi kan have håb midt i en verden, der ikke har noget håb at tilbyde.

Til at
tænke over

Hvordan kan Bibelen hjælpe os til en vis grad at forstå en tilsyneladende meningsløs verden?

En bøn om nåde

Dan 9,3-19

På hvilket grundlag fremlægger Daniel sin bøn om nåde?

Der er en række punkter i Daniels bøn, vi især bør lægge mærke til. For det første beder Daniel ingen steder om nogen forklaring på de vanskeligheder, det jødiske folk havde. Han kender årsagerne. Den største del af hans bøn består faktisk i, at Daniel selv genfortæller årsagerne: "Vi adlød ikke Herren vor Gud og fulgte ikke de love, han gav os gennem sine tjenere, profeterne" (Dan 9,10). Sidst vi oplevede, at Daniel havde brug for at forstå noget, var i slutningen af Daniel 8, hvor han siger, at han ikke forstår synet om de 2300 aftener og morgener (se Dan 8,27).

Det andet punkt er, at denne bøn er en appel til Guds nåde, til Guds villighed til at tilgive sit folk, selv om de har syndet og været ugudelige. Vi ser på en måde her et stærkt spejlbillede af evangeliet, af syndige mennesker, som ikke selv har nogen fortjeneste at frembringe, men som alligevel søger en nåde, som de ved, at de ikke fortjener, og en tilgivelse, som de ikke har krav på. Er dette ikke et eksempel på, hvor hver eneste en af os står over for Gud?

Dan 9,18-19

Hvilke andre begrundelser giver Daniel for, at Gud skal høre og svare på hans bøn?

Endnu en side ved Daniels bøn bør omtales, nemlig hans appel om at Guds navn må blive æret. Bønnen er ikke motiveret af Daniels personlige eller folkets bekvemmelighed, men af Guds eget omdømme (Dan 9,17-19). Han siger med andre ord, at hans bøn må besvares, fordi Guds navn derved vil blive æret.

Til at tænke over

Læs 2 Kong 19,15-19. Hvilken lighed er der mellem Hizkijas og Daniels bønner? Hvad siger Matt 5,16 om, hvordan vi også kan ære Gud?

Forbønnens betydning

Dan 9,5-13

Hvor betydningsfuldt er det, at Daniel bliver ved med at sige, at "vi" har syndet, og derved indbefatte sig selv i de synder, der i sidste ende bragte folket i så store vanskeligheder?

Daniels bøn er en af flere betydningsfulde forbønner i Bibelen. Sådanne bønner rører Guds hjerte, afværger dom og bringer i stedet befrielse fra fjenderne. Da Gud var rede til at udrydde hele den jødiske nation, holdt Moses' forbøn Guds hånd tilbage (2 Mos 32,7-14; 4 Mos 14,10-25). Selv da en alvorlig tørke var ved at ødelægge landet, svarede Gud Elias' bøn og udøste regn, som kunne genoplive landet (1 Kong 18).

Når vi beder for familiemedlemmer, venner og andre mennesker eller situationer, hører Gud vores bønner, og kan gribe ind. Nogle gange kan der gå lang tid, før vores bøn bliver besvaret; men vi kan være sikre på, at Gud aldrig glemmer, hvad hans børn har brug for (se Jak 5,16).

I Daniels situation tager han rollen som forbeder eller mellemmand mellem Gud og folket. I sit studium af Skriften indser profeten, hvor syndigt folket er blevet, idet de har overtrådt Guds lov og nægtet at lytte til Guds advarsler. Idet Daniel indser, hvor desperat deres åndelige situation er, beder han om helbredelse og tilgivelse. Men profeten identificerer sig også med sit folk. På en måde er Daniel en illustration på Kristi rolle som vores mellemmand (Joh 17). Men der er en afgørende forskel. Kristus er "uden synd" (Hebr 4,15), og har derfor ikke brug for at bekende personlig synd eller frembære et offer for selv at få tilgivelse (Hebr 7,26-27). Men han identificerer sig på en helt speciel måde med syndere. "Ham, der ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham" (2 Kor 5,21).

Til at tænke over

"Hvis du ville samle alt, som er godt og helligt og ædelt og smukt i mennesket og frembære det for Guds engle som noget, der skal have del i menneskets frelse eller fortjeneste, ville forslaget forkastes som forræderi" (Ellen White, *Faith and Works*, s. 24). **Hvad lærer disse ord os om vores behov for én, der går i forbøn for os?**

Messias' gerning

Daniels bøn for folket omtaler to store bekymringer: folkets synd og Jerusalems ødelæggelse. Guds svar omhandler begge disse bønner. Gennem Messias' gerning vil folket blive frelst og helligdommen salvet. Men de to specifikke anmodninger bliver besvaret på måder, der går langt ud over Daniels umiddelbare historiske horisont. Messias' gerning vil gavne hele den menneskelige race.

Dan 9,21-27

Hvilke gerninger skal gøres inden for perioden på de 70 uger? Hvorfor kan kun Jesus udføre det?

1. Overtrædelserne bliver tøjlet. Det hebraiske ord for "overtrædelser" – *pesha'* – antyder bevidst overtrædelse af en underlegen over for en, der står over ham (se fx Ordsp 28,24). Ordet optræder også i Bibelen som menneskers åbenlyse oprør imod Gud (Ez 2,3). Men ved Jesu blod kan oprør mod Gud standses, og menneskene tilbydes den fortjeneste, som kommer fra Golgata.

2. Synden bragt til ophør. Udsagnsordet indebærer betydningen "at forsegle", og her betyder det, at synden er tilgivet. Efter syndefaldet har menneskeheden været ude af stand til at leve op til Guds krav, men Messias vil tage alle vores nederlag på sig.

3. Skylden sonet. Som apostlen Paulus siger: "For i ham besluttede hele guddomsfylden at tage bolig og ved ham at forsones alt med sig, på jorden som i himlene, ved at stifte fred ved hans blod på korset" (Kol 1,19-20). Det er kun Jesus, som kan gøre dette til virkelighed.

4. Den evige retfærdighed kommer. Kristus tog vores plads på korset og gav os derved den status, at vi kan stå som retfærdige over for Gud. Kun ved tro kan vi modtage Jesu retfærdighed.

5. Profeternes syner bliver beseglet. Da Kristus gav sig selv som et offer, blev de gammeltestamentlige profetier, som pegede frem til hans forsonende gerning, beseglet – de var blevet opfyldt.

6. Det højhellige bliver salvet. Denne udtalelse taler om et sted, ikke en person. Det taler om Kristi indsættelse i sin tjeneste som mellemmand i den himmelske hellighed, hvor han går i forbøn for os (Hebr 8,1).

Den profetiske kalender

Ved afslutningen af synet om de 2300 aftener og morgener bliver profeten grebet af undren; for han forstod ikke synet (Dan 8,27). Ti år senere kom Gabriel for at hjælpe Daniel til at forstå synet (Dan 9,23). Dette sidste syn giver de manglende oplysninger, og åbenbarer Messias' gerning, som skal udføres i slutningen af perioden på 70 uger. Ifølge år/dag-princippet og indholdet af de begivenheder, der forudsiges, må de 70 uger opfattes som 490 år. Begyndelsestidspunktet for denne periode er befalingen om at genopbygge Jerusalem (Dan 9,25). Den befaling blev givet af kong Artaxerxes i 457 f. Kr. Det tillod jøderne under Ezras ledelse at genopbygge Jerusalem (Ezra 7). Ifølge Bibelens tekst er 70 uger "fastsat" eller "afskåret". Det indikerer, at perioden på 490 år er afskåret fra en større tidsperiode, det vil sige de 2300 år, som blev nævnt i Daniel 8. Det indbefatter, at både de 2300 år og de 490 år må have samme begyndelsestidspunkt, nemlig 457 f.Kr.

Profetien om de 70 uger er delt i tre: 7 uger, 62 uger, og den 70. uge. De syv uger (49 år) henviser mest sandsynligt til den periode, hvor Jerusalem bliver genopbygget. Efter disse syv uger vil der være 62 uger (434 år) som leder frem til "en salvet fyrste" (Dan 9,25) – Messias. 483 år efter Artaxerxes' befaling, dvs. i år 27 e.Kr., blev Jesus, Messias, døbt og salvet af Helligånden til sin messianske gerning. I løbet af den 70. uge vil andre betydningsfulde begivenheder finde sted: (1) Messias bliver fjernet (Dan 9,26). Det henviser til Jesu død. (2) Messias "vil slutte en stærk pagt med de mange i én uge" (Dan 9,27). Det er den specielle mission, som Jesus og hans apostle havde blandt det jødiske folk. Det fandt sted i den sidste "uge", fra 27-34 e.Kr. (3) "Men midt i ugen vil han bringe slagtoffer og afgrødeoffer til ophør" (Dan 9,27) Tre og et halvt år efter sin dåb (dvs. midt i ugen) bringer Kristus offersystemet til ophør – i den forstand, at det ikke længere havde nogen profetisk betydning – ved at ofre sig selv som den nye pagts endelige og fuldkomne offer. Derved gjorde han alle andre ofre unødvendige. Den sidste uge i profetien om de 70 uger slutter i 34 e.Kr, da Stefanus lider martyrdøden, og evangeliet begynder at nå ikke alene jøderne, men også hedningerne.

Til at
tænke over

Læs Dan 9,24-27. Selv midt i de store løfter og håbet om Messias læser vi om vold, krig og ødelæggelse. Hvordan kan vi finde forsikring om, at selv midt i livets vanskeligheder findes der stadigvæk håb?

Til videre studium

Herunder er der en oversigt over, hvordan profetien om de 70 uger i Dan 9,24-27 hænger sammen med, og danner begyndelsestidspunktet for profetien om de 2300 år i Dan 8,14. Hvis man tæller 2300 år fra 457 f.Kr. (og husker ikke at medregne det ikkeeksisterende år 0) kommer man til 1844; eller hvis man tæller de tilbageværende 1810 år fra 34 e.Kr. (2300 minus de første 490 år) kommer man også til 1844. På den måde kan vi se, at helligdommens renselse i Dan 8,14 begyndte i 1844.

Bemærk også, at 1844 også passer med det, vi så i Daniel 7 og 8. Dommen i Daniel 7, som er det samme som helligdommens renselse i Daniel 8 (se de sidste to ugers lektier) sker efter perioden på 1260 år med forfølgelse (Dan 7,25), men før Jesu genkomst og oprettelsen af hans evige rige.

Profetien om de 2300 år

	490 år		1810 år	
457 f.Kr.		34 e.Kr.		1844

Spørgsmål til
drøftelse

1. **Hvad kan vi lære af Daniels forbøn, som kan hjælpe os i vores egen forbøn for andre?**
2. **Forskere har med rette sagt, at profetierne om de 2300 dage og de 70 uger i virkeligheden er en og samme profeti. Hvorfor siger de det? Hvilke beviser kan du finde, som støtter den overbevisning?**
3. **Kristi offer for os er vores eneste håb. Hvorfor bør den kendsgerning gøre os ydmyge og mere kærlige og tilgivende over for andre? Hvad siger Luk 7,40-47 til os alle sammen?**
4. **Læg mærke til, hvor centralt Skriften står i Daniels bøn og håb. Folket er brutalt blevet undertrykt og ført i landflygtighed, landet er blevet lagt øde og deres hovedstad ødelagt. Alligevel bevarer han håbet om, at folket vil vende hjem. Hvor fik han det håb fra, bortset fra Bibelen og Guds løfter, der står skrevet der? Hvilket håb kan vi også finde i løfterne i Guds Ord?**

Fra krig til sejr

Ugens vers

"Frygt ikke, du højtelskede mand! Fred være med dig! Vær stærk! Vær stærk!" (Dan 10,19).

Introduktion

Daniel 10 introducer det afsluttende syn i Daniels Bog, og det fortsætter i kapitel 11 og 12. Fra begyndelsen af dette syn får vi at vide, at det handler om en "stor strid" (Dan 10,1).^{*} Daniel 11 uddyber nogle af detaljerne i denne strid, mens Daniel 10 viser os dens åndelige dimension og åbenbarer, at der foregår en konflikt af kosmiske dimensioner bag scenen for de jordiske kampe. Når vi studerer dette kapitel, vil vi opdage, at vi, når vi beder, tager del i denne kosmiske konflikt på en måde, der har omfattende konsekvenser. Men vi er ikke alene i vores kamp; Jesus går i krig med Satan på vores vegne. Vi skal se, at den ultimative strid, som vi tager del i, ikke er en kamp imod menneskelige magter, men imod mørkets magter.

Apostlen Paulus skrev følgende flere hundrede år efter Daniel: "Thi for os står kampen ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet" (Ef 6,12). Vores sejr i denne strid bygger alene på Jesus Kristus, som besejrede Satan på korset.

Ugens tekster

- Ef 6,12
- Dan 10
- Ezra 4,1-5
- Jos 5,13-15
- Åb 1,12-18
- Kol 2,15
- Rom 8,37-39

^{*} Den danske bibeloversættelse gengiver dette hebraiske udtryk med "det var meget vanskeligt at forstå". Udtrykket "en stor strid" er den almindelige oversættelse af denne linje i stort set alle moderne oversættelser, jf. den norske bibel: "en hard strid".

Faste og bøn – igen

Dan 10,1-3

Hvad ser vi igen, at Daniel foretager sig?

Daniel går ikke i detaljer med, hvorfor han sørgede i denne lange periode. Men en sådan intens forbøn var sandsynligvis motiveret af de jøders situation, som netop var vendt tilbage til Jerusalem fra Babylon.

Ezra 4,1-5

Hvilke udfordringer mødte jøderne, da de kom tilbage til Jerusalem?

Ezra 4,1-5 fortæller, hvordan jøderne senere (omkring år 520 f.Kr.) mødte stor modstand, da de forsøgte at genopbygge templet. Falske rapporter blev af samaritanerne sendt til det persiske hof, hvor Guds folks fjender forsøgte at overtale kongen til at standse genopbygningen. Noget tilsvarende skete på Daniels tid (år 537 f.Kr.), hvor Kyros havde ladet de første jøder vende tilbage til Jerusalem. Under en sådan krise tryglede Daniel i tre uger Gud om at påvirke Kyros, så han støttede de hjemvendte jøder.

På dette tidspunkt er Daniel nok tæt på 90 år gammel. Han er ikke optaget af sig selv, men af sit folk og de udfordringer, de står over for. Og han bliver ved med at bede i tre uger, før han modtager et svar fra Gud. I den periode spiste profeten meget lidt og holdt sig fra visse fødevarer, og salvede sig ikke med olie. Han er totalt ligeglad med sin egen komfort eller sit udseende. Men han er dybt bekymret for sine medjødernes velfærd i Jerusalem, 1500 km borte.

Når vi betragter Daniels bønneliv, finder vi nogle værdifulde lærdomme. For det første bør vi være udholdende i vores bøn, selv om vores ønsker ikke bliver besvaret med det samme. For det andet bør vi sætte tid af til at bede for andre. Forbøn for andre er noget helt specielt. Husk, at "da Job gik i forbøn for sine venner, vendte Herren hans skæbne" (Job 42,10). For det tredje får bøn Gud til at gøre noget konkret og virkeligt. Lad os derfor altid bede, alle mulige slags bønner. Lad os bringe vores byrder til Gud i bøn, når vi står over for overvældende prøvelser, store problemer og ulidelige udfordringer (Ef 6,18).

Til at tænke over

Læs Dan 10,12. Hvad lærer det os om bøn som en objektiv erfaring, der påvirker Gud til at gøre noget, frem for at det kun er en subjektiv erfaring, som får os til at synes godt om Gud?

Et syn om fyrsten

Læs Dan 10,4-9.

Idet Daniel beskriver sin oplevelse, er det svært for os at forestille os den overvældende pragt, han ser. Den menneskelige skikkelse (Dan 10,5-6) minder os om "menneskesønnen", som beskrives i synet om den himmelske domsscene (Dan 7,13). Hans linnedragt minder om en præsts klæder (3 Mos 16,4), som igen sammenligner denne person med "fyrsten for hæren", som beskrives i forbindelse med den himmelske helligdom (Daniel 8). Guld forbindes også med præstedragten som et tegn på kongelig værdighed. Og til sidst beskrives denne person som overnaturlig ved at sammenligne ham med lyn, ild, og kobber. Dette er en person, som har præstelige, kongelige og militære egenskaber. Det er også interessant, at han beskrives med lignende egenskaber som det himmelske væsen, der viste sig for Josva lige før kampen om Jeriko (Jos 5,13-14). I synet ser Josva "føreren for Herrens hær". Det er interessant, at ordet "fører" (sar) i Josvas Bog er det samme ord, som oversættes med "fyrste" i om-talen af Mikael i Dan 10,21. Men der er en endnu tydeligere parallel mellem Daniel og Johannes.

Dan 10
Jos 5,13-15
Åb 1,12-18

Hvilke ligheder finder vi mellem Daniels syn af Gud og de syner, Josva og Johannes så?

Daniel fortæller, at de, som var sammen med ham, blev skrækslagne og flygtede. Daniel selv faldt kraftsløs til jorden. Guds tilstedeværelse overmandede ham. Men på trods af hans umiddelbare frygt viser det syn, Daniel får, at Gud har kontrol med historien. Idet synet skrider frem, vil vi se, at Gud giver Daniel en oversigt over menneskeheden historie fra profetens egen tid frem til Guds riges oprettelse (Daniel 11 og 12).

Til at
tænke over

Vi har gentagne gange i Daniels Bog set, at Gud kan styre menneskenes historie. Hvad kan han gøre med vores individuelle liv?

Rørt af en engel

Dan 10,10-19

Hvad sker der, hver gang en engel rører ved Daniel?

Overvældet af skinnet fra guddommeligt lys falder profeten til jorden. Dernæst viser en engel sig, og rører ved ham, og trøster ham. Når vi læser beretningen, vil vi opdage, at englen rører ved Daniel tre gange.

Første gang Daniel bliver rørt, bliver han i stand at rejse sig og høre de trøstende ord fra himlen: "Frygt ikke, Daniel, for fra den første dag du satte dig for at opnå indsigt og at ydmyge dig for din Gud, er dine ord blevet hørt, og jeg er kommet for dine ords skyld" (Dan 10,12). Daniels bøn har nået himlen. For os er det en forsikring om, at Gud hører vores bønner. Det er en stor trøst, når vi oplever vanskelige tider.

Anden gang bliver Daniel i stand til at tale. Profeten udøser sine ord for Herren: "Herre, ved synet fik jeg krampe, og jeg havde ikke flere kræfter. Hvordan kan jeg, din tjener, tale med dig, der er min herre, når der ikke er mere kraft i mig, og min livsånde forsvinder?" (Dan 10,16-17). Ikke alene taler Gud til os, han ønsker også at åbne vores mund, så vi kan fortælle ham om vores følelser, behov og forhåbninger.

Tredje gang Daniel bliver rørt af englen, giver det ham styrke. Daniel indser sin utilstrækkelighed, og englen rører ved ham og trøster ham med Guds fred. "Frygt ikke, du højtelskede mand! Fred være med dig! Vær stærk! Vær stærk!" (Dan 10,19). Husk, at englen er blevet sendt til Daniel som svar på hans bøn. Han skal give ham indsigt og forståelse. Synet, der beskrives i kapitel 11 er altså det svar, der skal opmuntre Daniel i hans sorg og meditation over situationen i Jerusalem. Når Gud står på vores side, kan vi have fred, også når vi møder prøvelser. Hans kærlige berøring gør os i stand til at se fremtiden i møde med håb.

Til at
tænke over

"For os almindelige mennesker kan Himmelen være ganske nær" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 24). **Hvor tit tænker du over, hvor nært sammenknyttet himlen og jorden er? Ville du leve anderledes, hvis du altid holdt denne sandhed i live i dit hjerte og sind?**

En stor strid

Dan 10,20-21

Hvad åbenbares her for Daniel?

Den himmelske budbærer trækker forhænget til side og viser Daniel den kosmiske strid, som foregår bag scenen af menneskehedens historie. I det øjeblik, Daniel begyndte at bede, startede en åndelig kamp mellem himmel og jord. Himmelske væsener kæmpede med kongen af Persien, for at han skulle lade jøderne få lov til at fortsætte genopbygningen af templet. I begyndelsen af Daniel 10 får vi at vide, at perserkongen er Kyros. Men en menneskelig konge kan ikke på egen hånd gøre stor modstand mod et himmelsk væsen. Det antyder, at bag den menneskelige konge stod en åndelig magt, som fik Kyros til at standse jøderne i genopbygningen af templet.

Vi finder en lignende situation i Ezekiel 28, hvor kongen af Tyrus repræsenterer Satan, den åndelige magt, som står bag den menneskelige fyrste i den by. Det er derfor ingen overraskelse, at "Persiens konger" (10,13), som Mikael kommer for at kæmpe imod, inkluderer Satan og hans engle. Det viser, at den menneskelige modstand imod at genopbygge templet i Jerusalem, har et modstykke i den åndelige sfære.

Dan 10,13

Hvilken form for kamp beskrives her?

"Mens Satan arbejdede på at påvirke de øverste myndigheder i det medo-persiske rige til at vise Guds folk deres mishag, arbejdede himmelske engle på de landflygtiges side. Hele Himmelen var interesseret i denne strid. Profeten Daniel giver os et indblik i den vældige kamp mellem det godes og det ondes kræfter. Gabriel kæmpede med mørkets magter i tre uger for at modvirke den indflydelse, som blev øvet over Kyros' sind. Inden kampen sluttede, kom Kristus selv Gabriel til hjælp. Gabriel sagde: 'Fyrsten over perserriget har stået mig imod i enogtyve dage, men Mikael, en af de fornemste fyrster, kom mig til hjælp, da jeg var ladet tilbage dér hos Persiens konger' (Dan 10,13). Himmelen gjorde alt for at hjælpe Guds folk. Til sidst var sejren sikret. De fjendtlige kræfter blev holdt i skak, så længe Kyros levede, og ligeledes under hans søn Kambyses, som regerede omkring syv et halvt år" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 278).

En sejrende fyrste

Den mest fremtrædende person i Daniels Bog er ham, som i begyndelsen kaldes "menneskesøn" (Dan 7,13) eller "fyrsten for hæren" (Dan 8,11). Senere får vi at vide, at hans navn er Mikael (Dan 10,12), som betyder "Hvem er som Gud?" Han kommer for at hjælpe Gabriel i kampen med kongen af Persien (Dan 10,13). Englen omtaler denne himmelske person som "Mikael, jeres fyrste" (Dan 10,21), altså Guds folks fyrste. Mikael optræder senere i Daniels Bog som den, der står ved sit folks side (Dan 12,1). I Jud 9 finder vi ud af, at Mikael, som også omtales som ærkeengel, kæmpede med Satan og opvakte Moses. Åb 12,7 afslører, at Mikael står som leder af den himmelske hær, som besejrer Satan og hans faldne engle. Mikael er altså ingen anden end Jesus Kristus. Ligesom det persiske rige har en øverste hærfører, en åndelig magt, som står bagved dets menneskelige leder, så har Guds folk Mikael, deres øverste leder, som kæmper og vinder den kosmiske strid for sit folk.

Kol 2,15

Hvordan har Jesus opnået sejr i den kosmiske strid?

Når vi møder ondskabens magter, kan vi stole på vores leder Jesus. Han besejrede Satan i begyndelsen af sit offentlige arbejde på jorden. Han besejrede ham i ørkenen, da han blev fristet, han kæmpede imod horder af onde ånder, og han befriede mennesker fra mørkets magter. Jesus besejrede også det onde, da det viste sig bag Peters forsøg på at tale ham fra at fortsætte mod Golgata. I sine sidste ord til disciplene talte Jesus om sin nært forestående død som en kamp, der vil ende med en afgørende sejr over Satan: "Nu fældes der dom over denne verden, nu skal denne verdens fyrste jages ud. Og når jeg er blevet ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig" (Joh 12,31-32).

Nogle gange ser det virkelig slemt ud, når vi kigger os omkring. Vold, umoral, korrupktion og sygdom dukker op alle vegne. En fjende, der ikke er af kød og blod, angriber os brutalt fra alle sider. Men uanset, hvor vanskelige kampe, vi må kæmpe, kæmper Jesus for os, og står som vores fyrste og ypperstepræst i den himmelske helligdom.

Hvordan kan vi gøre løftet om at være sejrvindere til en virkelighed i vores kristenliv?

Til at tænke over

Til videre studium

"Gabriel kæmpede med mørkets magter i tre uger for at modvirke den indflydelse, som blev øvet over Kyros' sind... Himmelen gjorde alt for at hjælpe Guds folk. Til sidst var sejren sikret. De fjendtlige kræfter blev holdt i skak, så længe Kyros levede, og ligeledes under hans søn Kambyses, som regerede omkring syv et halvt år" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 278).

"Hvilken stor ære vises Daniel af himlens majestæt! Han trøster sin skælvende tjener og forsikrer ham om, at hans bøn er blevet hørt i himlen. Som svar på den inderlige bøn blev englen Gabriel sendt for at påvirke den persiske konges hjerte. Herskeren havde modsat sig Guds Ånds påvirkning i de tre uger, hvor Daniel fastede og bad; men himlens fyrste, ærkeenglen, Mikael, blev sendt som svar på Daniels bøn for at vende den stædige konges hjerte til at foretage en afgørende handling" (Ellen White, *The Sanctified Life*, s. 51).

Spørgsmål til
drøftelse

1. **Selv om vi ikke er de første i kristendommens historie til at se denne sandhed, er vi som syvendedags adventister stærke fortalere for "den store strid"-motivet, eller tanken om, at hele universet tager del i en monumental kamp mellem Kristus og Satan. Og vi tror, at hvert eneste menneske er involveret i denne strid. Andre, også verdslige mennesker, har talt om, at der foregår en virkelig kamp af en slags, hvor vi alle er med. Hvordan har du selv erfaret den store strid? Hvordan har den vist sig i dit eget liv? Hvad har du lært, som kan hjælpe andre, der også kæmper?**
2. **Læs Ef 6,10-18. Læg mærke til den åbenlyse brug af militære billeder, Paulus bruger. Hvilke kampinstrukser gives der os her til den store strid?**
3. **I Dan 10,11 bliver Daniel for anden gang (se Dan 9,23) kaldt *hamudot*, "du højtelskede mand". Hvad fortæller det os om den nære forbindelse, til og med en følelsesmæssige forbindelse, der er mellem himmel og jord? Tænk over, hvor radikalt forskellig denne virkelighed er sammenlignet med det almindelige ateistiske syn i det meste af vores moderne verden. Hvilket håb giver det bibelsyn, som vi ser i denne omtale af Daniel, også for os i dag?**

Fra nord og syd til det herlige land

Ugens vers

"De indsigtfulde bliver ofre, for at de kan blive prøvet, lutret og rensed, før endetiden kommer. For den kommer først til den fastsatte tid" (Dan 11,35).

Introduktion

Idet vi går i gang med dette vanskelige kapitel, bør vi lige fra begyndelsen nævne nogle få punkter. For det første står Daniel 11 som en parallel til de tidligere profetiske hovedtræk i Daniels Bog. Ligesom i kapitlerne 2,7,8 og 9 strækker det profetiske budskab sig fra profetens dage og frem til endens tid. For det andet er der en rækkefølge af verdensmagter, som ofte undertrykker Guds folk. For det tredje ender hver af de profetiske skitser i et lykkeligt klimaks. I Daniel 2 knuser stenen billedstøtten; i Daniel 7 modtager Menneskesønnen riget; og i Daniel 8 og 9 bliver den himmelske helligdom rensed gennem Messias' gerning.

Kapitel 11 følger tre grundlæggende pointer. Først begynder det med de persiske konger og drøfter deres skæbne og endens tid, hvor Nordens konge angriber Guds hellige bjerg. Dernæst beskrives en række slag mellem Nordens og Sydens konge og følgerne for Guds folk. Som det tredje får det en lykkelig slutning, idet Nordens konge møder sin skæbne på "det herlige, hellige bjerg" (Dan 11,45). En sådan positiv konklusion signalerer enden på alt ondt og oprettelsen af Guds evige rige.

Ugens tekster

- Dan 11
- Dan 8,3-8.20-22
- Es 46,9-10
- Dan 8,9.23
- Matt 27,33-50

Profetier om Persien og Grækenland

Dan 11,1-4

Hvad ser vi heri, som minder os om nogle af de tidligere profetier, vi har set i Daniels Bog?

Gabriel fortæller Daniel, at der endnu vil fremstå tre persiske konger. De vil blive efterfulgt af en fjerde konge, som vil være den rigeste af dem alle og provokere grækerne. Efter Kyros fik en række på tre konger magt over Persien: Kambyses (530-522 f.Kr.), den falske Smerdis (522 f.Kr.) og Dareios I (522-486 f.Kr.). Den fjerde konge er Xerxes, som omtales i Esters Bog som Ahasverus. Han er meget rig (Est 1,1-7) og samler en enorm hær for at invadere Grækenland, som profetien forudsagde. Men på trods af sin magt bliver han slået af en meget mindre styrke af tapre græske soldater.

Det er ikke svært at genkende Alexander den Store som den mægtige konge, der opstår i Daniel 11,3, og som bliver den absolutte hersker i datidens verden. Han dør som 32-årig og efterlader sig ingen arving til at overtage imperiets herredømme. Riget blev derfor delt mellem hans fire generaler: Seleukus over Syrien og Mesopotamien, Ptolemæus over Egypten, Lysimakus over Trakien og dele af Lilleasien, og Kassander over Makedonien og Grækenland.

Dan 11,2-4
Dan 8,3-8.20-22

Sammenlign teksterne. Hvordan er de tilsammen med til at identificere Alexander som den magt, der her er tale om?

Hvad kan vi lære fra dette udvalg af navne, datoer, steder og historiske begivenheder? For det første lærer vi, at profetier går i opfyldelse i overensstemmelse med den guddommelige budbærers forudsigelser. Guds Ord tager ikke fejl. For det andet er Gud herre over historien. Vi får måske indtryk af, at rækkefølgen af politiske magter, ledere og riger skyldes ambitioner hos kejsere, diktatorer og politikere af enhver slags. Men Bibelen åbenbarer, at Gud har den overordnede kontrol og vil bevæge historien i overensstemmelse med sin guddommelige hensigt, som i sidste ende er at udrydde det onde og oprette Guds evige rige.

Profetier om Syrien og Egypten

Dan 11,5-14

Hvad sker der?

Da Alexander døde, blev det store græske rige delt mellem hans fire generaler. To af dem, Seleukus i Syrien (Norden) og Ptolemæus i Egypten (Syden), var i stand til at oprette dynastier, der ville bekæmpe hinanden for at få kontrol over landet.

De fleste Bibelforskere opfatter krigen mellem Nordens konge og Sydens konge, som forudsagt i Dan 11,5-14, som en henvisning til de mange slag, der involverede de to kongehuse. Ifølge profetien ville der blive gjort forsøg på at forene disse to dynastier gennem ægteskab, men alliancen ville blive kortvarig (Dan 11,6). Historiske kilder fortæller os, at Antiokus II Theos (261-246 f.Kr.), som var sønnesøn af Seleukus I, giftede sig med Berenike, en datter af den egyptiske konge Ptolemæus Filadelfus. Men aftalen varede ikke, og den konflikt, som direkte involverede Guds folk, blev hurtigt genoptaget. Daniel 11 handler altså om nogle vigtige begivenheder, som vil berøre Guds folk i århundreder efter, at profeten Daniel forlader scenen.

Igen kan vi spørge, hvorfor Gud på forhånd åbenbarer alle disse detaljer om krige, der involverer riger, der kæmper mod hinanden for at få magt over hele den del af verden. Grunden er enkel: disse krige rammer Guds folk. Gud fortæller på forhånd om de mange udfordringer, hans folk vil møde i årene fremover. Han er også herre over historien, og når vi sammenligner de profetiske budskaber med de historiske begivenheder, ser vi igen, at det profetiske ord går i opfyldelse som forudsagt. Den Gud, som forudsiger disse hellenistiske rigers omskiftelighed, er den Gud, som kender fremtiden. Han er vores tillid og tro værdig. Han er en stor Gud, ikke en afgud fremstillet af mennesker. Ikke alene styrer han historiens gang; men han kan også styre vores liv, hvis vi giver ham lov.

Læs Es 46,9-10. Hvor meget grundlæggende kristen teologi finder vi i disse to vers, og hvilket håb kan det give os? Tænk over, hvor skræmmende vers 10 kunne være, hvis Gud ikke var kærlig og omsorgsfuld, men hævngherrig og ond.

Til at tænke over

Rom og pagtsfyrsten

Dan 11,16-28

Denne tekst er vanskelig, men hvilke billeder kan du finde her, som også er brugt andre steder i Daniels Bog?

I Dan 11,16 ser det ud til, at magten skifter fra den hellenistiske konge til det hedenske Rom. "Den, der rykker frem imod dem, kan gøre, hvad han finder for godt, da ingen kan holde stand imod ham. Han får fodfæste i det herlige land og bringer ødelæggelse med sig." Det herlige land er Jerusalem, et område, hvor det gamle Israel har eksisteret, og den nye magt, der overtager dette område, er det hedenske Rom. Den samme begivenhed bliver også fremstillet i den horisontale udvidelse af det lille horns magt, som når "det herlige land" (Dan 8,9). Det virker ret indlysende, at den magt, der styrer verden på dette tidspunkt, er det hedenske Rom.

En række andre indicier i den bibelske tekst forstærker den opfattelse. For eksempel må den, "der sender sin skatteopkræver" henvise til kejser Augustus. Det er under hans styre, at Jesus bliver født, og Josef og Maria rejser til Betlehem på grund af folketællingen (Dan 11,20). Ifølge profetien vil denne hersker blive efterfulgt af "en usling" (Dan 11,21). Historien viser, at Augustus blev efterfulgt af Tiberius, som var Augustus' adoptiv søn. Tiberius er kendt for at have været en særling og en modbydelig person.

Det vigtigste er, at ifølge den bibelske tekst var det under Tiberius' regeringstid, at "pagtsfyrsten" skulle blive knust (Dan 11,22). Det er en tydelig henvisning til Kristi korsfæstelse, han som også kaldes "en salvet fyrste" (Dan 9,25; se også Matt 27,33-50). Jesus blev korsfæstet under Tiberius' styre. Henvisningen her til Jesus som "pagtsfyrsten" er en stærk indikation, som hjælper os til at se de historiske begivenheders gang, og giver læserne et stærkt bevis på Guds fantastiske forudviden. Gud har haft ret i alt det, der kom før disse profetier, så vi kan have tillid til ham også med hensyn til det, han siger, vil ske i fremtiden.

Til at tænke over

Selv midt i alle de politiske og historiske begivenheder bliver Jesus af Nazaret, "pagtsfyrsten", åbenbaret i teksten.

Den næste magt

Dan 11,29-39

Hvem er den magt, der fremstår efter det hedenske Rom?

Dan 11,29-39 omtaler en ny slags magt. Selv om denne magt er en fortsættelse af det hedenske Romerrige, og overtager nogle egenskaber fra sin forgænger, synes den også på nogle områder at være helt anderledes. Bibelen siger, at "denne gang går det ikke som før" (Dan 11,29). Hvis vi læser videre, opdager vi, at denne magt handler som en religiøs magt. Den retter sine angreb først og fremmest mod Gud og hans folk. Lad os se på nogle af de handlinger, denne konge udfører.

For det første vil han "rette sin vrede mod den hellige pagt" (Dan 11,30). Det må henvise til Guds pagt om frelse, som kongen modsætter sig.

For det andet vil denne konge oprette hærstyrker, som "vanhelliger helligdommen" og "afskaffer det daglige offer" (Dan 11,31). I Daniel 8 så vi, at det lille horn vanærede grundvolden i Guds "helligdom" og fjerner "det daglige offer" (Dan 8,11). Det må opfattes som et åndeligt angreb imod Kristi tjeneste i den himmelske helligdom.

For det tredje opstiller denne magt, som en følge af sit angreb på helligdommen, "Ødelæggelsens vederstyggelighed" i Guds tempel. Det tilsvarende udtryk "den ødelæggende forbrydelse" peger på det lille horns frafaldne handlinger og oprør (Dan 8,13).

For det fjerde forfølger denne magt Guds folk: "De indsigtfulde bliver ofre, for at de kan blive prøvet, lutret og rensat, før endetiden kommer" (Dan 11,35). Dette minder om det lille horn, som styrtede en del af himlens hær og stjernerne til jorden og trampede på dem (Dan 8,10; sml. med Dan 7,25).

For det femte siges det, at "kongen ophøjer sig og gør sig stor over for enhver gud. Og mod gudernes Gud udtaler han de forunderligste ting" (Dan 11,36). Det er ingen overraskelse, at det lille horn "talte store ord" (Dan 7,8), også imod Gud (Dan 7,25).

Der kunne nævnes andre ligheder; men når vi ser på, hvad Daniel 7 og 8 siger, hvem kan vi da identificere som denne magt, og hvorfor er det så vigtigt for os, på trods af socialt pres, at holde fast ved denne identifikation?

Til at tænke over

Afsluttende begivenheder

Dan 11,40-45

Forstå
udtrykkene

Hvad sker der?

Endetiden: Udtrykket forekommer kun i Daniels Bog (Dan 8,17; 11,35.40; 12,4.9). Daniels profetier antyder, at endetiden strækker sig fra pavemagtens fald i 1798 til de dødes opstandelse (Dan 12,2).

Nordens konge: Dette navn betegner geografisk først Seleukus' dynasti, men henviser dernæst til det hedenske og til sidst det pavelige Rom. Det beskriver altså Guds folks åndelige fjende. Vi bør også bemærke, at Nordens konge repræsenterer en falsk efterligning af den sande Gud, som i Bibelen symbolsk forbindes med nord (Es 14,13).

Sydens konge: Dette navn betegner først det ptolemæiske dynasti i Egypten, syd for det hellige land. Som profetien udvikler sig, får det en teologisk dimension og bliver af nogle forskere sammenkædet med ateisme. Ellen Whites kommentar til henvisningen til Egypten i Åb 11,8 er: "Dette er ateisme" (*Mod en bedre fremtid*, s. 219).

Det herlige, hellige bjerg: På Det Gamle Testaments tid henviste dette udtryk til Zion, Israels hovedstad og hjerte i Det lovede land. Efter korset bliver Guds folk ikke længere defineret efter etniske og geografiske kriterier. Det hellige bjerg må derfor være en symbolsk betegnelse for Guds folk spredt ud over hele jorden.

Fortolkning

Sydens konge angriber Nordens konge: Den franske revolution forsøgte at udrydde religion og pavedømmet, men mislykkedes.

Nordens konge angriber og besejrer Sydens konge: De religiøse magter med pavedømmet og dets allierede i spidsen vil med tiden sejre over ateismen og danne en koalition med den besejrede fjende.

Edom, Moab og de ypperste af amonitterne vil undslippe: nogle af dem, som ikke regnes som Guds sande folk, vil i sidste øjeblik slutte sig til flokken.

Nordens konge forbereder et angreb på det hellige bjerg, men møder sin ende: de onde magter bliver ødelagt, og Guds rige bliver oprettet.

Til videre studium

Det er interessant, at i det mindste med hensyn til Dan 11,29-39 identificerede Marin Luther ødelæggelsens vederstyggelighed i Dan 11,31 som pavemagten og dens doktriner og skikke. Sammenhængen mellem Daniel 11 og Daniel 7 og 8 forstærker Luthers og mange andre protestantiske kommentators opfattelse af, at pavemagten og dens lære er den historiske opfyldelse af disse profetier. I den forbindelse siger Ellen White: "Ingen kirke inden for romersk jurisdiktions grænser fik i ret lang tid uforstyrret lov til at have religionsfrihed. Næppe havde pavedømmet fået magten, før det knuste alle, der nægtede at anerkende dets herredømme, og én efter én underkastede kirkerne sig" (*Mod en bedre fremtid*, s. 249).

Spørgsmål til
drøftelse

1. **Hvordan kan vi tage hensyn til andre menneskers følelser samtidigt med, at vi ikke går på kompromis med, hvad Bibelen lærer med hensyn til Roms rolle i de sidste tider?**
2. **Dan 11,33 siger: "De indsigtsfulde i folket bringer mange til at forstå det, selv om de en tid bliver offer for sværd, flammer, fanget og rov." Hvad siger denne tekst om den skæbne, som nogle af Guds trofaste folk vil lide? Hvad siger teksten også om, hvad nogle af disse trofaste mennesker gør, før de lider martyrdøden? Hvad er budskabet deri for os i dag?**
3. **Dan 11,36 siger: "Kongen gør, hvad han finder for godt; han op-
højer sig og gør sig stor over for enhver gud. Og mod gudernes Gud udtaler han de forunderligste ting. Han har lykken med sig, indtil vreden er forbi; for hvad der er besluttet, vil ske." Hvem og hvad minder dette dig om? (Se Es 14,12-17; se også 2 Thess 2,1-4).**
4. **Dan 11,27.29 og 35 bruger udtrykket *mo'ed* – "den fastsatte tid." Hvad siger det os igen om, at Gud styrer historiens gang?**

Fra støv til stjerner

Ugens vers

"De indsigtsfulde skal stråle som himmelhvælvingens stråleglans, og de, der førte mange til retfærdigheden, skal stråle som stjernerne for evigt og altid." (Dan 12,3).

Introduktion

Daniels Bog begynder med, at Nebukadnesar invaderer Judæa og fører fanger til Babylon. I kontrast ender Daniels Bog med, at Mikæl står frem for at befri Guds folk fra endetidens Babylon. Og som vi ser hele vejen i Daniels Bog, vil Gud til allersidst sørge for, at alt løser sig til fordel for hans folk.

Som vi også har set, forblev Daniel og hans venner trofaste mod Gud og udviste en uforlignelig visdom midt i landflygtighedens prøvelser og udfordringer. På samme måde vil Guds folk i endetiden også forblive trofaste, når de udsættes for forfølgelse, især i den "trængselstid, som der ikke har været magen til, så længe folkeslag har været til" (Dan 12,1). Ligesom Daniel og hans venner i Babylon vil de have visdom og indsigt. De vil ikke alene erfare visdom som en personlig egenskab, men vil som en følge deraf være engageret i at lede andre til retfærdighed. Nogle vil dø eller blive dræbt, og dermed vende tilbage til støv; men de vil opstå til evigt liv. Som Bibelen siger:

"Mange af dem, der sover i jorden, skal vågne, nogle til evigt liv" (Dan 12,2).

Ugens tekster

- Dan 12
- Rom 8,34
- Luk 10,20
- Rom 8,18; Hebr 2,14-15
- Joh 14,29
- Åb 11,3

Mikael, vores fyrste

Dan 12,1

Hvem ændrer historiens gang i endetiden? Hvordan hjælper Rom 8,34 og Hebr 7,25 os til at forstå, hvad denne tekst betyder?

Indtil nu er hvert eneste kapitel i Daniels Bog begyndt med at nævne en hedensk nations hersker. Daniel 12 begynder også med en hersker, men i modsætning til alle de andre kapitler er denne hersker en guddommelig fyrste, som fremstår for at frelse Guds folk fra dets fjender.

Som vi så i vores studium af Daniel 10, er Mikael det samme himmelske væsen, som viste sig for Daniel ved floden Tigris. Der blev han fremstillet som den himmelske repræsentant for Guds folk. Andre steder i Daniels Bog fremstår han som Menneskesønnen (Dan 7), fyrste over hæren (Dan 8) og Messias – den salvede fyrste (Dan 9). Mikael, hvis navn betyder "hvem er som Gud?" er altså ingen anden end Jesus selv.

Det er vigtigt at bemærke tidspunktet for Mikael's indgriben. Ifølge Dan 12,1 sker det "på den tid". Dette udtryk henviser til den tid, der netop er blevet omtalt i Dan 11,40-45. Det er den periode, der strækker sig fra pavedømmets fald i 1798 indtil opstandelsen ved tidens ende (Dan 12,2).

Vi kan uddrage to vigtige sider ved Mikael's gerning ud fra udsagnsordet "fremstår", som benyttes i Dan 12,1 for at beskrive hans handlinger. For det første svarer ordet "fremstår" til, at konger fremstår for at besejre og herske. Udsagnsordet har først og fremmest en militær sammenhæng. Det viser, at Mikael handler som en militær leder, der beskytter sit folk og leder dem på en særlig måde i de sidste faser af den store strid.

For det andet peger ordet "fremstår" også til en domshandling. Mikael fremstår for at optræde som forsvarer ved den himmelske domsstol. Som Menneskesøn træder han frem for den gamle af dage for at repræsentere Guds folk i den undersøgende dom (Dan 7,9-14). At Mikael fremstår, fremhæver altså den militære og juridiske side af hans gerning. Han har med andre ord fået magt til at besejre Guds fjender og myndighed til at repræsentere Guds folk i den himmelske domsscene.

Hvad betyder det, at Mikael fremstår på vores vegne, også nu? Hvilket håb giver det os syndere?

Til at tænke over

Indskrevet i bogen

Dan 12,1

Hvad betyder det at være "indskrevet i bogen"?

Den tid, hvor Mikael fremstår, er også beskrevet som en trængselstid, der ikke har været magen til. Dette falder sammen med, at Guds Ånd vil blive trukket væk fra den oprørske menneskehed. Dernæst vil de syv sidste plager, som udtrykker Guds vrede over folkene, blive tømt ud over endetidens Babylon (Åb 16; Åb 18,20-24), og mørkets magter vil blive sluppet løs over verden. Ellen White skriver om den tid: "Satan vil da styrte jordens beboere ud i én stor endelig strid. Når Guds engle holder op med at styre de voldsomme, menneskelige lidenskaber, vil alle stridens elementer blive sluppet løs. Hele verden rives med i en ødelæggelse langt værre end den, der overgik det gamle Jerusalem" (*Mod en bedre fremtid*, s. 497).

Men Guds folk vil blive befriet i denne forfærdelige periode; for i den undersøgende dom i himlen er de blevet retfærdiggjort af Jesus, den himmelske ypperstepræst, og deres navne er indskrevet i bogen.

For at forstå betydningen af den bog, bør vi huske, at Bibelen omtaler to slags himmelske bøger. Den ene indeholder navnene på dem, der tilhører Herren og nogle gange omtales som livets bog (2 Mos 32,32; Luk 10,20; Sl 69,29; Fil 4,3; Åb 17,8).

I tillæg til livets bog omtaler Bibelen bøger, der indeholder menneskenes gerninger (Sl 56,9; Mal 3,16; Es 65,6). Disse bøger benyttes ved den himmelske domstol for at afgøre hvert menneskes overgivelse til Gud. Det er himmelske optegnelser, "databaser", som indeholder hvert eneste menneskes navn og gerninger. Nogle bryder sig ikke om tanken om, at deres navn og især deres gerninger er nedskrevet i himlen. Men når vi overgiver vores liv til Kristus, bliver vores navn indskrevet i livets bog, og vores dårlige gerninger slettes i dommen. Disse himmelske optegnelser giver juridiske beviser over for hele universet om, at vi tilhører Jesus og derfor har ret til at blive beskyttet i trængselstiden.

Hvorfor er det kun Kristi retfærdighed, som bliver tilregnet os, der giver grundlag for vores håb om at blive fundet "indskrevet i bogen"? Del dit svar med klassen på sabbatten.

Til at tænke over

Opstandelsen

Dan 12,2-3

Hvilken begivenhed tales der om i disse vers? Hvorfor er denne begivenhed så vigtig for os, når vi tænker på, hvordan vi opfatter døden?

Daniels Bog kommer med den måske mest tydelige henvisning til den kommende opstandelse i Det Gamle Testamente. Når vi reflekterer over denne tekst, kan vi lære nogle meget vigtige sandheder. For det første indikerer billedet med søvn, at der ikke bor en udødelig sjæl i menneskenes krop. Mennesket er en udelelig helhed med krop, sind og ånd. Når et menneske dør, ophører det med at eksistere og har ingen bevidsthed før opstandelsen. For det andet peger teksten på den kommende opstandelse som en genoprettelse af det, der sker som en følge af synd. Udtrykket "i jorden" i Dan 12,2 siger egentlig på originalsproget "jord af støv". Denne usædvanlige ordstilling peger tilbage til 1 Mos 3,19, som er det eneste andet sted, hvor ordet "jord" går forud for ordet "støv". Det antyder, at den dødserklæring, der blev udtalt ved Adams fald, vil blive ændret og døden vil ikke længere herske. Paulus siger: "Døden er opslugt og besejret" (1 Kor 15,54).

Rom 8,18
Hebr 2,14-15

Hvad er grunden til, at vi ikke behøver at være bange for døden?

Død ødelægger og afslutter alt her i verden. Men vi har et løfte om, at døden ikke får det sidste ord for de trofaste troende. Døden er en besejret fjende. Da Kristus brød dødens lænker og opstod fra graven, gav han døden dødsstødet. Derfor kan vi nu se ud over dødens midlertidige virkelighed til den endelige virkelighed og det evige liv, vi modtager fra Gud i Kristus. Fordi Mikael fremstår (Dan 12,1) vil de, som tilhører ham, også opstå. De vil stå op af jorden og stråle som stjerner i al evighed.

Til at
tænke over

Hvordan kan vi, midt i livets kampe og smerte, finde håb og trøst i løftet om en opstandelse til sidst? Hvorfor betyder alt andet egentlig ikke noget?

Den forseglede bog

Dan 12,4
Joh 14,29

Hvorfor skulle Daniels Bog være forseglet indtil endetiden?

Ved afslutningen af den sidste store del af bogen (Dan 10,1-12,4) får profeten befaling om at forsegle bogen indtil endetiden. Samtidigt forudsiger englen, at "mange skal flakke om, men kundskaben skal blive stor" (Dan 12,4). Selv om nogle, der har studeret Daniel, tager dette som en forudsigelse om videnskabelig fremgang, som også kunne være tilfældet, synes sammenhængen at antyde, at udtrykket oversat med "flakke om" henviser til et grundigt studium af Daniels Bog i sig selv. Når vi ser tilbage på historien, opdager vi, at Daniel i mange århundreder forblev et ukendt stykke litteratur. Den har muligvis været kendt og studeret nogle steder, men nogle af dens hovedlærdomme og profetier forblev hemmelige. Det gælder fx profetierne om renselsen af den himmelske hellighed, dommen, det lille horns identitet og gerninger, samt tidsrammen for disse profetier. Disse ting var langt fra tydelige.

Men fra den protestantiske reformation og fremefter begyndte flere og flere at studere Daniels Bog. Dog er det kun i endetiden, at bogen endelig er blevet helt åben og dens indhold fuldt ud fortolket. Ellen White bemærker: "Efter 1798 er seglet på Daniels Bog blevet brudt, kendskabet til profetierne er øget, og mange har forkyndt det alvorfulde budskab om dommens nærhed" (*Mod en bedre fremtid*, s. 287).

"Ved slutningen af det 18. århundrede og begyndelsen af det 19. århundrede blev en ny interesse for profetierne i Daniels Bog og Åbenbaringsbogen vækket i meget forskellige dele af verden. Studiet af disse profetier førte til udbredt tro på, at Jesu andet komme var nær. Mange fortolkere i England, Joseph Wolff i Mellemøsten, Manuel Lacunza i Sydamerika og William Miller i USA sammen med en stor skare af andre, der studerede profetierne, erklærede på baggrund af deres studier af profetierne i Daniels Bog, at Jesu genkomst var nært forestående. I dag er denne overbevisning blevet drivkraften bag en verdensomspændende bevægelse" (*The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4. bind, s. 879).

Tænk over den store fordel, vi har i dag, hvor vi kan se tilbage på verdenshistorien og se opfyldelsen af disse historiske profetier i Daniels Bog. Tænk over, hvordan det kan hjælpe os til at have tillid til alle Guds løfter?

Til at
tænke over

Ventetiden

Dan 12,5-13

Hvordan ender bogen?

Det er interessant, at den sidste scene i bogen finder sted ved "floden" eller Tigris, som var stedet, hvor Daniel fik sit sidste store syn (Dan 10,4). Men det hebraiske ord, som bruges her, er ikke det almindelige ord for "flod", men udtrykket ye'or, som normalt angiver floden Nilen. Det minder os om udgangen af Egypten og viser, at på samme måde, som Herren reddede Israel ud fra Egypten, vil han også redde sit folk i endetiden.

Der gives tre profetiske tidsperioder. Den første "en tid, to tider og en halv tid", besvarer spørgsmålet "Hvor længe varer det, før disse underfulde begivenheder får ende?" (Dan 12,6). Ordet "underfulde" henviser til de ting, der er blevet vist i synet i Daniel 11, som er en uddybelse af Daniel 7 og 8. Helt præcist blev denne tidsperiode nævnt i Dan 7,25 og senere i Åb 11,3; Åb 12,6.14 og Åb 13,5. Den svarer også til de 1260 år med paveligt herredømme, som strakte sig fra 538 til 1798 e.Kr. og Dan 11,32-35 henviser til den samme forfølgelse uden at nævne periodens varighed.

De to andre tidsperioder, 1290 og 1335 dage, besvarer spørgsmålet "Herre, hvad skal dette ende med?" som Daniel selv stillede til manden i linnedragten. Begge begynder med afskaffelsen af "det daglige offer" og opstillingen af "Ødelæggelsens Vederstyggelighed." I vores studium af Daniel 8 lærte vi, at "det daglige offer" henviser til Kristi kontinuerlige forbøn, som blev erstattet med et falsk tilbedelsessystem. Denne profetiske periode starter altså i 508 e.Kr., hvor Clovis, den franske konge, gik over til den katolske tro. Denne vigtige begivenhed banede vejen for en union mellem kirke og stat, som varede ved i hele Middelalderen. De 1290 dage endte altså i 1798, da paven blev arresteret under den franske kejser Napoleons herredømme. De 1335 dage, den sidste profetiske periode, som omtales i Daniels Bog, endte i 1843. Det var på det tidspunkt, at Millerbevægelsen opstod med et fornyet studium af bibelske profetier. Det var en tid, hvor man ventede og håbede på, at Jesus snart kom igen.

Til at
tænke over

I hele Daniels Bog har vi set to ting: forfølgelse af Guds folk, og at Guds folk til sidst bliver retfærdiggjort og frelst. Hvordan kan det hjælpe os til at forblive trofaste, uanset, hvilke prøvelser vi møder lige nu?

Til videre studium

"Profetierne skildrer en række begivenheder, der fører frem til dommens begyndelse. Dette gælder navnlig Daniels Bog. Men Daniel fik besked om, at 'ordene holdes skjult og er forseglede indtil endens tid.' Det var først ved endens tid, der kunne forkyndes et budskab om dommen, baseret på en opfyldelse af disse profetier. Men profeten siger, at ved endens tid skal mange granske og 'kundskaben skal blive stor' (Dan 12,4).

Apostlen Paulus advarede menigheden mod at vente Kristi genkomst i hans levetid. 'Først skal nemlig frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares' (2 Thess 2,3). Vi kan først vente Herrens genkomst efter det store frafald og 'lovløshedens menneskes' lange herredømme. 'Lovløshedens menneske', der også kaldes 'lovløshedens hemmelighed', 'fortabelsens søn' og 'den lovløse', er en betegnelse for pavedømmet, der – som forudsagt i profetierne – skulle bevare sin overhøjhed i 1260 år. Denne periode sluttede i 1798. Før kunne Kristi komme ikke finde sted. Paulus' advarsel spænder altså over hele den kristne tidsalder frem til 1798. Det er på denne side af dette år, budskabet om Kristi andet komme skal forkyndes" (Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, s. 287).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Hvilken fare er der forbundet med at sætte datoer for fremtidige endetidsbegivenheder? Hvad sker der med manges tro, når sådanne forudsigelser ikke går i opfyldelse? Hvilke vigtige profetiske principper finder vi i Jesu ord i Joh 14,29, som bør hjælpe os til at forstå, hvordan vi skal bruge profetier til vores åndelige fordel og undgå den fælde at fremkomme med eller tro på falske forudsigelser?**
- 2. Vi lever i en tidsalder med øjeblikkelig kommunikation og fantastiske videnskabelige fremstød. Gør disse opfindelser og denne udvikling det lettere eller mere vanskeligt at forestille sig, at der kommer "en trængselstid, som der ikke har været magen til"?**
- 3. Drøft sammen i klassen jeres svar på spørgsmålet i mandagsafsnittet om, hvorfor evangeliet, den store sandhed om Kristi retfærdighed, er vores eneste håb for at blive fundet "indskrevet i bogen".**

